

ตุลาปาช

(นิตยสารกระทรวงยุติธรรม)

สุภามิต	เริ่ม ธรรมดุษฎี	๑๑๖
ศรัทธาในเด็ก	ไพยม เลขยานนท์	๑๑๗
ปัญหาการตอนมนุญย์	ดร. สงกรานต์ นิยมเสน	๑๒๒
การทำสัญญาในอังกฤษ	บัญญัติ สุขวัช	๑๓๑
อำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ	จำรัส เขมะจารุ	๑๔๒
ข้อคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖	เพ็ญ ญาณประสาธ	๑๕๖
จดหมายจากปารีส	สมบัติ วัลताल และอำนาจ คัลยสังข์	๑๕๕
คำพิพากษาศาลฎีกา (และบันทึกประกอบ)	ชล ธีรกุล	๑๖๕
บันทึกจากปลัดกระทรวง		๑๘๑
เรื่องเก่าเล่าใหม่		๑๘๔
วงการกฎหมายสากล		๑๘๕
ท่านถาม-เราตอบ	ทวี กสิยพงศ์	๑๕๓
ประมวลข่าว	ถาวร ไพฑูรย์ทอง	๒๐๐
ผลการประกวดเกร็ดคดี		๒๑๔
ชมรมยุติธรรม	V. 96	๒๑๘
บ้านเรา-บ้านเขา	"วิกรม"	๒๒๓
รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ) มาตรา ๑ (ตอนที่ ๒)		
	โชค จารุจินดา	๒๓๓
บทบรรณาธิการ		๒๔๘

เล่ม ๒ ปีที่ ๗

๑๔ พฤษ

กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓

ในวาระการกระทรวงยุติธรรม

สุภาชิต

ชาติดี วุฒิ พิช
กตญาณการ กตญาณ

ชาติดี ลมทะเล นล
ป่าปการ จ ป่าปก

อันเราท่าน
เป็นแม่นหมาย
ปลูกพืชแพง
จักได้ยล
หวานพืชใด
ไม้ปรวนแปร
เฉกผู้ทำ
ท้าวชวา

หวานกล้า
ไต่ข้าว
แดงทวา
ผลพืชแพง
ไต่ผล
บิดเบอน
กรรมดี
ผลชว

ทำนาไร
ครวมผล
อุตสาหกรรม
และแดงทวา
พืชนั้นแน่
เลอนลดา
ผลดีมา
เกลออกกลวเอย.

เริ่ม ธรรมดุษฎี

ครุฑอาในเด็ก*

โพนม เลขยานนท์

ผู้พิพากษาศาลฎีกา

ท่านผู้ฟังที่เคารพ

เนื่องจากวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๓ นี้ เป็นวันตรุษจีนวันกำเนิดของศาลคดีเด็ก และเยาวชนกลางอควาระหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอแนะนำเรื่องเกี่ยวกับงานของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางมากล่าว ณ ทนสีกเล็กนอย เพื่อท่านผู้สนใจจะได้ทราบกิจการในส่วนที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพและอนาคตของเด็ก อันเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งแก่สังคมในขณะนี้

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบ ๑๘ ปี ต้องหาว่ากระทำความผิดทางอาญาในจังหวัดพระนครและธนบุรี หรือกระทำความผิดในต่างจังหวัดแต่มีถิ่นที่อยู่ปกติในจังหวัดพระนครหรือธนบุรี จะถูกฟ้องยังศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ส่วนเด็กที่มีถิ่นที่อยู่ปกติในต่างจังหวัด กระทำความผิดนอกเขตจังหวัดพระนครและธนบุรีจึงถูกฟ้องในศาลธรรมดาเช่นผู้ใหญ่กระทำความผิด เพราะขณะนั้นมีแต่ศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือแผนกคดีเด็กและเยาวชนประจำจังหวัด

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ มีเด็กถูกฟ้องยังศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางรวม ๘๘๕ คน เป็นชาย ๘๒๖ คน หญิง ๖๓ คน ส่วนเด็กที่ถูกขังอยู่ในชั้นสอบสวน ซึ่งคดีอยู่ในอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีจำนวน ๑,๑๓๕ คน เป็นชาย ๑,๐๔๗ คน และหญิง ๘๘ คน ตามสถิตินี้ จำนวนเด็กที่ถูกฟ้องและถูกขังมลตลงกว่าขังกลาย ซึ่งมีเด็กถูกฟ้อง ๑,๐๗๐ คน และถูกขังมลตชั้นสอบสวน ๑,๕๔๘ คน

จำนวน คดี ของ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางที่ลดลงนน่าจะเป็นผลเนื่องจากการประกาศใช้กฎอัยการศึก และในจังหวัดพระนครและธนบุรี ได้มีการสอดส่องควบคุมบุคคลที่

*บรรยายทางวิทยุกระจายเสียงเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๐๓

ประพุดติคนเป็นอันอพิพาลโดยไกลซึก ทำให้ผลทมสันทานเป็นผรายมีความเกรงกลัวไม่กล้า
กระทำคามผิดอย่าง ส่วนสาเหตุสำคัญแห่งการกระทำผิดของ เด็กยังคงไม่เปลี่ยนแปลง
ปรากฏว่าเด็กกระทำผิดส่วนมากอยู่ในฐานะยากจน บิถามารดาของเด็กมีรายได้อไม่เพียงพอ
ไม่มีความมั่นคงในการครองชีพและเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองเด็กมักขาดศรัทธาในตัวเด็กโดย
ไม่เห็นความสำคัญในการอบรมประคองประหังมเด็ก และความรับผิดชอบของตนในการกระทำ
ของเด็ก

วัตถุประสงค์สำคัญในการให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนักเพื่อจะได้สงเคราะห์และ
อบรมเด็กโดยใช้วิธีการเหมาะสมยิ่งกว่าม่งที่จะลงโทษเด็ก ซึ่งหวังว่าวอนเด็กจะมีโอกาสมาก
ในการที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดีของชาติ ละทิ้งนิสัยชั่วร้ายเกเร พ้นไปจากเพื่อนชั่ว
สิ่งแวดล้อมที่เลวและมิวชอาชีพที่จะประกอบกิจการงานได้ในภายหน้า ในการดำเนินงาน
ของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางจึงได้มวิธีการปฏิบัติต่อเด็ก แตกต่างกับวิธีการของศาลใน
คดีธรรมดา และมีเจ้าหน้าที่เป็นเครื่องมอช่วยเหลือศาลตามหลักการของศาลคดีเด็กและ
เยาวชน เช่น มีพนักงานคุมประพุดติทำหน้าที่สอดประวัติดของเด็ก มีแพทย์และจิตแพทย์ตรวจ
สขภภาวะทางร่างกายและจิตใจของเด็กเพื่อ เสนอ ความ เห็นเป็น แนว ทางประ กอบพิ เเคราะห์
ของศาลในการวางวิธแก้ไขและสงเคราะห์เด็กให้เป็นการเหมาะสม แต่ละ ราย และให้มี
บุคคลที่สนใจในเรื่องสวัสดิภาพของเด็ก โดยเฉพาะสตรีที่เป็นหรือเคยเป็นมารดามาแล้ว
เป็นผู้พิพากษาสมทบร่วมในการพิจารณาพิพากษาของศาลด้วย กัยทั้งให้มีสถานฝึกและอบรม
โดยเฉพาะทำการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพ กัยทำการอบรมความประพุดติและศีลธรรม
แก่เด็กที่ศาลเห็นสมควรให้ใช้วิธควบคุมตัวไว้อบรม สำหรับเด็กที่หนีไปจากสถานฝึกและ
อบรมขางรายจะยังมีเจ้าหน้าที่คอยติดตามสอดส่องดูแลช่วยเหลืออยู่ต่อไปอีก ทั้งนี้โดยถือ
หลักว่าเด็กมีความรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนผู้ใหญ่ หรือถกนยหนึ่งขงถอไม่ไควว่าเด็กกระทำถอง
การณ ฉะนั้น การที่จะลงโทษเด็กเหมือนผู้ใหญ่สำหรับความผิดชนิดเดียวกันโดยวิธีการ
และศาลเดียวกัน ย่อมไม่ยุติธรรมและไม่เหมาะสม และถอว่าประเทศชาติจะอยู่ไถ่ก็เพราะ
พลเมืองของชาติ ในการที่เด็กเป็นพลเมืองของชาติและต่อไปจะเป็นกำลังของชาติไปก่อ

กรรมทำบุญขึ้นในขณะที่ยังเยาว์วัยอยู่นั้นเป็นเพราะเหตุผลประการใดแน่ มิโรค ถกทอดทิ้ง
 ไม่ได้รักษาอบรม เพื่อนทำให้เสีย ยากจนข้นแค้น หรือเพราะอะไรกัน แล้วแก้ไขด้วยความ
 กรณาปรานี แต่การช่วยเหลือของศาลที่จะทำได้เช่นแต่เมืองปลาบต๋อเมื่อเด็กไปกระทำผิด
 ชนเสียแล้ว ท่งงานของศาลคดีเด็ก ๆ จะส่งผลลงเด็กโดยแท้จริงก็ยกต้องอาศัยขัจจัยหลาย
 สิ่งหลายอย่าง เฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือของผู้ปกครองเด็กซึ่งเป็นส่วน สำคัญที่สุดอย่าง
 หนึ่ง ในทางท่านเจ้าหน้าที่ของมัครทราตอการแก้ไขเด็ก มีความอดทนและเสียสละมุ่งหน้า
 ปฏิบัติงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แมตงท่อยู่ว่า เด็กบางรายจะต้องใช้ความพยายามและ
 เวลารานในการอบรม

ผู้ปกครองเด็กย่อมมีความสำคัญต่อเด็กอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะในชีวิตปกติของเด็ก
 หรือในขณะทีเด็กมีขญหาในทางความประพฤติ เราอาจกล่าวได้ไม่ผิดว่า ผู้ปกครองเป็น
 ผู้ที่สามารถจะขั่นเด็กของตนให้เดินไปอย่างใดก็ได้ ฉะนั้น ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางจึง
 ได้ตระหนักในคุณค่าแห่งการร่วมมือของผู้ปกครองเด็กเป็นอย่างดี ในเรื่องของเด็ก ๒ ราย
 ที่ข้าพเจ้าขอนำมากล่าวต่อไป จะแสดงให้เห็นว่าความร่วมมือของผู้ปกครองในงานของ
 ศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดเพียงใด

รายที่ ๑ เป็นเด็กชายอายุ ๑๓ ปี พ่อแม่เลิกกัน เด็กอยู่กับแม่ ก่อนทำผิด
 เด็กเรียนหนังสือไม่จบชั้นประถมปีที่ ๔ เคยลักเล็กขโมยน้อยขยับน้อย ๆ แม่ส่งให้ไปอยู่กับ
 ลุงที่ต่างจังหวัดก็หนักกลับมา ใช้ชีวิตเร่ร่อน ในที่สุดไปล้งกระเป๋าสาทดลาทนต์สนามหลวง
 ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางทักสินให้ล้งไปรับการฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถาน
 พนจและคุมครองเด็กกลาง มีกำหนดขันท่า ๑ ปี ขันล้ง ๒ ปี ในระยะแรกเด็กคือตั้งต่อ
 เจ้าหน้าที่และเกยจคร่าน แต่ในระยะต่อมาปรับปรุงตัวขันท่า ได้เรียนวิชาสามัญสอมีไล่ได้เทียบ
 ชั้นประถมปีที่ ๔ และเรียนวิชาช่างพิมพ์มีความรู้พอประกอบอาชีพได้ แม่ซึ่งยากจนได้มา
 เขยมนเด็ก และมีความสนใจในตัวเด็กขันทกว่าเมื่อเทยวเร่ร่อนอยู่ภายนอก เด็กก็มักใจ
 ช่วยเหลือแม่ เคยมอบเงินขันผลในการฝึกอาชีพท่เกยไวให้แม่ไป

รายที่ ๒ เป็นเด็กชายอายุ ๑๔ ปี พ่อแม่ยังอยู่ร่วมกัน มีบุตร ๕ คน เด็กคน
 นเป็นบุตรคนที่ ๔ ก่อนทำผิดเรียนหนังสือชั้นมัธยมปีที่ ๒ และโรงเรียนให้ออกเพราะมีความ
 ประพฤตไม่คี่ เม่อออกจากโรงเรียนก็เทยวเตรและใช้จ่ายพิมพ์เพื่อยเพราะแม่พนอและตามใจ

ต่อมาถูกจับฐานลักทรัพย์ ๒ ครั้งติด ๆ กัน ในชั้นนั้นเนื่องจากพ่อเป็นฆราวาสที่ขี้เหนียวและ
 รัยรองที่จะสามารถควบคุมดูแลเด็กได้ คาลคคิเต็กและเยาวชนกลางจึงให้ยักกลับ
 โดยวางข้อกำหนดให้พ่อระมัดระวังเด็กมิให้ก่อเหตุร้ายจนอีก ต่อมาปรากฏว่าเด็กไปลักทรัพย์
 เขาอีก ได้ความว่าแม่เคยถามใจมาแต่ก่อนมากจนเด็กไม่กล้าแม่ เมื่อพ่อไปทำงาน ก็หนี
 ออกเที่ยวเตร่อก คราวนั้นพ่อได้ขอให้คาลคคิเต็กและเยาวชนกลางควบคุมตัวไว้ฝากอบรม
 ในระหว่างฝากอบรมพ่อได้ติดตามเอาใจใส่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี ความ
 ประพฤติและการปฏิบัติตัวของเด็กในระยะแรก มีการก้าวร้าวต่อเจ้าหน้าที่ อ่อนแอ ใจน้อย
 แต่ในระยะหลังปฏิบัติตัวดีขึ้นเป็นลำดับ เรียนวิชาช่างตัดผมฝีมือใช้การได้ และได้เป็น
 กำลังช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการรักษา มีความสำนึกตัวและควบคุมตัวเองดี

ตามตัวอย่าง ๒ เรื่องนี้ ในเรื่องแรก พ่อแม่รวมทั้งลุงและพี่จะช่วยเหลือเด็ก
 อย่างไรก็ดีไม่ได้เลย แม่เด็กจะกักขังในระหว่างอยู่ในสถานฝึกและอบรม ก็ยังมีปัญหาว่า เมื่อ
 ถึงเวลาที่เด็กพ้นไปจากการฝึกอบรม คาลคคิเต็ก ๆ จะจัดการอย่างไร สำหรับเรื่องน้องหญิง
 อยู่ว่าอาจจะทำความเข้าใจกับแม่ ให้แม่เข้าใจถึงอนาคตของเด็กและให้เด็กกลับไปอยู่กับ
 แม่ได้ ถ้าเด็กยังมีคนอยู่ในความประพฤติเช่นขณะนี้ ก็พอจะช่วยแม่ทำมาหากินเอาตัว
 รอดได้ มิฉะนั้น ทางคาลคคิเต็ก ๆ จะต้องทำการสงเคราะห์ภายหลังปล่อย โดยหาทาง
 ช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัยและอาชีพต่อไป

สำหรับรายที่ ๒ จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองได้ร่วมมือกับคาลคคิเต็ก ๆ อย่างใกล้ชิด
 เมื่อก่อนออกไปก็พอจะวางใจได้อยู่บ้างว่า คงจะได้รับความเอาใจใส่ของผู้ปกครองอยู่ตลอด
 ไป และความสำนึกตัวของเด็กคงจะช่วยให้ออนาคคิเต็กได้ และไม่มีการฉ้อโกงใดจะดีกว่า
 การที่เด็กจะได้ออกไปอยู่กับผู้ปกครองที่ยังมีศรัทธาในตัวเด็ก

ฉะนั้น สำหรับผู้ปกครองเด็กข้างท่านที่สามารถจะให้ความร่วมมือในงานของคาล
 คคิเต็ก ๆ ได้ ขอให้ให้ความสนใจและความร่วมมือด้วย โปรดอย่าคิดไปว่า เด็กที่ผ่านคาล
 คคิเต็ก ๆ แล้วเป็นเสียคน และเป็นตลิ่งในชีวิตของเด็ก จะไม่เอาธุระต่อไป เพราะหัวใจของ
 คาลคคิเต็ก ๆ อยู่ที่หัวใจของเด็กที่ไปแล้วด้วยความกรุณาปรานีและ
 มนุษยธรรม โดยยึดถือสวัสดิภาพของเด็กเป็นเกณฑ์ ซึ่งจะส่งผลถึงสังคมอันเป็นส่วน
 ร่วมด้วย

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าใคร่วิงวอนด้วยว่า ขอให้เราคือผู้ใหญ่จงมีศรัทธาใน
ตัวเด็ก สำหรับลูกที่พิการอ่อนแอ นั้น พ่อแม่จะเอาใจใส่ดูแลประคบประหงมยิ่ง
กว่าลูกที่แข็งแรงสมบูรณ์ช่วยตัวเองได้ฉันใด เด็กที่พิการทางสังคม ก็ควรจะได้
รับความเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ด้วยความเมตตาและอดทนยิ่งกว่าเด็กปกติเช่นเดียวกัน
ฉันนั้น

สวัสดิ์

เกาทัณฑ์

เมื่อวันที่ ๑๓ พ.ย. ๒๕๐๒ ช่างไม้ของเทศบาลเมืองหนองแขงไปบนศาลบอกกับเจ้า
ศาลว่า นายเทศมนตรีให้มาซ่อมเกาทัณฑ์ เจ้าศาลบอกว่าเกาทัณฑ์ลงกบอยู่ น่า
จะจำวงศิกให้ไปสอบถามนาย ก ข ใหม่ นายช่างก็ยืนยันว่า จำได้แน่ ท่านให้มาซ่อมเกา
ทัณฑ์ เจ้าศาลจึงให้นายช่างเข้าไปในบถลงกบเกาทัณฑ์ทุกตัวยังคงอยู่จริง แต่ปรากฏว่า
มีช่างมีจริตโยกโย้จะหักแหล่หักแหล่อยู่หลายตัว นายช่างไปจับๆ ดูแล้วว่า เห็นจะใช้
แล้วกลงมือซ่อมมีช่างของศาลทกลงกบกลยควนเงินเสร็จ

รุ่งชนทรายว่าท่านนาย ก ข ได้เรียกนายช่างไปสอบถาม

นาย ก “ เมื่อก่อนนี้ทำไมไม่ซ่อมเกาทัณฑ์ให้เขา ”

นายช่าง “ เรียบร้อยครับ ”

นาย ก “ เกาทัณฑ์ ”

นายช่าง “ ที่ศาลทัณฑ์ ”

นาย ก โกรธมาก ชื่นหน้า ยทานออกไปว่า “ อู๋ บ๊ยะ เกาทัณฑ์ เกาทัณฑ์
อ้ายที่ตั้งสูงๆ ชัยที่สนามเทนนิสหน้าสโมสร น่าน ไร่ไป ไร่ไป
ซ่อม เขาจะแข่งขันเทนนิสกันพรุ่งนี้แล้ว ”

“ จาเกา ”

ปัญหาการตอนมมนุษย์

ศาสตราจารย์ ดร. สิงกรานต์ นิยมเส้น

หัวหน้าหน่วยนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลศิริราช

ได้มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการผ่าตัดทางแพทย์เพื่อทำการตอนมมนุษย์ (Castration) และการทำให้เป็นหมัน (Sterilization) จนทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ไปต่าง ๆ โดยอาศัยศัพท์และวิธีการทั้งสองนี้ไปปะปนกัน เรื่องต่อไปในหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านที่เขินนัก กฎหมายบ้าง

ทฤษฎีฮอร์โมน

เริ่มแต่สัตว์ชั้นต่ำเช่นตัวบีคือนมข้านั้น ไม่มีการแบ่งเพศเป็นชายหรือหญิง ต่อมาในสัตว์ชั้นสูงเช่นอาจมีเพศแต่ตัวเดียวมีอวัยวะสองเพศรวมกัน เช่น ตัวด้วในลำไส้คน ถัดมาในสัตว์ชั้นสูงคือคนมนุษย์ ได้มีการแบ่งเพศกันแจ่มชัดว่าเป็นชายหรือหญิง การที่มมนุษย์จะดำรงความเป็นชายหรือความเป็นหญิงได้นั้น เนื่องมาจากต่อมชนิดหนึ่งซึ่งปล่อยฮอร์โมนออกมา ในฝ่ายชายคืออัณฑะซึ่งปล่อยฮอร์โมนของชายออกมาทำให้ผู้ชายคงสภาพเป็นชาย ส่วนในหญิงคือฮอร์โมนจากรังไข่ที่ทำให้หญิงมีสภาพเป็นหญิง แต่ถ้าฝ่ายชายขาดฮอร์โมนไปแล้วไม่ถึงกับทำให้ชายกลายเป็นหญิง เช่นแต่เพียงขาดลักษณะคุณสมบัติบางอย่างประการ เช่น อ้วน เสียงเล็ก สำหรับหญิงถ้าขาดฮอร์โมนของหญิงก็มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ อนึ่งฝ่ายหญิงนั้นรังไข่ทำงานเพียงระยะที่มอายุระหว่าง ๑๓-๔๕ ปีเท่านั้น ต่อไปก็ถึงระยะที่เรียกว่าหมดระดู

อัณฑะมีหน้าที่ทำฮอร์โมนและทำตัวอสุจิ ฉะนั้นการตัดอัณฑะออกจึงทำให้หมดทั้งฮอร์โมนและตัวอสุจิ ส่วนในเพศหญิงรังไข่ทำให้เกิดฮอร์โมนและปล่อยไข่ ถ้าตัดรังไข่ออกก็หมดทั้งฮอร์โมนและไข่สำหรับสืบพันธุ์

สมัยโบราณ

สมัยโบราณได้มีความรืองเพศและการทอนอวัยวะ ดังเห็นได้จากประวัติศาสตร์ว่า พระเจ้าแผ่นดินจีนสมัยโบราณเอาผู้ชาย ทอนแล้วเข้าไปรับใช้ในราชสำนักฝ่ายใน โดยเรียกว่า ขนที หรือพระเจ้ากาหลิบมีผู้ชายทอนที่เรียกว่า ยูนค แม้แต่ในสัตว์ก็ได้มีการทอนเหมือนกัน เช่น หมูทอน ไก่ทอน เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ในประวัติศาสตร์ไม่ปรากฏว่ามีการทอนผู้หญิง

การทอนคืออะไร (Castration)

การทอนชาย การทอนผู้ชายคือการตัดอวัยวะออกทั้งสองข้าง ฉะนั้นเมื่อหมดอวัยวะบุคคลนั้นจึงขาดทั้งฮอร์โมนและตัวอสุจิ การขาดฮอร์โมนทำให้ร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงไปอย่าง เช่น อ้วนขึ้น เสียงแหลมเล็ก หมค ความรู้สึกทางเพศ และจิตใจไม่สนใจกับสิ่งแวดล้อม การขาดอสุจิ ทำให้เขียนหมันหมดการมีลูกต่อไป

ผลดีผลเสียของการทอนชาย

- ผลดี - อาจใช้ในรายที่มีความวิตกกังวลทางเพศ เช่น พวกข่มขืน
- ผลเสีย - ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ
- อาจเป็นโรคจิตในแง่ข่มขืน และกดดันให้ประพฤติอย่างอื่น
 - เมื่อดำเนินการแล้ว แก้กลับคืนไม่ได้เลย

การทอนหญิง การทอนหญิงคือการตัดเอารังไข่ออกทั้งสองข้าง ใ้แก่แล้วว่า รังไข่มีหน้าที่ทำฮอร์โมนและปล่อยไข่สกออกมา ฉะนั้นเมื่อตัดรังไข่ออกแล้วก็หมดฮอร์โมน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจในทางเสื่อม นอกจากนั้นเมื่อไม่มีไข่สกออกมา ก็ไม่สามารถมีลูกได้ โดยปกติหญิงอายุระหว่าง ๔๕-๕๐ ปี ก็หมดระดูแล้ว และถ้าจะเร่งให้เร็วขึ้นอาจใช้วิธีอื่นโดยไม่ต้องผ่าตัด เช่น ใช้ฉายแสงอย่างแรง

การทำให้เป็นหมันในหญิง วิธีทำให้เป็นหมันในหญิงทำโดยผูกท่อรังไข่ให้ตัน เมื่อทำ
ทั้งสองข้างก็จะไม่มีไข่หลุดเข้ามาในท่อรังไข่ต่อไปและถ้าไม่มีไขก็ไม่มีบุตร วิธีทำให้แน่นอน
คือเมื่อผูกแล้วตัดให้ขาดออกจากกันเลย

ในการผูกท่อรังไข่แบบนี้ทำให้ตัวอสุจิกับไข่พบกันไม่ได้ ไข่ยังสุกอยู่เป็นปกติและ
หลุดออกมาจากรังไข่ ฉะนั้นในค้ำนซอร์โมนจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง ความรู้สึกทางเพศ
ยังปกติ และไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเพราะขาดซอร์โมน

ทางการแพทย์ยอมทำการผ่าตัดให้เป็นหมันแบบนี้ให้แก่ผู้ป่วยซึ่งมีบุตรมาก โดย
มีเงื่อนไขว่าต้องเอาใบทะเบียนสำโนครัวมาแสดงว่ายังมีบุตรหมดชีวิตอยู่ห้าคนพร้อมทั้งคำ
ยินยอมจากสามีจึงทำได้

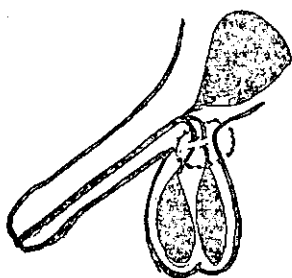
ผลดีผลเสียของการทำให้เป็นหมันในหญิง

- ผลดี
 - เป็นการคุมกำเนิดแบบถาวรเพื่อสุขภาพของแม่
 - เป็นการป้องกันโรคติดต่อทางกรรมพันธุ์ไปยังลูกที่จะเกิด
- ผลเสีย
 - การผ่าตัดเป็นของเสียบอยู่เสมอ และเมื่อได้ตัดไปแล้วจะต่อกันใหม่
อย่างเดิมเห็นการยากมากหรืออาจไม่ได้เลยทีเดียว
 - มีการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ เกิดปมท้อที่ว่าต่อไปนี้ตนเป็นคนหมัน
ไม่สามารถมีลูกได้อีกแล้ว

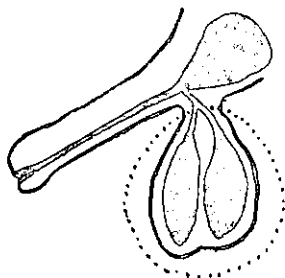
ในแง่ทางแพทย์เปรียบเทียบการตอนและการทำให้เป็นหมัน

<p>การตอน Castration</p> <p>วิธีทำ ชาย - เอาอวัยวะออก</p> <p>หญิง - เจารังไข่ออก</p> <p>ในการตอนขาดซอร์โมน มีอาการ</p>	<p>การทำให้เป็นหมัน Sterilization</p> <p>วิธีทำ ชาย - ผูกท่อน้ำสุจิ</p> <p>หญิง - ผูกท่อรังไข่</p> <p>ทำให้เป็นหมันไม่ขาดซอร์โมน ไม่มีอาการ</p>
--	---

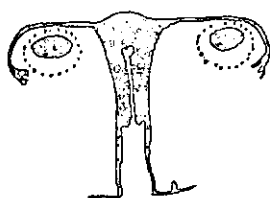
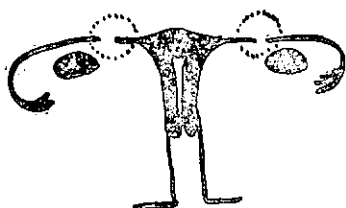
- ผ่าตัดแล้วคืนไม่ได้
 - มีการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจที่รู้สึกว่ามีลูกไม่ได้
 - เป็นการทำให้เย็นหม่นวณหนึ่ง
 - เป็นการคุมกำเนิดถาวร
- ผ่าแล้วอาจคืนได้ แต่ยากมาก
 - มีการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจที่รู้สึกว่ามียูก
-
- เป็นการคุมกำเนิดถาวร

ทำให้เป็นหมัน

ท่อน

ปัญหาการตอนอณฑพาล

ปัญหาการตอนอณฑพาล เป็นปัญหาซับซ้อนอย่างมากมาย จึงสมควรพิจารณาในแง่ต่าง ๆ คือทางแพทย ทางสังคมและสืบพันธุ์ ทางกฎหมาย ทางการเมือง ทางอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา

ทางแพทย

เริ่มที่เคยวงการทำการตอนนั้นเป็นการผ่าตัดโดยศัลยแพทย และการผ่าตัดทงขอมมีการเสียงทงสน ซึ่งการเสียงนั้นเป็นการเสียงโดยสมัครใจของคน ใชเอง

ถ้าปรากฏว่าคนไข้ไม่สมัครใจให้ทำการตอน แต่ได้มีกฎหมายบังคับให้ตอนโดยคำสั่งศาล แพทย์จะทำอะไร? เพราะแพทย์เคยทำการผ่าตัดกษัตริย์สมศรีใจหงส์ เมื่อก่อนคนไข้เข้าไปในห้องผ่าตัดแล้ว คนไข้เกิดตื่นนอนต่อสู้ไม่ยอมให้ผ่าตัด ก็คงทำการผ่าตัดกันไม่ได้ แน่ช่นเพราะจะให้ยาชาหรือยาสลยไม่ได้

มีกฎหมายที่บอกข้อหนึ่งว่า การทำการตอนนั้นเป็นวิธีการรักษาที่ตที่สุดแล้ว หรือ? หายเค็ดขาตหรือไม่? มิวรอน ๆ อีกหรือไม่?

ข้อแรกว่าหายเค็ดขาตหรือไม่ นั้น ตอบได้ว่าส่วนมากที่เค็ดขาต แต่ก็มีชอชกเว่น คือภายหลังการตอนแล้วร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมของเพศ เช่น ผู้ชายที่มั่วประวัติดั้งเดิมจะเล็กลงไปก็เค็ดขาตเพราะขาดฮอร์โมน แต่ยังมีชอชกเว่นคืออาจมีการผลัดกันออกทางอื่นโดยการโอง อย่างไรก็ตาม สรุปได้ว่าได้ผลดีสำหรับความผิดทางเพศ

ข้อสองว่ามิวรอนใดอีกหรือไม่ จากการค้นคว้าของมิวรอนออกสองวิธี คือ ผ่าตทส์มอง เรียกว่า Lobotomy ก็คือการฉีกชอโรโมนเพศหญิงเข้าไปประจัน วิธีผ่าตทส์มอง Lobotomy เป็นวิธีผ่าตคืออย่างรุนแรงและยากมากทั้งเสี่ยงอันตราย ผลที่ได้ยังไม่ช้อรือบเปอร์เซ็นต์

ส่วนการ ฉีกชอโรโมนเพศหญิงเข้าไปเป็นจำนวนมากนั้นเป็นการรักษาชั่วคราว คือจนกว่าฤทธิ์ของชอโรโมนจะหมดไป ได้กล่าวแล้วว่าชอโรโมนนั้นแสดงฤทธิ์ต่อทั้งร่างกายและจิตใจ ในผู้ชายปกติก็มีชอโรโมนเพศชายอยู่ แต่ถ้าได้ฉีกชอโรโมนเพศหญิงเข้าไปในผู้ชายเป็นจำนวนมากพอที่จะกลบชอโรโมนชายเสียได้ก็ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางชอโรโมนได้ด้วย คือชายนั่นกลบกลายเป็นชายนางไป อันเป็นผลไปถึงความรสีกรนแรงทางเพศชายหรืออาชญากรรมต่าง ๆ ได้ด้วย การรักษาแบบนี้ราคาแพงและไม่ถาวร ถ้าจะให้ได้ผลนานต้องฉีกชอโรโมนกันเรื่อยไป

ทางสังคมและการสืบพันธุ์

ปัญหาทางสังคมได้มีมานานแล้วแต่คงพงศาวดารจีนหรือชนค ททำการตอนคนผู้ชายเพื่อเขาไปรัชชในพระราชวัง ในสมัยปัจจุบันนี้พระราชวังหรือฮารเมได้หมดไปแล้วจึงไม่มีความจำเป็น

เมื่อทำการทอนแล้วทำให้ฝนหมดความสามารถในการ สืบพันธ์ต่อไปอีกตลอดชาติ ไม่มีข้อนู่ว่าจะเกิดขบวนการอีกต่อไป แต่ข้อแรกต้องเข้าใจเสียว่ามีโรคอะไรอย่างใดที่ติดทางกรรมพันธุ์ได้ และควรใช้วิธีใด โรคที่ติดทางกรรมพันธุ์ได้ลงยครนั้นในทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ขณะนบนทรบรองกันว่ามีเพียงสองโรคเท่านั้นคือ

๑. โรคปัญญาอ่อนตามกรรมพันธุ์ (Feeble mindedness)

๒. สันนิษาดลกนุกตามกรรมพันธุ์ (Huntington Chorea)

โรคอื่นนอกจากนี้ยังไม่ยอมรับกันว่าสมควรใหม่การกำจัดการสืบพันธ์ และจำนวนโรคทั้งสองนั้นน้อยเต็มที

ประการที่สองการกำจัดการสืบพันธ์นั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่นวิธีคุมกำเนิดอย่างง่าย ๆ โดยใช้ยาหรือเครื่องมือแพทย์ หรือด้วยการทำให้เป็นหมันโดยการผ่าตัด ห้ามความจำเป็นถึงต้องทำการทอนไม่ ฉะนั้นการขงกันโรคตามกรรมพันธุ์ก็ควรพิจารณาเป็นการกระทำเกินสมควรต่อเหตุในกรณีนี้

ทางกฎหมาย

ในโลกนี้ไม่มีประเทศใดอย่างใดที่กฎหมายหรือวิธีการอื่นใดเกี่ยวกับกรทอนใช้ได้ผลดีมาแล้วบ้าง

ประเทศเยอรมันสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง โดยมีผู้นำฮิตเลอร์ ได้มีกฎหมายให้ทำการทอนยคนคล้อยขนิคคืออาชญากรที่ชองคำพิพากษาฐานข่มขืน นอกจากนั้นยังมีการอนุญาตให้ทำให้เป็นหมันได้ในโรคจิตและโรคอื่น ๆ ที่ติดทางกรรมพันธุ์ คือ โรคปัญญาพราม โรคซีโซเฟรเนียบ โรคเมนิคคี้เปรสซิฟ โรคลมบ้าหมู โรคชันติงตัน-คอเรียตaylorชนิคสืบพันธ์ หุนหวกชนิคสืบพันธ์ ร่างกายพิการชนิคสืบพันธ์ โรคจิตสุราเรอรรวม 9 ชนิดด้วยกัน

ในสหรัฐอเมริกาบางรัฐ ถ้านักโทษต้องคำพิพากษาเด็ดขาดแล้วในคดีข่มขืน ยินยอมสมัครใจทำการทอนเอง อาจได้รับการพิจารณาปล่อยชั่วคราว (Parole) แต่ไม่มีกฎหมายบังคับว่าให้ทำการทอน การสมัครใจทอนตนเองเป็นเพียงข้อหนึ่งในเหตุผลต่าง ๆ เพื่อการพิจารณาปล่อยเท่านั้น นักโทษทอนแล้วน เมื่อออกจากคุกแล้วก็ไม่เป็นภัยแก่สังคม

การออกกฎหมายใหม่การตอนนอนอาจทำได้ และยังคงให้ใช้ได้เช่นผลดี เช่นตัว
 อย่างในประเทศเยอรมันสมัยฮิตเลอร์ สำหรับประเทศไทยถ้าได้ออกกฎหมายมา การผ่าตัด
 ทำการโศกัลยแพทย์ก็เช่นอนทำได้และถูกต้องตามกฎหมาย เป็นเรื่องทีโล่งอกไปสำหรับ
 แพทย์ ปัญหาในแง่การออกกฎหมายว่าจะออกได้หรือไม่ เพราะเป็นการวิครชนสิทธิ์หรือ
 เสรีภาพของร่างกายก็หมดไปเนื่องจากอ้างไว้ว่าแม่แต่เอาตัวนักโทษเข้าไปคุมขังไว้ตลอดชีวิต
 ยังทำได้หรือแม่แต่ประหารชีวิตยังออกกฎหมายได้ ฉะนั้นเพียงแต่ทำการตอนจึงควรทำได้
 แน่อนที่เดียว ถ้าจะบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘ ว่าด้วยโทษ
 สำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิด คือ ทำการตอน ก็เช่นอนใช้ได้

ทางการเมือง

ปัญหาทางการเมืองเกี่ยวกับการตอนอาจมีทั้งทางตรงและทางอ้อม คือทำให้คน
 กลัวการกระทำความผิด และการจัดการกับคดีอนธพาลหรือข่มขืนให้หมดไป ในแง่ความสงบ
 เรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข

อีกข้อหนึ่งซึ่งฮิตเลอร์เคยอ้างไว้ในเหตุผลทำการ ตอน คือ เป็น อุตมคติ ของพรรค
 นาซีที่ต้องการให้ประชาชนเยอรมันทั้งชาติบริสุทธิ์ ทั้งในทางสายเลือดและโรคความทฤษฎี
 ของการสืบพันธุ์ดังกล่าวมาแล้ว อันเป็นผลสะท้อนในทางการเมืองของพรรคด้วย เพราะ
 พรรคการเมืองบางพรรคอาจสนับสนุนหรือบางพรรคอาจโต้แย้งจนรัฐบาลต้องล้มไปก็ได้

ทางอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา

เหตุใดคนจึงเป็นอนธพาล มีคำตอบอยู่แล้ว ในตำราอาชญาวิทยาทุกๆ เล่ม
 แล้วแต่อาจารย์ไหน เหตุใดคนจึงทำผิดทางข่มขืน อาจตอบได้ทั้งในแง่อาชญาวิทยาตาม
 ข้างบนหรืออาจตอบได้ในทางแพทย์คือความวิปริตทางเพศ เช่น ซาคิสมี ความวิปริต
 ทางเพศที่ทำการสำเร็จความใคร่ด้วยการทำทารุณต่อตัวร่วม ซึ่งอาจถึงตายได้ ทันเหตุแต่ ๆ
 ว่าทำไมจึงวิปริตตอบไม่ได้ ฉะนั้นการหาต้นเหตุลึกซึ้งในแง่อาชญาวิทยาจึงขึ้นอยู่กับ
 เอง เป็นเพราะฮอโมนผลึกมาก ? โรคจิต ? การอบรม ? ภาวะตั้งเครียด ? เหล่านี้
 เป็นแต่คำตอบทางทฤษฎีเท่านั้น

ปัญหาทางทฤษฎีวิทยาว่าการลงโทษด้วยการออกกฎหมายให้ทำการทอนนั้นเป็น
 วิชาที่ถูกต้องตามหลักวิชาหรือ ? เป็นการขัดต่อบทบัญญัติข้อ ๕ ของปฏิญญาสากล
 ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหรือไม่? ตาม “ข้อ ๕ บุคคลใดๆ จะถูกรับผิดหรือได้รับผล
 ปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรมตาชาไม่ได้” เรื่องนี้เป็นการตีความ
 หมายว่าโหดร้าย หรือผิดมนุษยธรรม หรือตาชา นั้นมีความหมายเพียงใด การทอนเป็น
 การโหดร้ายหรือไม่ หรือผิดมนุษยธรรมหรือไม่ หรือตาชาหรือไม่ ถ้าตีความว่าใช้ก็ตกลง
 ทำไม่ได้ ถ้าตีความว่าไม่ใช่ก็ออกกฎหมายได้

เรื่องนี้เป็นที่น่าสนใจสำหรับนักศึกษาหลายแขนงวิชา เช่น แพทย์ กฎหมาย
 สังคม การเมือง ภาษญาวิทยา ทฤษฎีวิทยา หวังว่าท่านผู้ใดมีความคิดเห็นประการใด
 ก็นำมาให้เขียนลงใน “สุลพาท” เพะประโยชน์ต่อการศึกษาบ้าง

๕๑
 ขลุม

ชายชราชาวอินเดียคนหนึ่งเขาบอกความที่ศาลจังหวัดนครราชสีมา เมื่อประมาณ
 สัปดาห์ ๗-๘ ขี่มาน หลังจากทพยานได้แจ้งข้อสัญญาชาติและอายุตามแบบฉบับของการแล้ว
 ศาลก็ถามถึงที่อยู่ของพยาน พยานก็แจ้งว่าอยู่บ้านเลขที่เท่าไรเท่าไร ตอนนั้นพนักงาน
 อัยการเห็นโรคที่พลิกสำนวนอย่างหน้าเคร่ง เพราะเลขบ้านของพยานไม่ตรงกับบัญชีระบุ
 พยานและไม่ตรงกับที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวน อัยการจึงถามว่าทำไมเลขบ้านของพยานจึง
 ไม่ตรงกับที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวน พยานตอบอย่างหน้าตาเฉยว่า

“อห, จันจำไม่ได้ละ จันประมาณเอานะ”

บุญชู สารา

การทำสัญญาในอังกฤษ

บัญญัติ สุชีวะ

ผู้พิพากษาประจำกระทรวง

สัญญาที่จะเกิดขึ้นได้ตามกฎหมายอังกฤษ นอกจากจะมีคำเสนอ คำสนอง และเจตนาที่จะให้ผลผูกพันตามกฎหมาย ดังเช่นกฎหมายไทยแล้ว ยังมีข้อแตกต่างอีกหลายอย่าง เช่นถ้าไม่ใช่สัญญาที่ต้องทำตามแบบพิธี (under seal) แล้ว จะต้องมีความคอบชเคอเวรชัน (consideration) ควบเป็นต้น ผู้เขียนเห็นเป็นเรื่องน่ารู้งขอเก็บมาเล่าสู่กันฟัง โดยมิได้มีเจตนาจะให้เป็นที่ลัทธิวิชาแต่ประการใด

สัญญาตามกฎหมายอังกฤษแบ่งเป็น สัญญาธรรมดา (simple contract) และ สัญญาที่ต้องทำตามแบบพิธี (contract under seal หรือ specialty) สัญญาธรรมดาอาจเป็นสัญญาปากเปล่า ลายลักษณ์อักษร หรือทั้งปากเปล่าและลายลักษณ์อักษรก็ได้ ซึ่งผู้เขียนจะขอเล่าแต่เฉพาะสัญญาธรรมดานี้เท่านั้น เพราะเป็นหลักของสัญญาทั่วไป

ว่าโดยทั่วไปแล้ว สัญญาจะเกิดและมีผลผูกพันตามกฎหมายได้ จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ใหญ่ ๆ คือ

๑. ต้องมีคำเสนอ คำสนอง และเจตนาของคู่สัญญาที่จะให้ผลผูกพันตามกฎหมาย
 ๒. จะต้องมีความคอบชเคอเวรชัน (ที่จะได้กล่าวต่อไป) เว้นแต่จะเป็นสัญญาซึ่งต้องทำตามแบบพิธี จึงไม่จำเป็นต้องมีความคอบชเคอเวรชัน
 ๓. คู่สัญญาจะต้องมีความสามารถที่จะทำสัญญาได้ตามกฎหมาย
 ๔. คู่สัญญาจะต้องมีเจตนาแท้จริงในการทำสัญญานั้น ๆ ไม่ใช่ทำโดยการข่มขู่หรือหลอกลวง
 ๕. สัญญานั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือเป็นโมฆะ
- หลักเกณฑ์ตามข้อ ๓, ๔, ๕, ใกล้เคียงกับกฎหมายไทย ผู้เขียนจึงไม่ขอเล่าถึง และจะเล่าแต่ตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑ และ ๒ เท่านั้น

คำเสนอ

คำเสนออาจทำด้วยวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือพฤติการณ์ที่แสดงออก และอาจกระทำต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะหรือต่อบุคคลโดยทั่วไปก็ได้ ตัวอย่างเช่น บริษัทขายยาแห่งหนึ่งโฆษณาว่ามียาของกินไซหั่วคิกได้ ถ้าผู้ใดใช้ยานั้นตามวิธีและภายในระยะเวลาที่แจ้งไว้ในคำโฆษณานั้นแล้วจึงเป็นไซหั่วคิก บริษัทจะจ่ายเงินให้ ๑๐๐ ปอนด์ต่อนั้นเมื่อมีคนเชื่อคำโฆษณาและทดลองใช้ยาตามที่โฆษณาไว้ แล้วจึงเป็นไซหั่วคิก ก็ถือว่าได้มีสัญญาเกิดขึ้นแล้ว โดยคำโฆษณานั้นเป็นคำเสนอ การซื้อมาทดลองตามคำโฆษณานั้นเป็นการสนอง บริษัทจะปฏิเสธไม่จ่ายเงินตามคำโฆษณาไม่ได้ (คดีระหว่าง *Carill* กับ *Carbolic Smoke Ball Co.*)

คำเสนอย่อมมีผลต่อเมื่อผู้รับคำเสนอได้รับทราบคำเสนอแล้ว ฉะนั้นผลทำกาารอันใดโดยไม่ทราบในขณะกระทำว่ามีคำเสนอให้รางวัลไว้ ย่อมไม่มีสิทธิเรียกร้องรางวัลนั้น เพราะถือว่าขณะกระทำกาารอันนั้นเป็นการสนองนั้น คำเสนอจึงไม่มีผล (คดีระหว่าง *Fitch* กับ *Sredaker*)

ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมอบตัวหรือเอกสารซึ่งมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดกำหนดไว้ให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เงื่อนไขนั้นจะผูกมัดคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งก็ต่อเมื่อ

๑. เอกสารหรือตัวนั้น สามีญชนยอมเข้าใจว่าเป็นเอกสารสัญญาไม่ใช่เป็นเพียงใบรับ คดีระหว่าง *Chapellon* กับ *Barry U.D.C.* ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า โจทก์เช่าเกาธผ้าใบจากจำเลย ใกล้เคียง กองเกาธมประกาศของจำเลยว่าให้เช่าเกาธในราคา ๒ เพนนิตต่อเวลา ๓ ชั่วโมง และว่าจะซื้อตัวเกาธเจ้าหน้าทของจำเลย เมื่อโจทก์ซื้อตัวจากเจ้าหน้าทของจำเลยแล้วก็ยกใส่กระเป่าโดยมิได้อ่าน ความจริงที่ตัวนั้นมเงื่อนไขจากคความรับผิดชอบของจำเลยพิมพ์ไว้ เมื่อโจทก์ใช้เกาธ เกาธเกิดหักจนโจทก์มาคเจ็บ ศาลตัดสินว่าจำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ เพราะข้อกำหนดความไม่รับผิดชอบจำเลยถือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของใบรับเท่านั้นและโจทก์มิได้รับทราบข้อกำหนดนั้นด้วย
๒. คู่สัญญาฝ่ายที่กำหนดเงื่อนไขจะต้องหาทางให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงความมีข้อกำหนดนั้น (คดีระหว่าง *Sugar* กับ *L.M.S. Ry.Co.*)

๓. การที่จะให้สัญญาอีกฝ่ายทราบความมีข้อกำหนดนั้น ต้องทำก่อนที่สัญญาจะเกิดขึ้นในคดีระหว่าง *Olley* กับ *Marlborough Court Ltd.* นั้น โจทก์เข้าโรงแรมจากจำเลย และได้จ่ายค่าเช่าที่พักล่วงหน้าสี่สัปดาห์ เมื่อโจทก์ชำระค่าเช่าแล้วเข้าไปที่ห้องพัก ปรากฏว่ามีประกาศของจำเลยติดอยู่ที่ฝาห้องว่าจำเลยไม่รับผิดชอบของของมีค่าหาย หรือถูกขโมย เว้นแต่จะได้มอบสิ่งของนั้นต่อพนักงาน ระหว่างพักของของโจทก์หาย ศาลถือว่าสัญญาเช่าที่พักได้เกิดขึ้นก่อนที่โจทก์จะได้อ่านประกาศ ประกาศนั้นจึงไม่ผลผูกมัดโจทก์

คำเสนอต้องไม่ใช่คำเชิญชวน (Invitation to treat) คำเสนอจะต้องเป็นคำสัญญาที่แน่นอนผูกมัดผู้รับคำเสนอในเมื่อมีการรับสนองคำเสนอนั้น ส่วนคำเชิญชวนเช่นเพียงการเสนอให้มาเจรจา หรือให้มาเสนอเข้ามาเท่านั้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือคำเสนอเชิญของผู้ขายทอดตลาด หรือประกาศของผู้ขายทอดตลาดว่าจะมีการขายทรัพย์สินใด ระยะเวลาใดนั้นเป็นเพียงคำเชิญชวน ส่วนคำสัราคาของผู้ซื้อถือเป็นคำเสนอ สินค้าที่ตราคาราวางโชว์ไว้ตามหน้าร้านขายสินค้าก็ หรือวางอยู่ในร้านก็เป็นเพียงคำเชิญชวนเท่านั้นเมื่อผู้ซื้อแสดงถึงความจำนงซื้อมันเป็นเพียงคำเสนอ คดีถือเป็นหลักของอังกฤษในเรื่องนี้คือคดี

ระหว่าง *Pharmaceutical Society of Great Britain* กับ *Boots Cash Chemist (Southern) Ltd.* ข้อเท็จจริงมีว่าจำเลยเป็นร้านจำหน่ายยาประเภท "ช่วยตัวเอง" (self-service) ผู้ซื้อ มีสิทธิเลือกหยิบยาได้ตามชอบใจ ยาทกชนิดก็ตราคาราวางไว้ แล้วผู้ซื้อก็มาชำระเงินที่พนักงานร้านตรงทางออกซึ่งมีเภสัชกรคอยตรวจตราอยู่ด้วย โจทก์อ้างว่าการซื้อขายบรรจบตั้งแต่วเวลาผู้ซื้อหยิบยา เพราะถือว่ายาที่ตราคาราวางขายโดยวิธีช่วยตัวเองเป็นคำเสนอ แต่ศาลตัดสินว่าเป็นเพียงคำเชิญชวนเท่านั้น การหยิบยาของผู้ซื้อเป็นเพียงคำเสนอขอซื้อ ซึ่งเภสัชกรมีสิทธิไม่ขายให้ได้ ฉะนั้นสัญญาซื้อขายจึงยังไม่เกิดขึ้นกว่าเภสัชกรจะยินยอมด้วย จำเลยจึงไม่มีผิดข้อหาฐานขายขาดโดยปราศจากเภสัชกรควบคุม

ในเรื่องสัญญาซื้อขายที่คน ศาลไม่เพียงแต่จะดูว่ามีคำเสนอขายหรือยังเท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาถึงเจตนาของคู่สัญญาว่าประสงค์จะให้เกิดขึ้นผูกพันตามข้อเสนอหรือไม่ด้วย ในคดีระหว่าง *Harvey* กับ *Facey* โจทก์ โทรเลขถึงจำเลยว่า "ท่านจะขายที่ดิน(ระบุชื่อ) ให้เราหรือไม่ โทรเลขบอกราคาส่งทันทีที่ส่ง" จำเลยโทรเลขตอบว่า "ราคาที่ดิน(ระบุชื่อ) ที่ท่านส่ง ๕๐๐ ปอนด์" โจทก์ จึงโทรเลขถึงจำเลยว่า "เราตกลงซื้อที่ดิน (ระบุชื่อ) ในราคา

๕๐๐ปอนด์ตามที่แจ้งไป โปรดส่งโฉนดไปให้” จำเลยไม่ปฏิเสธอย่างใด ศาลถือว่าโทรเลขของจำเลยเป็นเพียงการแจ้งราคาขั้นต่ำของที่ดิน ถ้าหากจำเลยอยากจะขาย อีกคดีหนึ่งระหว่าง Clifton กับ Palumbo โจทก์เขียนเจตหมายถึงจำเลยว่า “ข้าพเจ้าพร้อมจะเสนอขายที่ดิน(ระบุชื่อ)ให้ท่านหรือตัวแทนของท่านเป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ ปอนด์ และข้าพเจ้าตกลงให้เวลาท่านตรวจพิจารณารายละเอียดต่างๆ เพื่อเตรียมงานให้เรียบร้อยต่อไป” ถัดมาเจตหมายนี้ไม่ใช่คำเสนอขายเป็นเพียงการแจ้งราคาเท่านั้น

คำสนอง

คำสนองอาจทำด้วยวาจา ลายลักษณ์อักษรหรือพฤติการณ์ต่างๆ ก็ได้ การแสดงความยินยอมแก่ใจไม่เพียงพอ เช่น ก. เสนอซื้อม้า ๑ ตัวแก่ ข. โดยทางเจตหมายในราคา ๓๐ปอนด์ และแจ้งว่าถ้าไม่ได้รับคำตอบจะถือว่า ข. ตกลงขายตามราคานั้น ถ้า ข. ไม่ได้ตอบเจตหมาย ก. แก่กลับขายม้ามันให้คนอื่นไปก่อน ไม่ถือว่า ข. ผิดสัญญาซื้อขายกับ ก. เพราะสัญญายังไม่เกิด (คดีระหว่าง Felthouse กับ Bindley)

คำสนองจะต้องตรงตามวิธีการที่กำหนดไว้ในคำเสนอ ถ้าคำเสนอส่งโดยทางโทรเลข เห็นได้เห็นว่าผู้เสนอต้องการคำตอบโดยด่วน ฉะนั้นคำสนองที่ส่งทางเจตหมายธรรมดา อาจไม่ถือว่าเป็นคำสนองที่ตรงตามคำเสนอก็ได้ ถ้าผู้เสนอแจ้งว่าให้ตอบโดยทางไปรษณีย์เป็นหลัก หรือให้ตอบโดยฝากคนซึ่งรวดเร็วมา แต่ผู้สนองกลับตอบโดยฝากคนธรรมดาในกรณีแรก หรือส่งทางไปรษณีย์ในกรณีหลัง ทั้งนี้ ศาลจึงถือว่าการส่งคำสนองโดยวิธีอื่นออกไปจากที่ผู้เสนอกำหนด อาจเป็นคำสนองที่มิผลได้ ถ้าส่งโดยวิธีที่อาจผู้เสนอได้เร็วกว่าที่ผู้เสนอประสงค์ แต่ถ้าผู้เสนอระบุชัดกว่าให้ส่งโดยวิธีใด และให้ส่งโดยวิธีนั้นโดยเฉพาะแล้ว คำสนองที่ส่งโดยวิธีอื่นนั้นย่อมไม่ถือเป็นคำสนอง

ถ้าคำเสนอมิได้ระบุวิธีตอบสนองไว้ ก็ยอมแล้วแต่สภาพและพฤติการณ์ของคำเสนอ เช่นคำเสนอด้วยวาจาที่หน้า คำสนองก็ควรตอบด้วยวาจาในขณะนั้น ในกรณีเช่นนี้สัญญาย่อมเกิดเมื่อผู้เสนอได้ทราบคำสนองนั้นแล้ว ถ้าผู้สนองตอบอ้อมๆ แอ้มๆ จนผู้เสนอเข้าใจความไม่ได้ ถือว่ายังไม่เกิดสัญญา หรือตามการเจรจากันทางโทรศัพท์ ขณะ

ทผลของคอบริษัทเสนอขึ้นเครื่องโทรศัพทเสียบ ผู้เสนอไม่ได้ยื่นคำสนอง สัญญาก็ยังไม่เกิด
 เช่นกัน แม้ในสมัยนั้นซึ่งมีการติดต่อโดยทางโทรพิมพ์ (teleprinter) ได้ หลักเกณฑ์
 ก็เป็นอย่างเดียวกันเกี่ยวกับการเจรจาต่อรองหรือโดยทางโทรศัพท คือสัญญาจะเกิดต่อเมื่อผู้เสนอ
 ใ้รับคำสนองแล้ว (คดีระหว่าง *Entores Ltd.* กับ *Miles Far East Corporation*) ถ้า
 คำสนองเป็นเพียงสัญญาจะจ่ายเงินหรือรางวัลเพื่อการอื่นใดคนหนึ่ง ก็ไม่จำเป็นต้องมีการ
 คอบริษัทควรวางหรือลายลักษณ์อักษร การกระทำตามคำเสนอถือว่าเป็นการสนองบริษั
 เสนออยู่ในตัวแล้ว สัญญาจะเกิดขึ้นก็เห็นได้จาก คดีระหว่าง *Carill* กับ *Carbolic
 Smoke Ball Co.* ข้างต้น

ถ้าเป็นทเห็นได้ว่าผู้เสนอประสงค์ให้สนองบริษัทางไปรษณีย์หรือเป็นทคาคคิดว่าคำ
 สอนควรรจะส่งทางไปรษณีย์ได้ หลักเกณฑ์ขององค์กต่างกับของเรามาก ของเราดือเอา
 เมื่อคำสนองถึงผู้เสนอ แต่ขององค์กถือเมื่อส่งถึงไปรษณีย์หรือบนข้อเจ้าพนักงานของท
 ทำการไปรษณีย์ (คดีระหว่าง *Henthorn* กับ *Fraser*) แม้การสนองบริษัทางโทรเลขถือ
 หลักเดียวกัน คำสนองที่ส่งทางไปรษณีย์หรือทางโทรเลข แม้ว่าจะหายเสียบระหว่างทาง
 ไม่ถึงผู้เสนอ ก็มีผลผูกมัดผู้เสนอแล้ว ถือว่าสัญญาเกิดตั้งแต่เมื่อคำสนองได้ส่งถึง
 หรือส่งททำการไปรษณีย์คนท (คดีระหว่าง *Household Fire Insurance Co.* กับ *Grant*)
 ตรงกันข้าม ถ้าผู้เสนอจะเพิกถอนคำเสนอ ถือว่าคำเพิกถอนไม่เกิดผลจนกว่าจะถึง
 ผู้บริษัเสนอ (คดีระหว่าง *Byrne* กับ *Van Tienhoven*) หรือผู้บริษัเสนอได้ทราบการเพิก
 ถอนนั้นแม้ว่าจะทราบจากบุคคลอื่นก็ตาม (คดีระหว่าง *Dickinson* กับ *Dodds*) จะถือเพียงคำ
 เพิกถอนได้ท่อนลงถึงไปรษณีย์ดังเช่นการส่งคำสนองไม่ได้ คำสนองเมื่อส่งทางไปรษณีย์
 แล้ว จะถอนคำสนองนั้นไม่ได้ แม้ว่าจะโทรเลขเพิกถอนไปและโทรเลขนั้นถึงก่อนทหมาย
 ก็ตาม เพราะชคกับหลักทว่าคำสนองมีผลเมื่อทหมายท่อนลงถึงไปรษณีย์ดังกล่าวข้างต้น

คำเสนอสองฉบับ ส่งทางไปรษณีย์สวนทางกัน แม้ว่าจะมีความประสงค์ตรงกัน
 เช่น ก. เสนอขอซื้อม้าชคจาก ข. และชณะเดียวกัน ข. ก็เสนอขายม้าตัวนั้นในราคาเดียวกับ
 ก. เสนอมา แต่ทหมายส่งคำเสนอทั้งสองฉบับสวนทางกันทางไปรษณีย์ ดังนศาลได้
 พิพากษาใน คดีระหว่าง *Tinn* กับ *Hoffmann & Co.* ว่าสัญญายังไม่เกิด เพราะจะถือว่า
 คำเสนอของผู้ใดกลายเป็นคำสนองเข้ามาไม่ได้

Currie กับ Misa ได้ให้ความหมายว่า “คอนซีเคอเรชั่น ตามความหมายของกฎหมายอาจจะเป็นสิทธิ (right) ส่วนได้เสีย (interest) กำไร (profit) ผลประโยชน์ (benefit) ซึ่งเกิดแก่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง หรือการละเว้น (forbearance) ความเสียหาย (detriment) การสูญเสีย (loss) หรือความรับผิดชอบ (responsibility) ซึ่งให้ เกิดขึ้นแก่หรือสัญญา โดยคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง”

คอนัน ผู้เขียนขอแทรกเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลอังกฤษสักเล็กน้อย ผู้พิพากษาอังกฤษใช้วิธีเขียนคำพิพากษาอย่างกว้างขวางไม่จำกัดแค่เฉพาะข้อเท็จจริงในคดี และมักจะแสดงความคิดเห็นของคนกว้างขวางเช่นเดียวกัน การอ้างอิงคดีต่าง ๆ ก็อ้างทั้งข้อพิพาทและถ้อยคำในคำพิพากษาในคดีนั้น ๆ โดยคัดเอามาทั้งตอนที่เด็ดขาด บางครั้งก็อ้างความเห็นของผู้แต่งตำราต่าง ๆ มาประกอบความคิดเห็นของตนด้วย ความคิดเห็นของผู้พิพากษาทุกคนในคดีนั้น ไม่ว่าจะเห็นอย่างเดียวกันหรือเห็นแย้งก็ปรากฏอยู่ในคำพิพากษานั้น ๆ ด้วย ดังนั้นการศึกษาคำพิพากษาของศาลอังกฤษแต่เพียงเรื่องเดียวก็ได้ความรู้กว้างขวางคลุมไปถึงคดีต่าง ๆ และความคิดเห็นของเจ้าของตำราต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงอีกมากมาย เท่ากับคำพิพากษานั้นเป็นตำราวิชากฎหมายไปในตัว ยิ่งไปกว่านั้นถ้าเป็นคดีอาญา ผู้พิพากษาส่วนมากเมื่อให้คำตัดสินแล้ว ยังมักจะเทศนาสั่งสอนจำเลยให้เห็นความชั่วร้ายของความผิดนั้น ๆ ด้วย ซึ่งบางครั้งก็ว่าจำเลยด้วยถ้อยคำรุนแรงเหมือนกัน

ผู้เขียนขอกลับมาเรื่องคอนซีเคอเรชั่นอีก สมมติว่าก่อนสามีตายได้แสดงความประสงค์อนุญาตให้ภริยายู่บ้านของตนได้ในเมื่อตนตายไปแล้ว ทั้งนี้ถ้าผู้จัดการมรดกไม่ยอมปฏิบัติตามความประสงค์นั้น ภริยาก็ไม่อาจบังคับได้ เพราะสัญญาของสามีขาดคอนซีเคอเรชั่น แต่ถ้าภริยายอมจ่ายเงินแม่เพียงเล็กน้อยต่อขังก็ถือว่าคอนซีเคอเรชั่นอันจะบังคับได้แล้ว หรือเช่น ก. สัญญาจะจ่ายเงินให้ ข. ถ้า ก. ถูกสลากกินแย่ง เมื่อก. ถูกสลากแล้วไม่ยอมจ่ายเงิน ข. ก็ไม่มีทางฟ้องบังคับ เพราะสัญญาที่ ก. ตกลงเป็น Nudum pactum ไม่มีคอนซีเคอเรชั่นจาก ข. สนับสนุน แต่ถ้า ข. สัญญาว่าจะไปเป็นเพื่อน ก. คอนรับเงินด้วย ดังนั้นสัญญาที่ ก. ตกลงจะจ่ายเงินให้ขังบังคับได้ เพราะการที่ ข. ตกลงจะไปเป็นเพื่อน ก. เป็นคอนซีเคอเรชั่นแล้ว

ถ้า ก. เป็นหนี้เงิน ข. ๘ ปอนด์ และ ข. ชำระให้เพียง ๕ ปอนด์ โดยตกลง
 ให้หนี้เป็นอนวรรษย์ไป ตั้งนข้อตกลงห้ามผลไม่ เพราะถือว่าชำระหนี้บางส่วนไม่ถือเป็น
 คอนซีเคอเรชันที่จะสนับสนุนสัญญาธรรมขหนี้ (คดี *Pinnel*) แต่ถ้าเจ้าหนี้ยอมรับชำระ
 หนี้เป็นอย่างอื่น เช่น ขอรับหนังสือ ปักกาแทนแล้วให้หนี้เป็นอนวรรษย์ไป หรือขอให้ลูกหนี้ชำระ
 หนี้น้อยกว่าหนี้จริงก่อนกำหนด หรือขอให้ออกตราสารเปลี่ยนมือเช่นเช็คแทน แม้จะ
 น้อยกว่าหนี้เดิม ก็ถือว่าหนี้เดิมระงับเพราะมีคอนซีเคอเรชันแล้ว (คดีระหว่าง *Sibree* กับ
Tripp) ถ้าบุคคลที่สามชำระหนี้แทนลูกหนี้น้อยกว่าหนี้จริงและเจ้าหนี้ยอมรับเป็นพอใจเต็ม
 ตามหนี้ทั้งหมดแล้ว เจ้าหนี้จะมาฟ้องลูกหนี้เรียกเงินที่เหลือออกไม่ได้ (คดีระหว่าง *Welby*
 กับ *Drake*) แต่การที่เจ้าหนี้มาฟ้องอีกไม่ได้นั้น ศาลมิได้วินิจฉัยว่าการชำระหนี้บางส่วน
 จากบุคคลที่สามแทนลูกหนี้จะเป็นคอนซีเคอเรชันหรือไม่ ศาลให้เหตุผลเพียงว่า ถ้ายอม
 ให้เจ้าหนี้มาฟ้องลูกหนี้เรียกเงินที่เหลือออก ก็เท่ากับเป็นการล่อโกงบุคคลที่สามโดยตรง

ถ้า ก. มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องทำการอย่างใดอยู่แล้ว แม้ ข. สัญญาจะจ่าย
 เงินให้ ก. เพื่อให้ ก. ทำหน้าที่นั้น เช่น ค้ารวจมีหน้าที่ต้องตรวจตราเหตุการณ์ร้ายในถนน
 สายหนึ่งอยู่แล้วเช่นประจำ ถ้า ข. ซึ่งไม่ต้องการให้ตำรวจนั้นทอดทิ้งหน้าที่สัญญาจะจ่ายเงิน
 ให้ตำรวจนั้น แม้ตำรวจนั้นจะตกลงด้วย ก็ระเรียกร้องเงินนั้นไม่ได้ เพราะการตกลงทำตาม
 หน้าที่ไม่ถือเป็นคอนซีเคอเรชัน แต่ถ้า ก. ทกลงทำการพิเศษนอกเหนือไปจากหน้าที่ เช่น
 จำเลยตกลงจะให้รางวัลแก่ผู้ที่ให้ข่าวเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิด และ ก. ซึ่งเป็นพล
 ตำรวจได้ให้ข้อเท็จจริงเป็นประโยชน์จนลงโทษผู้กระทำผิดได้เช่นนั้น ย่อมถือว่ามิใช่คอนซีเคอเร
 ชันแล้ว จำเลยจะปฏิเสธไม่ยอมจ่ายเงินไม่ได้ (คดีระหว่าง *England* กับ *Davidson*) กรณี
 ที่บุคคลได้รับหมายเรียกของศาลให้เป็นพยานก็เช่นกัน ถือว่ามีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะ
 ต้องไปเบิกความอยู่แล้ว ฉะนั้นแม้มีความฝ้ายทอจากบุคคลนั้นเช่นพยาน จะตกลงจ่ายเงินค่า
 ทดแทนความลำบากให้ก็ตาม พยานก็ไม่อาจฟ้องร้องขงคัยเอาเงินนั้นได้ (คดีระหว่าง *Collins*
 กับ *Godefroy*)

ถ้า ก. มีหน้าที่ตามสัญญาข. อยู่แล้ว การที่ ข. สัญญาจะจ่ายเงินให้ ก. เพื่
 ให้ ก. กระทำการนั้น ถือว่าไม่มีคอนซีเคอเรชัน เช่น ข.จ้าง ก. กับคนอื่น ๆ เป็นลูกเรือ
 เพื่อนำเรือจากเมืองหนึ่งไปอีกเมืองหนึ่ง ระหว่างทางลูกเรือบางคนหนีไป ข. จึงสัญญาข

ลูกเรือทเหลอจะจ่ายเงินพิเศษให้ ถ้าลูกเรือทเหลอจะช่วยกันพาเรือไปให้ถึงปลายทาง ดังนั้น
 ถอว่า ก. มีหน้าที่ตามสัญญาเดิมอยู่แล้วที่จะตองนำเรือไปให้ถึงปลายทาง สัญญาที่จะจ่าย
 เงินพิเศษให้จึงขาดคอนช็เคอเรชั่นบังคับไม่ได้ (คดีระหว่าง *Stilk* กับ *Myrick*) แต่ถ้า ก.
 ตองทำหน้าที่นอกเหนือไปจากที่ตองปฏิบัติตามสัญญาแล้ว ก็ถอว่ามีคอนช็เคอเรชั่น เช่นตาม
 ตัวอย่างข้างต้น ถ้า ข. เลิกสัญญาเดิมกับพวกลูกเรือ แล้วตกลงจ้างราคาพิเศษใหม่ สัญญา
 นั้นย่อมบังคับได้ (คดีระหว่าง *Hartley* กับ *Ponsonby*)

ถ้า ก. มีหน้าที่ตามสัญญาบุคคลที่สาม และ ข. ตกลงให้ ก. ปฏิบัติตาม
 สัญญานั้นโดยจะจ่ายเงินให้ ก. ดังนั้น ถอว่ามีคอนช็เคอเรชั่นแล้ว เช่น ก. หมนกับ ค. อยู่แล้ว
 และ ข. สัญญาว่าถ้า ก. แต่งงานกับ ค. จะจ่ายเงินให้ ก. เป็นรายปี เมื่อ ก. แต่งงานกับ ค.
 และถ้า ข. ปฏิเสธไม่ยอมจ่ายเงิน ก. ย่อมฟ้องบังคับได้ (คดีระหว่าง *Shadwell* กับ *Shadwell*)

หน้าที่ทางศีลธรรมก็ มิใช่เหตุจูงใจก็ มิใช่ถอว่าเป็นคอนช็เคอเรชั่นเพียงพอที่จะ
 ให้สัญญา มีผลบังคับได้ ในคดีระหว่าง *Eastwood* กับ *Kenyon* ก. ทาย ทั้งบุตรสาว
 ให้อยู่ในความเมตตาของโจทก์ ๆ ได้จ่ายเงินไปในการศึกษาของบุตรสาวและการบำรุงรักษา
 ทรัพย์มรดกซึ่งตกได้แก่บุตรสาวตลอดมา เมื่อบุตรสาวบรรลุนิติภาวะก็สัญญาจะจ่ายเงิน
 ๑๐๐ ปอนด์ให้โจทก์ ต่อมาบุตรสาวแต่งงานกับจำเลย ซึ่งก็ขังสัญญาจะชดใช้เงินให้โจทก์
 อยู่อีก แต่แล้วจำเลยไม่ยอมชำระ โจทก์จึงฟ้องเรียกเงินตามสัญญาที่จำเลยและภริยาตกลง
 จะชดใช้คืนให้ ศาลถอว่าจำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ เพราะสัญญาขาดคอนช็เคอเรชั่น

ถ้าจำเลยตกลงจะชำระเงินให้โจทก์เพื่อไม่ให้โจทก์ฟ้องตนในทางแพ่ง หรือเพื่อให้
 โจทก์ยอมความกับจำเลย ถอได้ว่าการที่จะให้โจทก์สละสิทธิไม่ฟ้องก็ ย่อมความด้วยก็ได้
 เช่นคอนช็เคอเรชั่นแล้ว สัญญาจึงสมบูรณ์

คอนช็เคอเรชั่น จะต้องเกิดจากฝ่ายผู้รับสัญญา กล่าวคือบุคคลผู้พึงคู่สัญญา
 อีกฝ่ายหนึ่งใคนั้น ต้องเป็นฝ่ายก่อคอนช็เคอเรชั่นเช่น เช่น ก. สัญญา กับ ข. และ ค. ว่าจะ
 จ่ายเงินให้ ค. ๑๐๐ ปอนด์ ถ้า ข. ทำงานอย่างหนึ่งให้ ก. ดังนั้น ค. จะฟ้องเรียกเงิน
 ๑๐๐ ปอนด์ไม่ได้ เพราะ ค. มิใช่ผู้ก่อคอนช็เคอเรชั่น ผู้ก่อคือ ข. แต่ถ้า ก. สัญญา
 ว่าจะแต่งหนังสือให้ ข. และ ข. สัญญาจะจ่ายเงินให้ ก. ถ้า ข. ไม่ชำระเงิน ก. ย่อมฟ้อง

เรียกเงินนั้นได้ เพราะ ก. เป็นฝ่ายรับสัญญาและเป็นผู้ให้คอนซีเดอเรชั่นด้วย หลกนยกเว้น
แต่ในเรื่องตราสารเปลี่ยนมือ ซึ่งคอนซีเดอเรชั่นไม่จำเป็นต้องเกิดจากฝ่ายรับสัญญา
บังคับได้

คอนซีเดอเรชั่นอาจเป็น executory consideration คือเป็นสัญญาต่างตอบแทน
เช่นสัญญาแต่งงานกัน หรือ executed consideration คือสัญญาเพื่อการกระทำตอบแทน
เช่นสัญญาจะให้รางวัลแก่ผู้ซึ่งนำแมวหายมาคืน แต่ต้องไม่ใช่เพื่อผลในอดีต คือต้องไม่ใช่
สัญญาเพื่อสิ่งซึ่งเกิดขึ้นแล้ว เช่นโจทก์ซื้อผ้าจากจำเลยแล้ว ภายหลังจำเลยสัญญาต่อโจทก์
ว่ามานั้นสมบูรณ์และไม่พยศ ดังนั้นแม้จะปรากฏว่ามานั้นไม่สมบูรณ์หรือโก่งแกง โจทก์จะฟ้อง
จำเลยว่าผิดสัญญาเรียกร้องนั้นไม่ได้ หลกนยกเว้นไม่ใช่ขงตราสารเปลี่ยนมือ และคำรับ
สภาพหนี้ของลูกหนี้เมื่อหนี้ขาดอายุความแล้ว ในกรณีที่โจทก์ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้
จำเลยตามคำร้องขอ แล้วภายหลังจำเลยสัญญาจะจ่ายค่าตอบแทนผลงานนั้นให้ โจทก์
ย่อมบังคับได้ ทั้งนี้โดยมีเหตุผลว่า ขณะโจทก์ทำงานนั้นถือได้โดยปริยายว่าจำเลยย่อมจะ
จ่ายค่าตอบแทนให้ ข้อสัญญาของจำเลยภายหลังจึงเป็นเพียงการกำหนดค่าตอบแทนตามข้อ
ตกลงโดยปริยายนั้นเท่านั้น (คดีระหว่าง Stewart กับ Casey)

ถ้า ก. สัญญาต่อ ข. ว่าจะยกเว้นไม่ใช่สิทธิตามสัญญา หรือจะปลดหนี้ให้ ข.
โดย ก. ประสงค์จะให้เกิดผลจริงจึงตามกฎหมาย และประสงค์ให้ ข. ปฏิบัติตามข้อตกลง
ทั้ง ข. ก็ได้ปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นแล้ว ดังนั้นแม้ว่าสัญญานี้จะไม่มีคอนซีเดอเรชั่น เพราะ
ข. ไม่ได้ให้อะไรตอบแทนแก่ ก. เลยกก็ตาม ก็ถือว่า ข. ยกสัญญานั้นเป็นข้อต่อสู้เมื่อถูก ก.
ฟ้องบังคับตามสิทธิหรือ ตามหนี้เดิมนั้นได้ (คดี High Trees) แต่ ข. จะอ้างได้เพียงเป็นข้อ
ต่อสู้เท่านั้น ข. จะมาฟ้อง ก. บังคับให้เป็นไปตามสัญญาไม่ได้ (คดีระหว่าง Combe กับ
Combe)

ตามทฤษฎีเขียนเล่ามานี้ จะเห็นได้ว่าคอนซีเดอเรชั่น มีบทบาทสำคัญต่อการทำ
สัญญาในอังกฤษมาก ที่มิขอยกเว้นไม่จำเป็นต้องมีคอนซีเดอเรชั่นก็มีเพียงในเรื่องสัญญาที่
ต้องทำตามแบบพิธี ตัวแลกเงินและตราสารเปลี่ยนมืออย่างอื่นนอกเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม

ในระยะหลัง ๆ นี้ นักกฎหมายอังกฤษก็เริ่มมีความคิดเห็นโน้มเอียงไปในทางที่จะให้สัญญา
มีผลบังคับได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีคอนซีเดอเรชัน ในเมื่อสัญญาได้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร
แต่ความคิดเห็นเช่นนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั่วไป ดังนั้นคอนซีเดอเรชันจึงยังจำเป็นต้องมีต่อ
ไปอีกสำหรับการทำสัญญาในอังกฤษ

สัปดาห์จากของผู้พิพากษาสมทบท่านหนึ่ง

สัปดาห์ท่านตุลาผมลาก่อน
แปดปีแล้วจากรลงจากศาล
บนบัลลังก์โอ้อาเคยว่าการ
สบทบงานจัดเกล้าเด็กเขาวัย
อันมิตรเก่าคู่พาห้ต้องลาที่
บุญขามีพระโปรดเกล้า ๆ เพียงเท่าจขัย
คำเข้าเห็นไม่ได้อ่านสารถูกใจ
ถึงอย่างไรมิตรอย่าเลือนเขอนบ้างเอย.

อ.บางรัก

อำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม ระหว่างประเทศ

จาร์ส เชมะจารุ

ผู้ช่วยผู้พิพากษา

เมื่อไม่นานมานี้ นาย Oscar Schachter ประธานแผนกกฎหมายขององค์การสหประชาชาติได้ไปแสดงปาฐกถาเกี่ยวกับเรื่องศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่ห้องบรรยายสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และได้ขบปาฐกถาของเขาลงด้วยการแนะนำชักชวนให้ประเทศต่าง ๆ นำข้อพิพาทระหว่างประเทศขึ้นสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่า ถ้าจะได้นำปัญหาเรื่องเขตอำนาจหรืออำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ มาเผยแพร่สู่กันฟัง ก็อาจเป็นประโยชน์บ้าง (๑)

ในหลักการ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นองค์กรสำคัญทางตุลาการของสหประชาชาติ และตามกฎบัตรสหประชาชาติก็ระบุไว้ว่า ประเทศสมาชิกทุกประเทศย่อมเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (๒) แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าประเทศเหล่านั้นจะต้องถูกผูกพันให้มาขึ้นศาล การเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาล และการขึ้นศาลเป็นคนละเรื่องกัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ประเทศที่มิได้เป็นสมาชิกสหประชาชาติก็มีสิทธิสมัครเข้าเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ ภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่สมัชชาใหญ่สหประชาชาติจะได้อำนาจไว้เป็นรายประเทศตามคำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคง (๓) ประเทศสี่รัฐซึ่ง

(๑) หากต้องการทราบข้อความทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับศาลนี้ โปรดอ่าน "ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ" โดย ประภาศน์ อวยชัย ดลพาห เล่ม ๓ หน้าที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๐๒ หน้า ๕๘๗-๕๘๘

(๒) กฎบัตรสหประชาชาติ ข้อ ๙๑ (๑)

(๓) กฎบัตรสหประชาชาติ ข้อ ๙๑ (๒)

มิได้เป็นสมาชิกสหประชาชาติเป็นประเทศแรกทขอเข้าเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๔๙๑ โดยยอมรับตามเงื่อนไขที่สมัชชาใหญ่ได้กำหนดไว้ทั้ง ๓ ประการ คือ

๑. ยอมรับขัญญัตติธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ
๒. ยอมรับที่จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลนั้น และ
๓. ตกลงจะช่วยค่าใช้จ่ายให้ศาลตามจำนวนอันสมควรที่สมัชชาใหญ่จะได้อำหนด

ต่อมาประเทศลิชเตนสไตน์, ซานมาริโน และญี่ปุ่น ก็ได้สมัครเข้าเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลนี้ด้วย โดยมีเงื่อนไขเช่นเดียวกันกับประเทศสวิต

ส่วนประเทศที่มิได้เป็นสมาชิกของสหประชาชาติและมีได้สมัครเข้าเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เมื่อประสงค์จะให้ศาลวินิจฉัยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วหรืออาจจะเกิดขึ้นในโอกาสต่อไป ก็อาจทำได้ตามธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมาตรา ๓๕ (๒) เมื่อโอกาสให้ ภายใต้เงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้โดยคณะมนตรีความมั่นคงเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๘๙ กล่าวคือ ประเทศนั้น ๆ จะต้องประกาศยอมรับอำนาจของศาล ธรรมนูญศาล ฯ และข้อบังคับของศาล ทั้งจะต้องตกลงยอมรับที่จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลโดยสุจริต (๔)

จึงเห็นได้ว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศนี้ไม่ได้จัดตั้งขึ้นไว้สำหรับพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทระหว่างเอกชนต่อเอกชนด้วยกัน หรือระหว่างเอกชนต่อรัฐใดรัฐหนึ่ง แต่จะต้องเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐ เพราะฉะนั้นเมื่อเอกชนคนใดหรือองค์การใดประสงค์จะใช้บริการของศาลนี้ ก็จำเป็นต้องขอให้รัฐบาลของตนดำเนินการให้ เพราะศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะมีอำนาจพิจารณาในเมื่อรัฐต่อรัฐเป็นคู่กรณีกันเท่านั้น อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นที่กล่าวถึงคือจะขอให้รัฐบาลของตนดำเนินการเรื่องนี้ จะต้องเป็นคนในสัญชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศนั้น ๆ อย่างแท้จริง มิฉะนั้นศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอาจไม่รับพิจารณาให้

(๔) ประเทศเยอรมัน (ตะวันออก) ได้ประกาศยอมรับอำนาจศาลฯ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๙๘

เคยมีกรณีประเทศลิชเตินสไตน์ฟ้องประเทศกัวเตมาลาต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ อ้างว่า คนในสัญชาติลิชเตินสไตน์คนหนึ่งมีสิทธิไต่รับค่าทดแทนจากกัวเตมาลา ข้อเท็จจริงได้ความว่า บุคคลนั้นเคยมีสัญชาติเยอรมัน แล้วไปมีภมิลำเนาในกัวเตมาลา ตั้งแต่ปี ๒๔๔๘ แต่มาได้สัญชาติลิชเตินสไตน์ตอนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระหว่างที่ไปเที่ยวทวีปยุโรป เมื่อได้สัญชาติใหม่แล้วก็กลับไปอยู่ที่กัวเตมาลาอีก จนกระทั่งถูกเนรเทศออกมา ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจึงมีความเห็นว่า แม้บุคคลนั้นจะมีสัญชาติลิชเตินสไตน์แต่ก็มีได้มีความเกี่ยวข้องกับลิชเตินสไตน์อย่างแท้จริง การได้สัญชาติลิชเตินสไตน์เป็นเพียงเพื่อให้เขากลายเป็นคนในสัญชาติของประเทศที่เป็นกลางระหว่างสงครามเท่านั้น รัฐบาลลิชเตินสไตน์ไม่มีสิทธิที่จะนำเรื่องของบุคคลนั้นขึ้นสู่ศาล ฯ

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศก็คือ การพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทระหว่างประเทศ (๕) แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ศาลจะมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้โดยลำพัง หลักมีอยู่ว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาทใดๆ เลย เว้นแต่คู่พิพาทจะได้ตกลงกันมอบให้ศาลเป็นผู้พิจารณาหรือได้ตกลงยอมรับอำนาจของศาลโดยการให้คำปฏิญญาไว้ล่วงหน้าแล้ว ประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็สนสมาชิกสหประชาชาติหรือไม่ก็ตาม มิได้ถูกผูกพันให้ต้องนำข้อพิพาทมาขึ้นศาล จริงอยู่ประเทศที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติย่อมเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลฯ และประเทศที่มิได้เป็นสมาชิกก็มีสิทธิสมัครเข้าเป็นภาคีได้ตั้งกล่าวมาแล้ว แต่การเป็นภาคีนั้นมิได้เป็นข้อผูกพันอย่างใด ไม่ว่าในทางที่จะฟ้องร้องหรือต่อสู้คดี เป็นแต่ให้สิทธิที่จะใช้บริการของศาลได้เท่านั้น และเปิดโอกาสให้แต่ละประเทศได้ใช้สิทธิเลือกและตกลงใจเอาเองว่าจะยินยอมให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณาข้อพิพาทของตนมีส่วนเกี่ยวข้องของอยู่ด้วยนั้นหรือไม่เพียงใด หลักการของศาลจึงต่างกับศาลภายในของแต่ละประเทศที่ว่า อำนาจ

(๕) หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การให้ความเห็นแนะนำในปัญหาข้อกฎหมายตามคำขอของสมาชิกใหญ่หรือคณะมนตรีความมั่นคง หรือองค์กรอื่นของสหประชาชาติ หรือทบวงการชำนัญพิเศษที่ได้รับมอบอำนาจจากสมาชิกใหญ่ให้ขอความเห็นเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายที่อยู่ในวงงานของทบวงการนั้นๆ ซึ่งจะของความเห็นไม่กล่าวถึงในบทความนี้

ของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศขึ้นอยู่กับความยินยอมของประเทศที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ไม่มีการบังคับให้มาขึ้นศาล เว้นแต่จะได้ออกแถลงมาตนเอง (๖) ส่วนอำนาจศาลของแต่ละประเทศนั้น มีลักษณะเป็นการบังคับ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดคนหนึ่ง หรือมีการกระทำผิดชน คดีกรณีจำเป็นต้องไปศาล แม้ในกรณีที่ไม่ได้ไป ศาลก็ยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับเอาได้

ความตกลงยินยอมของประเทศต่าง ๆ ที่ระงับศาลยุติธรรมระหว่างประเทศนั้นอาจกระทำได้หลายวิธีด้วยกัน กล่าวคือ

๑) โดยข้อตกลงพิเศษ (Special Agreements) เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ประเทศที่มีส่วนได้เสียอาจทำความตกลงกันให้นำเรื่องขึ้นสู่ศาล การตกลงเช่นนี้อาจเป็นการตกลงให้นำข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วขึ้นสู่ศาล หรือจะระงับไว้สำหรับข้อพิพาทที่ยังมิได้เกิดขึ้นก็ได้ กล่าวคือเป็นการตกลงยอมรับล่วงหน้าว่าถ้ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นจะไปสู่ศาลกันที่ศาล

๒) โดยสนธิสัญญาหรืออนุสัญญา (Treaties or Conventions) ในปัจจุบันมีสนธิสัญญาและอนุสัญญาเป็นจำนวนมากที่ประเทศภาคีแห่งสัญญาเหล่านั้นต่างผูกพันตนเองไว้ล่วงหน้าว่าจะยอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ กล่าวคือ สนธิสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างสองประเทศและต่างยอมรับที่จะไปขึ้นศาลสำหรับกรณีพิพาททั้งปวง หรือแต่บางกรณีอาจจะเกิดขึ้นระหว่างสองประเทศนั้น และอนุสัญญาระหว่างชาติซึ่งอาจกำหนดข้อผูกพันไว้สำหรับประเทศภาคีว่าจะยอมไปขึ้นศาล หากมีกรณีพิพาทเกิดขึ้น

๓) โดยการให้คำปฏิญญา (Declaration) ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอาจให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจบังคับของศาล ซึ่งจะส่งผลผูกพันทำให้ต้องไปขึ้นศาลเมื่อมีกรณีพิพาททางกฎหมาย (legal disputes) เกิดขึ้นเกี่ยวกับ

- ก. การแปลสนธิสัญญา
- ข. ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ

(๖) สหรัฐอเมริกาเคยยื่นฟ้องสหภาพโซเวียต ๒ ครั้ง (ปี ๒๔๙๓, ๒๔๙๘), อังกฤษ ๐ ครั้ง (๒๔๙๓), และเชโกสโลวาเกีย ๐ ครั้ง (๒๔๙๘). อังกฤษเคยฟ้องอาเจนตินและชิลี ๐ ครั้ง (๒๔๙๘) ประเทศที่ถูกฟ้องทั้งหมดแม้จะเป็นสมาชิกสหประชาชาติ แต่ก็ไม่เคยให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และปฏิเสธที่จะมาขึ้นศาล ศาลจึงต้องจำหน่ายคดีเหล่านั้น

ค. ข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่ง ซึ่งถ้ามี อาจถือเป็นการละเมิดข้อผูกพันระหว่างประเทศ

ง. ลักษณะหรือขอบเขตของการชดใช้ค่าเสียหายสำหรับการละเมิดข้อผูกพันระหว่างประเทศ (๑)

ปฏิญญาของมริชอำนาจศาลฯ เช่นว่านี้ อาจจะทำขึ้นโดยไม่มีเงื่อนไขเลย หรือภายใต้เงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาอย่างใดก็ได้ตามที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ จะพิจารณาเห็นสมควร

ในปัจจุบันนี้ มีประเทศต่าง ๆ รวม ๓๕ ประเทศ (๑) ได้ให้คำปฏิญญาของมริชอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม ในคำปฏิญญาของประเทศเหล่านั้น ส่วนมากได้วางเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาไว้ต่าง ๆ กัน จนบางฉบับทำให้มีผลเหมือนกันว่ามีได้มีการยอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไว้เลย

เงื่อนไขหรือข้อจำกัดต่าง ๆ เหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะขอนำแต่ที่สำคัญ ๆ มาเสนอเพียง ๕ ประการด้วยกัน คือ

(๑) หลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติ (Reciprocity)

ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีหลักการที่จะยอมรับข้อผูกพันถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกันระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ศาลฯ จะมีอำนาจพิจารณาข้อพิพาทของคู่กรณีได้ต่อเมื่อทั้งสองประเทศต่างให้คำปฏิญญาของมริชอำนาจของศาลไว้เป็น อย่างเดียวกัน หากคู่กรณีฝ่ายใดมิได้ให้คำปฏิญญาของมริชอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไว้ ศาลฯ ก็ไม่มีอำนาจพิจารณา หรือถ้าคู่กรณีฝ่ายใดได้ปฏิญญาของมริชอำนาจของศาลไว้โดยมิ

(๑) ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ มาตรา ๓๖ (๒)

(๒) ออสเตรเลีย, เบลเยียม, บุรุนดี, กัมพูชา, แคนาดา, จีน, โคลัมเบีย, เดนมาร์ก, สาธารณรัฐโดมินิกัน, เอลซัลวาดอร์, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, เยอรมนี, ฮอนดูรัส, อิสราเอล, ญี่ปุ่น, ลิเบีย, ลิกเตนสไตน์, ลักเซมเบิร์ก, เม็กซิโก, เนเธอร์แลนด์, นิวซีแลนด์, นิการากัว, นอร์เวย์, ปากีสถาน, ปานามา, ปารากวัย, ฟิลิปปินส์, โปรตุเกส, ซูดาน, สวีเดน, สวิตเซอร์แลนด์, ไทย, เติร์กี, สาธารณรัฐแอฟริกาใต้, สาธารณรัฐอาหรับ, สหราชอาณาจักร, สหรัฐอเมริกา, อูรุกวัย.

เงื่อนไขอย่างใด ศาลก็จะถือว่าอีกฝ่ายหนึ่งได้ยอมรับอำนาจของศาลไว้โดยมีเงื่อนไขนั้น
แม้อถึงว่าความจริงประเทศนั้นจะได้ให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจของศาลไว้โดยมิได้มีเงื่อนไข
อย่างใดเลย

ตัวอย่างเช่น ถ้าประเทศไทยเกิดมีกรณีพิพาทกับประเทศลาวเกี่ยวกับสนธิ
สัญญาฉบับหนึ่ง และไทยกับลาวก็ได้จัดทำข้อตกลงพิเศษระหว่างกันยอมรับอำนาจของ
ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไว้ ดังนั้น แม้ประเทศไทยเราจะได้ให้คำปฏิญญายอมรับ
อำนาจศาลฯ ไว้ ประเทศลาวก็ยังคงไม่มีสิทธิที่จะนำข้อพิพาทระหว่างลาวกับไทยไปเสนอ
ให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณาได้ เพราะลาวมิได้ให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจ
ศาลฯ ไว้ หรือถึงหากลาวจะยื่นฟ้อง ไทยก็มีสิทธิที่จะยกข้อที่ว่าลาวมิได้ให้คำปฏิญญา
ยอมรับอำนาจศาลฯ ไว้ขึ้นมาเป็นข้อคัดค้านมิให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศรับพิจารณา
คำฟ้องของลาวได้ และในกรณีนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศก็ย่อมจะยกคำฟ้องของลาว
เสียโดยอาศัยหลัก “ถ้อยทีถ้อยปฏิบัติ” (Reciprocity) ตามที่บัญญัติไว้ในธรรมนูญ
ศาลฯ มาตรา ๓๖

(๒) ข้อจำกัดในกรณีที่น่าข้อพิพาทไปพิจารณาในศาลอื่น

ประเทศลิเบีย, ปากีสถาน และสหรัฐอเมริกา ต่างได้ระบุไว้ในคำปฏิญญาอ
รับอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศว่า ศาลฯ จะไม่มีอำนาจพิจารณาข้อพิพาทซึ่งกรณี
ได้นำไปให้ศาลอื่น (Other Tribunals) พิจารณาตามข้อตกลงที่ใดมอยู่แล้วหรือที่จะได้
จัดทำขึ้นในภายหน้า ซึ่งตามความจริงแล้วก็เป็นกรกำหนดขึ้นโดยอาศัยหลักที่บัญญัติไว้
ในกฎบัตรสหประชาชาติมาตรา ๕๕ ที่บัญญัติไว้เป็นความว่า กฎบัตรสหประชาชาติฉบับนี้
ไม่ห้ามประเทศสมาชิกในการที่จะขอให้ศาล (Tribunal) อื่นหาทางแก้ไขความขัดแย้ง
ระหว่างกันตามข้อตกลงที่ใดมอยู่แล้วหรือที่จะได้จัดทำขึ้นในภายหน้า ด้วยเหตุนี้ แม้จะมี
ข้อพิพาทเกิดขึ้นระหว่างประเทศที่ต่างได้ให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจบังคับของศาลด้วยกัน
กรณีของอาจที่จะตกลงกันให้นำข้อพิพาทไปให้ศาลอื่นพิจารณาได้ และเรื่องก็จะไม่ไปถึง

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ แต่ถ้าวางได้ไปถึงศาลยุติธรรมระหว่างประเทศแล้ว หากคู่กรณีไม่ประสงค์จะให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปก็มีสิทธิ์ที่จะแจ้งให้ศาลทราบ และศาลจะต้องส่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบ (๘)

อาจมีข้อสงสัยกันว่า หากคู่กรณีได้นำข้อพิพาทไปให้ศาลอนพิจารณา แต่ได้นำไปให้คณะมนตรีความมั่นคงหรือคณะกรรมาธิการไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทที่ใดก็ตามพิจารณา เช่นนั้น จะมีผลทำให้อำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศต้องสิ้นสุดไปด้วยหรือไม่ เพราะตามระเบียบไว้ในข้อจำกัดใช้คำว่า "ศาล" (Tribunal) เท่านั้น ในข้อนี้เห็นว่า ถ้าคู่กรณีสามารถทำความตกลงกันได้ แม้สถานที่แห่งใหม่ที่รับพิจารณารจะไม่ใช้ศาล แต่ถ้าคู่กรณีได้แจ้งไปให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศทราบว่าทั้งสองฝ่ายไม่ติดใจที่จะดำเนินคดีต่อไป ศาลก็ยังคงต้องจำหน่ายคดีอยู่นั่นเอง (๑๐)

มีบางประเทศ(๑๑) ได้วางข้อจำกัดไว้กว้างกว่าของลิเบีย, ปากีสถาน หรือสหรัฐอเมริกาที่กล่าวมาแล้วโดยกำหนดไว้เป็นทำนองว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะไม่มีอำนาจพิจารณาข้อพิพาทซึ่งคู่กรณีได้ตกลงกันแล้วหรือจะไต่ตกลงกันให้ระงับข้อพิพาทระหว่างกันโดยสันติวิธีอย่างอื่น (นอกศาล) ข้อกำหนดเช่นว่านั้นก็เป็นการเหมาะสมทีเดียว เพราะเป็นการช่วยศาลมิให้ต้องมาเสียเวลาไปกับเรื่องที่เกิดขึ้นเองอาจหาทางตกลงกันได้โดยเรียบร้อย และอาจคงามคิดว่าที่จะให้ศาลต้องวินิจฉัยลงไปว่าฝ่ายไหนถูกผิดอย่างไรด้วย

(๓) ข้อจำกัดในเรื่อง "อำนาจภายในประเทศ" (Domestic Jurisdiction)

ในจำนวน ๓๕ ประเทศที่ได้ให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจบังคับของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอยู่ขณะนี้ มี ๑๓ ประเทศ (๑๒) ที่ได้วางข้อจำกัดในเรื่อง "อำนาจภายในประเทศ"

(๘) ข้อบังคับของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๘๘ ข้อ ๖๘

(๑๐) ฝรั่งเศสและเลบานอนเคยพิพาทกันเมื่อปี ๒๔๘๖ โดยฝรั่งเศสกล่าวหาว่าเลบานอนละเมิดข้อตกลงเกี่ยวกับสัมปทานที่ได้ทำไว้กับบริษัท Electricité de Beyrouth Company (บริษัทฝรั่งเศส) เมื่อคดีขึ้นสู่ศาลแล้ว รัฐบาลเลบานอนและบริษัทนั้นให้ความตกลงกันได้โดยเลบานอนยอมซื้อสัมปทานคืน ฝรั่งเศสจึงได้แจ้งให้ศาล ทราบว่าไม่ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป ศาลก็ได้สั่งให้จำหน่ายคดีเสีย

(๑๑) ออสเตรเลีย, เบลเยี่ยม, กัมพูชา, แคนาดา, ฝรั่งเศส, อิสราเอล, ลูกเซมเบิร์ก, เนเธอร์แลนด์, นิวซีแลนด์, ซูดาน, ไทย, เดอร์ลี, สหภาพอาฟริกาใต้และสหราชอาณาจักร

(๑๒) ออสเตรเลีย, กัมพูชา, แคนาดา, ฝรั่งเศส, อิสราเอล, ลิเบีย, เม็กซิโก, นิวซีแลนด์, ปากีสถาน, ซูดาน, สหภาพอาฟริกาใต้, สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา

ในประเทศ” ของตนไว้ โดยระบุเป็นทำนองว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะไม่มีอำนาจพิจารณาข้อพิพาทซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของแต่ละประเทศนั้น ๆ

แรกเริ่มเดิมที คือเมื่อก่อนปี พ.ศ. ๒๔๗๒ ไม่มีประเทศใดระบุเงื่อนไขเช่นนั้นไว้ในคำปฏิญญาอมรวิธานของศาล (Permanent Court of International Justice ซึ่งได้กลายมาเป็น International Court of Justice เมื่อได้ตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น โดยมีได้มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญอย่างไรเลย นอกจากชื่อเท่านั้น) ต่อมาประเทศต่าง ๆ ในเครือจักรภพอังกฤษได้ตกลงร่วมกัน ระบุข้อจำกัดตนไว้ในปฏิญญาอมรวิธานศาล ฯ ของแต่ละประเทศ โดยถือตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าถ้าเรื่องใดอยู่ภายในเขตอำนาจของแต่ละประเทศอย่างแท้จริงแล้ว ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะไม่มีอำนาจพิจารณาเรื่องนั้น และต่อมามีประเทศนอกเครือจักรภพได้เอาตามแบบอย่างอีกหลายประเทศ ข้อจำกัดเช่นว่าความจริงก็จะไม่จำเป็นนัก เพราะโดยหลักการแล้ว สหประชาชาติไม่มีสิทธิที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจของแต่ละประเทศโดยเฉพาะ และก็ไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้นำเรื่อง เช่นว่านั้น ไปให้พิจารณาตกลงอย่างไร (๑๓) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศซึ่งก็เป็นองค์การหนึ่งของสหประชาชาติจึงไม่ควรจะมีอำนาจพิจารณาปัญหาเช่นนั้นด้วย แต่อย่างไรก็ดี การที่บัญญัติลงไว้ให้ชัดแจ้งในคำปฏิญญาอมรวิธานของศาล ฯ ก็จะไม่เสียหายแก่ประเทศนั้น ๆ แต่อย่างไร หากได้ใช้มาตรฐานที่ถูกต้อง กล่าวคือ พิจารณากันตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าเรื่องใดอยู่ในเขตอำนาจภายในของประเทศใดหรือไม่ ถ้าหากมีปัญหาเกิดขึ้น ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศก็จะเป็นผู้วินิจฉัยตามที่ระบุไว้ในธรรมนูญศาลมาตรา ๓๖ (๖)

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ สหรัฐอเมริกาได้ให้คำปฏิญญาอมรวิธานของศาล ฯ โดยวางข้อจำกัดในเรื่องนี้ไว้ด้วย แต่เติมข้อความสำคัญลงไปอีก ทำให้มีความหมายว่าศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ จะไม่มีอำนาจพิจารณาข้อพิพาทซึ่งในสาระสำคัญย่อมอยู่ภายในเขตอำนาจของสหรัฐอเมริกาซึ่ง จะได้ กำหนด โดยสหรัฐอเมริกา

อำนาจศาลอย่างที่ได้ระบุไว้ในปฏิญญาอมรวิธานอำนาจศาลฉบับของฝรั่งเศสนั้น และด้วยเหตุนี้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ด้วยคะแนนเสียง ๑๒ ต่อ ๓) จึงวินิจฉัยว่า ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาคำฟ้องของฝรั่งเศส

ท่านเซอร์ Lauterpacht ผู้พิพากษา (ชาวอังกฤษ) ของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศซึ่งเห็นสมควรเสียงมากในวงการกฎหมายระหว่างประเทศได้ออกเสียงเห็นด้วยกับฝ่ายข้างมาก แต่ท่านไม่เห็นพ้องด้วยในเหตุแห่งคำวินิจฉัยและได้เขียนความเห็นแยกเป็นต่างหากอีกฉบับหนึ่ง กล่าวโดยนัยว่า เงื่อนไขที่อำนาจศาลโดยอัตโนมัติคือตามความพอใจของรัฐบาลประเทศใดประเทศหนึ่ง (กล่าวคือฝรั่งเศสในกรณีนี้) เป็นการไม่ชอบและขัดแย้งกับธรรมเนียมของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เพราะเป็นการจำกัดอำนาจของศาลตามความพอใจของรัฐบาลประเทศนั้น ๆ ย่อมไม่ก่อให้เกิดความผูกพันตามกฎหมายและทำให้ปฏิญญาอมรวิธานอำนาจ ศาลฯ ของฝรั่งเศสเป็นโมฆะไปทั้งหมด (เมื่อถือว่าปฏิญญาอมรวิธานอำนาจ ศาลฯ ของฝรั่งเศสเป็นโมฆะ ก็เท่ากับฝรั่งเศสไม่ได้ยอมรับอำนาจศาลไว้ และโดยหลักกติยที่ด้อยปฏิบัติ นอร์เวจึงไม่ถูกผูกพันที่จะต้องยอมรับอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศด้วย)

เกี่ยวกับเงื่อนไขที่อำนาจศาลโดยอัตโนมัติ แม้สหรัฐอเมริกาจะเป็นประเทศที่รุกรานมาใช้ก่อนประเทศอื่น แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีผู้ไม่เห็นด้วยกับข้อจำกัดเช่นนั้นเป็นอันมาก รวมทั้งประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์แห่งสหรัฐอเมริกาเอง และได้มีพยายามเสนอขอแก้ไขปฏิญญาดังกล่าวเพื่อจะตัดข้อจำกัดเรื่อง "อำนาจภายในประเทศ" ออกเสียทั้งหมด หรืออย่างน้อยก็เปลี่ยนจากที่กำหนดไว้ว่า "ซึ่งจะได้อำนาจโดยสหรัฐอเมริกา" เป็น "ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ" ทั้งนี้ เพื่อโยนหน้าทวนจนอยู่ในเรื่องนไปให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในกรณีที่ไม่อาจตกลงกันได้ เข้าใจว่ารัฐสภาอเมริกันคงจะได้พิจารณาข้อเสนอดังกล่าวในไม่ช้า (๑๕)

(๑๕) หากสนใจโปรดอ่าน Herbert W, Briggs: *The United States and the International Court of Justice: A Reexamination* ในหนังสือ *The American Journal of International Law*, Vol. 53 No. 2 หน้า 301-318 และ *Note, Alternative Reservations to the Compulsory Jurisdiction of the International Court of Justice* ในหนังสือ *Harvard Law Review*, Vol. 72 No. 4 หน้า 749-760 กับข้อเขียนเรื่อง "U.S. Desire to Advance Rule of Law" ในหนังสือพิมพ์ *Manchester Guardian Weekly* ฉบับประจำวันที่ ๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๘ หน้า ๔

(๔) ข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องเวลา (Ratinoe Temporis)

บางประเทศ (๑๖) ได้วางข้อจำกัดอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไว้โดยยอมให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีอำนาจพิจารณาแต่เฉพาะข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหลังจากวันให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจศาล ฯ (hereafter arising) เท่านั้น ยิ่งกว่านั้น บางประเทศในจำนวนนั้น (๑๗) ยังวางข้อจำกัดมากไปกว่านั้นอีก คือ มิใช่แต่เพียงข้อพิพาทเท่านั้นที่จะต้องเกิดขึ้นหลังวันให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจศาล ฯ แต่สถานะหรือข้อเท็จจริงที่ทำให้เกิดข้อพิพาทนั้น ๆ ก็จะต้องเกิดขึ้นหรือมีขึ้นหลังจากวันให้คำปฏิญญายอมรับอำนาจศาลด้วย ซึ่งเป็นกรจำกัดอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศอย่างมากทีเดียว เพราะโดยปกติแล้ว ข้อโต้เถียงหรือข้อพิพาทระหว่างชาตินั้นมักจะมีได้เกิดขึ้นในวันสองวัน หากแต่เป็นเวลาแรมยี่ และบางทีเมื่อเกิดข้อโต้เถียงกันแล้ว ก็ยังใช้เวลาเจรจากันอีกเป็นนัย ๆ กว่าที่จะรู้ว่าตกลงกันไม่ได้แน่แล้วและนำคดีไปสู่ศาล ดังเช่นในปัญหาการเงินเงินพิเศษระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ที่ประเทศไทยเรากำลังพยายามเจรจากับรัฐบาลญี่ปุ่นนั้น หากตกลงกันไม่ได้โดยสันติแล้ว เราไม่มีโอกาสที่จะนำเรื่องขึ้นสู่ศาลได้เลย เว้นแต่ญี่ปุ่นจะยอมตกลงด้วยเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะปรากฏตามคำปฏิญญาของญี่ปุ่นฉบับลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๐๑ ว่า ญี่ปุ่นยอมรับอำนาจบังคับของศาลสำหรับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหลังจากวันนั้น โดยข้อเท็จจริงหรือสถานะของเรื่องซึ่งเกิดขึ้นหลังจากวันนั้น คือวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๐๑ ด้วย แต่เรื่องเงินเงินพิเศษนั้นเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งกว่า ๑๐ ปีมาแล้ว ญี่ปุ่นจึงไม่ถูกผูกพันที่จะต้องไปขึ้นศาลตามคำปฏิญญายอมรับอำนาจศาล ฯ ของตน เว้นแต่จะสมัครใจ

ตัวอย่างจริงเรื่องหนึ่งในปัญหาทำนองนี้ คือ คดีเรื่องบริษัทแห่งโกลิเธินเนียนฮอยล์ ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า เมื่อปี ๒๔๗๖ ได้มีการจัดทำข้อตกลงกันระหว่างรัฐบาลอิหร่านและบริษัท

(๑๖) ออสเตรเลีย, เบลเยียม, แคนาดา, โคลัมเบีย, เอลซัลวาดอร์, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, อิสราเอล, ญี่ปุ่น, ลิเบีย, ลูเซมเบิร์ก, เม็กซิโก, เนเธอร์แลนด์, นิวซีแลนด์, ปากีสถาน, ชูแดน, สวีเดน, เติร์กี, สหภาพอาฟริกาใต้, สหภาพโซเวียต, สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา

(๑๗) ออสเตรเลีย, เบลเยียม, แคนาดา, โคลัมเบีย, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, อิสราเอล, ญี่ปุ่น, ลูเซมเบิร์ก, เม็กซิโก, นิวซีแลนด์, ชูแดน, สวีเดน, เติร์กี, สหภาพอาฟริกาใต้ และสหราชอาณาจักร

แองโกลอิเรเนียนออยล์ ต่อมาเมื่อปี ๒๔๙๔ รัฐบาลอิหร่านประกาศโอนอุตสาหกรรมน้ำมัน
เป็นของชาติ จึงเกิดพิพาทกันขึ้นกับบริษัท รัฐบาลอังกฤษได้ยื่นมือเข้ามาและนำคดีขึ้นศาล
อิหร่านโต้แย้งอำนาจของศาลที่จะพิจารณาคดีนี้ ในที่สุดศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจึงวินิจฉัย
ว่า ศาลฯ ไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาคำฟ้องของอังกฤษได้ โดยเหตุที่ปฏิญญาอมรย์อำนาจ
ศาลฯ ของอิหร่านกำหนดไว้แต่สำหรับข้อพิพาทเกี่ยวกับสนธิสัญญาของอิหร่านที่ใดก็ตามทำขึ้น
หลังจากวันที่ใดให้สัตยาบันแก่คำปฏิญญานั้น (เมื่อปี ๒๔๗๕) ข้อเรียกร้องของอังกฤษ
หากจะฟังว่ามี ก็เกี่ยวเนื่องมาจากสนธิสัญญาระหว่างอังกฤษกับอิหร่านที่ใดก็ตามไว้ก่อนปี
๒๔๗๕ ซึ่งอิหร่านไม่ได้ยอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไว้ (๑๗)

(๕) เงื่อนไขสิ้นสุด (Date of Termination)

ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมาตรา ๓๖ (๓) บัญญัติไว้มีความ
ส่วนหนึ่งว่า ปฏิญญาอมรย์อำนาจบังคับของศาลนั้นอาจจัดทำขึ้นชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งก็ได้
ดังนั้น ประเทศส่วนมากจึงได้กำหนดเวลาสิ้นสุดแห่งการมีผลของการยอมรับอำนาจศาลไว้
ด้วย มีเพียง ๑๐ ประเทศเท่านั้น (๑๘) ที่มีใ้วางเงื่อนไขสิ้นสุดไว้เลย

ปฏิญญาของไทยฉบับปัจจุบันมีอายุ ๑๐ ปี และจะหมดอายุเมื่อครบ ๑๐ ปีแล้วคือ
ในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๓

ของกัมพูชา (๒๕๐๐) (๒๐) ก็มีอายุ ๑๐ ปี แต่เมื่อครบ ๑๐ ปีแล้วจะคงมีผล
บังคับต่อไป จนกว่าจะขอลงเลิก

ของเบลเยียม (๒๕๐๑) และญี่ปุ่น (๒๕๐๑) มีอายุ ๕ ปี และเมื่อครบแล้ว
ก็จะมีผลต่อไปจนกว่าจะขอลงเลิก

ของเตอร์กกี (๒๕๐๑) มีอายุ ๕ ปี

ของสวีตส์ (๒๔๙๑) และลิชเตนสไตน์ (๒๔๙๓) อาจสิ้นอายุเมื่อมีการขอลง
กล่าวเลิกล่วงหน้า ๑ ปี

(๑๗) I.C.J. Reports, ๑๙๕๒ หน้า ๘๓ ตัวอย่างทำนองนี้คือเรื่องหนึ่งก็คือคดี
Phosphates in Morocco; P.C.I.J., Series A/B, No.74 หน้า 21-30

(๑๘) บุคลากรีเย, โคลัมเบีย, สาธารณรัฐโดมินิกัน, เอลซัลวาดอร์, ไลบี, นิการากัว, ปานามา,
ปารากวัย, สาธารณรัฐอาหรับ และออร์แกน

(๒๐) ตัวเลขในวงเล็บแสดงปีที่ให้คำปฏิญญาอมรย์อำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

ของสหรัฐอเมริกา (๒๔๘๕), จีน (๒๔๘๕), และเม็กซิโก (๒๔๕๐) อาจสิ้นอายุเมื่อมีการขอกกล่าวเลิกล่วงหน้า ๖ เดือน

ของลูกเซมเบอร์ก (๒๔๗๓), เนเทอร์แลนด์ (๒๔๕๕), เคนมารก (๒๔๕๕), นอร์เว (๒๔๕๕), สวีเดน (๒๔๕๕) และฟินแลนด์ (๒๕๐๑) มีอายุ ๕ ปี และเมื่อครบแล้วก็จะมียอายุต่อไปอีกโดยอัตโนมัติคราวละ ๕ ปี เว้นแต่จะมีการขอกกล่าวเลิกล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๖ เดือนก่อนวันครบ ๕ ปี

ของฮอนดูรัส (๒๔๕๗) มีอายุ ๖ ปีแต่อาจมีการต่ออายุใหม่เมื่อครบ ๖ ปีแล้ว ส่วนปฏิญญาของอีก ๑๒ ประเทศคือ แคนาดา (๒๔๗๒), นิวซีแลนด์ (๒๔๘๓) ฟลิปปินส์ (๒๔๕๐), ฝรั่งเศส (๒๔๕๐), ลิเบีย (๒๔๕๕), ออสเตรเลีย (๒๔๕๗), สหภาพอาฟริกาใต้ (๒๔๕๕), โปรตุเกส (๒๔๕๕), อิสราเอล (๒๔๕๕), ปากีสถาน (๒๕๐๐), ชูชาน (๒๕๐๐), และสหราชอาณาจักร (๒๕๐๑) ขณะนี้จะสิ้นอายุเมื่อมีการขอกกล่าวเลิก

อันที่จริงไม่ว่าจะยอมให้ปฏิญญาขอมรขอำนาจศาล ฯ ของประเทศต่าง ๆ มีผลบังคับเพียงเท่าที่ขอมไม่ขอกเลิกอย่างทีหลายประเทศถือปฏิบัติอยู่ในเวลานี้ เพราะหากจะพิจารณากันตามคัมภีรธรรมนูญศาล ฯ แล้ว สงสัยว่าจะเป็นการมิชอบ กล่าวคือธรรมนูญศาลมาตรา ๓๖ (๓) บัญญัติไว้ส่วนหนึ่ง ความว่า “ปฏิญญา.....อาจจัดทำขึ้นชั่วคราวหนึ่งก็ได้” (The declarations ... may be madefor a certain time) ถ้ามีการขอมให้ขอกเลิกได้เพียงเมื่อมีการขอกกล่าว ก็ขอมจะไม่มียาระยะเวลาที่แน่นอน (certain time) เป็นการขัดต่อธรรมนูญศาล ฯ อย่างชัดแจ้ง และยิ่งกว่านั้น หากพิจารณาดังเจตนารมณ์แล้วก็ควรที่จะได้มีการระบวยุทธเวลาไว้ให้แน่นอน เพื่อกันมิให้ประเทศต่าง ๆ ถอนคำปฏิญญาของคนเสียได้ตามใจชอบ คืออาจขอกกล่าวเลิกในทันทีที่ทราบว่าจะมีประเทศอื่นนำคดีไปฟ้องกล่าวหาที่ศาล เป็นการตัดอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่จะพิจารณาคดีนั้น ๆ และถ้ามอมให้ไกลไปกว่านั้นอีก หากประเทศที่มีปฏิญญาแยกกันเกิดนำคดีขึ้นสู่ศาลกล่าวหาอีกประเทศหนึ่ง ประเทศที่ถูกกล่าวหาขึ้นอาจอาศัยหลักกฏอัยกัตถุขปฏิบัติ (Reciprocity) ประกอบขอมองเวลาสิ้นสุดสหประเทศแรกกำหนดไว้เพียงการ

บอกกล่าวแจ้งการบอกกล่าวเล็กขอมริบอำนาจศาล ฯ เสียทันที อันอาจเป็นผลทำให้ศาล
ยุติธรรมระหว่างประเทศหมดอำนาจที่จะพิจารณาคนนั้น ซึ่งจะเป็นการหลบเลี่ยงอำนาจของ
ศาล ฯ ไท่อกวอหนง

นอกจากไปจากเงื่อนไขหรือข้อจำกัดอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่สำคัญ ๆ
ทั้ง ๕ ประการนั้นแล้ว ยังมีบางประเทศระบอบข้อจำกัดอื่น ๆ ไว้อีก อาทิเช่น ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นใน
ระหว่างทมการสืบหรือภาวะสงครามระหว่างคู่กรณี หรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างคู่กรณี
ที่ไม่สัมพันธ์ทางการติดต่อกัน ฯลฯ ไท่อกว่าศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไม่มีอำนาจพิจารณา
ข้อพิพาทเหล่านั้น ดังนั้น ซึ่งทำให้บุคคลยากยิ่ง ยั่งยืน ประเทศส่วนมากต่างก็พยายาม
ที่จะวางข้อจำกัดอำนาจของศาลให้มากขึ้น ๆ จนบางครั้งทำให้น่าคิดว่าปฏิญญาขอมริบอำนาจ
ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศของประเทศต่าง ๆ ส่วนมากหาความหมายอะไรไม่ได้เมื่อมีข้อ
พิพาทเกิดขึ้นจริง ๆ เว้นไว้แต่ประเทศนั้น ๆ จะใจกว้างพอที่จะยอมให้ศาล ฯ พิจารณา

ผู้เขียนมีความเห็นเป็นส่วนหนึ่งว่า หากประเทศมหาอำนาจใหญ่ ๆ จะได้ระลึกลง
ความสำคัญของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ และพยายามทำให้เป็น
ตัวอย่างแก่ประเทศเล็ก ๆ ด้วยการให้คำปฏิญญาขอมริบอำนาจบังคับของศาลยุติธรรม
ระหว่างประเทศไว้อย่างไม่มั่งงอนใจเลยหรือแม้แต่เท่าที่จำเป็นตามหลักการอันถูกต้อง ส่วน
ประเทศที่ยังไม่เคยขอมริบอำนาจของศาลไว้เลย ก็น่าจะได้ให้คำปฏิญญาขอมริบเสีย เพื่อเป็น
การร่วมมือส่งเสริมให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้มีโอกาสช่วยเหลือในการระงับข้อพิพาท
ระหว่างประเทศ เพื่อชาวโลกจะได้ช่วยกันโดยสันติ สมดังเจตนารมณ์ของพวกเราเมื่อตั้ง
องค์การสหประชาชาติ และเพื่อเป็นการอ้างไว้ซึ่งสันติภาพแห่งโลกที่ทุกประเทศต่างก็
เรียกร้องหากันเป็นนัยนัยนัย

ข้อคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้ประมวล

กฎหมายอาญา มาตรา ๕๖

เพิกถอนประสาท

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ใดกระทำความผิดโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพและสิ่งแวดล้อมของผู้นั้นหรือสภาพความผิดหรือเหตุอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะกำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้กระทำผิดนั้นศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราวเพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือหรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติ และการประกอบอาชีพ

(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจลักษณะ

(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคม หรือการประพฤติใดอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดเช่นเดียวกันนี้อีก

ฯลฯ”

โดยเฉพาะเงื่อนไขเพื่อควบคุมความประพฤติของผู้กระทำผิดตาม (๑) (๒) และ (๓) นั้น เป็นบทบัญญัติที่ท้าวหน้าทันสมัย ถ้าใช้บังคับในบางกรณีอาจได้ผลในทาง คัดนินสัย ข้องกัน ปรายปรายผู้กระทำผิดรุนแรงกว่าการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ โดยมีได้กำหนดเงื่อนไข โดยข้ออีกคือ จำเลยย่อมจะมีความรู้สึกอยู่เสมอนอกเหนือความ รู้สึกต่อการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ โดยมีได้กำหนดเงื่อนไขว่าถ้าไม่ปฏิบัติตาม เงื่อนไขที่ศาลกำหนด อาจถูกศาลตัดถอนหรือกำหนดการลงโทษหรือลงโทษที่รอไว้ก็ได้ (มาตรา ๕๖) ส่วนการรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษโดยมีได้กำหนดเงื่อนไข จำเลยจะระมัดระวังแต่เพียงว่าไม่กระทำผิดให้ต้องโทษจำคุกเท่านั้น (มาตรา ๕๘) ผมขอ ยกตัวอย่างเรื่องจริงเรื่องหนึ่งซึ่งเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายมาตราข้างเขียนเพียงบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ อยู่ คุณนั้นจำเลยถูกหาว่าทำร้ายร่างกายภรรยาถึง บาดเจ็บ ในวันที่จำเลยถูกฟ้องนั้นภรรยาปรากฏตัวต่อหน้าศาลด้วยใบหน้าองน้ำตา ร้อง ขอความกรุณาต่อศาล ขอให้ลดหย่อนผ่อนโทษให้กับจำเลยผู้สามีด้วยเหตุผลหลายประการ เป็นต้นว่ามียศกรด้วยกันหลายคน ศาลจึงสอบถามถึงสาเหตุแห่งการทำร้ายจากภรรยา ๓ ไม่กล้าที่จะเปิดเผย ศาลจึงสอบถามเขาจากอัยการโจทก์ได้ความว่า จำเลยชอบดื่มสุรา วันใดดื่มมากก็จะมีอาการทุบตีภรรยาอยู่เสมอ สำหรับภรรยาที่ถูกฟ้องก็เช่นกันแต่รุนแรงจนถึง ปากแตกฟันหัก ภรรยาอยู่ในภาวะที่สับสนจะทนทานจึงเข้าหาเจ้าพนักงาน เรื่องเกิดขึ้นมาสู่ ศาลฯ จึงใช้ดุลพินิจในการลงโทษ “แค่แต่พอหลาย ปรายแต่พอจำ” แก่จำเลย จึงลงโทษแค่ ให้รอกการกำหนดโทษไว้โดยกำหนดเวลาและเงื่อนไขให้จำเลยไปรายงานตัวต่อนายอำเภอแห่ง ที่ ๓ ๆ จำเลยมีภริยานาและให้ละเว้นการคุมขังตามมาตรา ๕๖ (๑) (๓) พร้อม ทงขแรงเพิ่มเติมว่าเงื่อนไขศาลอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนเสียก็ได้ หรือ ถ้าความปรากฏว่าจำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลได้กำหนด ศาลก็จะเรียกตัวมาติดคุกแทน หรือจะกำหนดการลงโทษจำคุกจำเลยไปที่เดียว ทงนสกลแล้วแต่การกระทำของจำเลย คุณนั้น ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีบทบัญญัติที่ปรับคดี ทงนเป็นผลตนเองมา

จากอะไร เท่าที่คิดได้ในขณะนี้ น่าจะเป็นเพราะไม่ปรากฏพฤติการณ์ ที่ควรแก่การกำหนด เงื่อนไขประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง อาจมีความกังวลว่า ถ้าศาลได้กำหนดเงื่อนไขดังนี้ แล้ว ควรจะทำอะไรต่อไป ในประการหลังนี้เป็นความมุ่งหมายที่ผมจะพูดถึง

โดยที่การกำหนดเงื่อนไข (๑) ที่ทำให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานศาล ระบุไว้ นับเป็นประการสำคัญกล่าวคือ เจ้าพนักงานนั้นจะแทนศาลในการควบคุมความ ประพฤติของผู้กระทำผิด ถ้าไม่ได้รับตัวเจ้าพนักงานให้จำเลยไปรายงาน การกำหนดเงื่อนไข (๒) (๓) ก็อาจจะไร้ความหมาย ดังนั้นประการแรกศาลจะต้องคิดถึงก่อนกำหนด เงื่อนไขก็คือ เจ้าพนักงานคือใคร ผมเห็นว่าเจ้าพนักงานก็คือ จำศาล รองจำศาล พนักงาน ควบคุมความประพฤติ ตำรวจ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งน่าจะรวมถึงกันนี้ ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยด้วย

การที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไข ให้ไปรายงานตัวต่อจำศาล รองจำศาล อาจทำได้ โดยไม่ต้องทำอะไรอีก เพราะถือว่าจำศาล รองจำศาลแห่งศาลที่คุมขังได้ทราบผล แห่งคำพิพากษาแล้ว พนักงานควบคุมความประพฤติสำหรับศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ก็เช่นเดียวกัน แต่บางทีศาลจะให้จำเลยไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานดังกล่าว อาจไม่ได้ผล ตามเจตนารมณ์ของศาล ไม่สะดวกหรือยากแก่การปฏิบัติของจำเลย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะอยู่ ระยะทางห่างไกลกัน เมื่อศาลจะกำหนดเงื่อนไขศาลจำต้องคำนึงถึงเรื่องเหล่านี้ตามความ เหมาะสมด้วยเสมอไป โดยศาลอาจกำหนดเงื่อนไขให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานคนใด คนหนึ่งนอกจากจำศาลรองจำศาล พนักงานควบคุมความประพฤติ ศาลจะหาวิธีที่จะทำให้ บุคคลเหล่านั้น ได้ทราบผลแห่งคำพิพากษาของศาลอย่างภาคภูมิใจก็มิได้แทนศาล ใน การควบคุมความประพฤติของจำเลย ผมเห็นว่า ถ้าการไม่ได้ใช้กฎหมายขบถ เป็นผลตนเอง มาจากเหตุประการหลัง หากได้วางระเบียบระบุเจ้าพนักงาน วิถีปฏิบัติ มีแบบพิมพ์ไว้เพื่อ การบังคับเช่นการส่งเด็กไปฝึกวิชาชีพ น่าจะเป็นการเบ็ดเสร็จสะดวกให้ศาลใช้กฎหมายนี้ได้ ประโยชน์ในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น และกรณีจะเป็นอย่างเดียวกันสำหรับเด็กกระทำความผิดตาม มาตรา ๗๔

ให้เราช่วยเจ้าเชษฐมอณนินเพื่อมหิตที่จะแยมือซอสตางค์เรา เราชอบออกขอยใจในไมตรี
 ของแก แต่ชนซึ่งเราเห็นอกว่า พยงกเลยแหยไป เราคมเขยวแกหนากันคนละแก้ว
 เส็จแล้วแกก็ขอรราคาเป็นภาษาอังกฤษด้วยสำเนียงที่ แกลงทำให้เราฟังไม่ออก พอเรา
 ฟังออกแกก็โมเมไม่ทอนเศษสตางค์ให้เราเลยเลย ชำร่ายเจ้าตัวนายกพลอยเห็นดีไปกับ
 ลูกน้องเสี้ยด้วย คุยประหนึ่งว่าโก่งได้เท่าไรยิ่งดี เราพักอยู่ Calcutta จนเวลา ๑๕.๓๐ น.
 (เวลาของเมืองไทย) เครื่องบินก็ออกบินต่อไปยัง Bombay จนเมื่อเวลาประมาณ ๒๔.๓๐ น.
 ของบ้านเรา เราก็ดัง Bombay ทันเวลาที่ขยับเปลี่ยนเครื่องบินเป็น Flight number อันแต่
 เครื่องบินก็คงเป็นของบริษัทเดียวกัน แต่ใหญ่และใหม่กว่าถ้าเก่า Bombay เป็นชุมทาง
 การบินแยกไปหลายสาย จึงมีคนโดยสารหยุดพักรอเวลาเครื่องบินออกเป็นจำนวนมากใน
 ห้องพักคนโดยสาร ฉะนั้นเราจึงต้องจดจำ Flight number ของเราไว้ดี และคอยฟังประกาศ
 เรียกทางเครื่องขยายเสียง ในห้องพักโดยสารมีเก้าอี้ไฟอาอยู่หลายตัว เมื่อเราโผล่เข้า
 ไปแทนที่จะเห็นฝรั่งนั่งทำโกอย่างที่เราเห็นในเมืองไทย กลับเห็นเขานอนกันระเกะระกะไปหมด
 อาจจะเป็นจากความเมื่อยลำในการนั่งเครื่องบินมานาน ขณะที่เราทั้งสองนั่งอยู่นั้น พยงก
 ว์เข้ามาจะเสนอบริการเพื่อจะชวยเราเช่นเหยออก แต่เรารู้ได้เสียหมดแล้ว เราทำไม่สนใจ
 ปล่อยให้ผ่านไปข้างเดียว ขณะที่รออยู่นั้นมีเด็กหนุ่มคนหนึ่งอายุประมาณ ๒๐ ปี เข้ามา
 ถามเป็นภาษาไทยอย่างกระต่อนกระแต่นเป็นภาษาอังกฤษว่า มีของฝากจากบิดาผมมาบ้าง
 หรือไม เราตอบว่าเปล่าไม่เห็นมี เราคุยกับแกได้ความว่า แกไปเรียนที่ Bombay ได้
 ๑๐ ปีแล้วมีคนไทยคนเคียวคือตัวแก พกไทยไม่ค่อยได้ เราถามว่า ทำไมมาเรียนเมืองแขก
 แกว่าบิดาแ่ชอบ ตัวแกไม่ชอบ เมืองแขก همینพร้อมกบขมอชนบขมจก คล้ายกับแก
 เกรงว่าเราจะไม่เข้าใจคำพูดของแกว่า เมืองแขกนั้นสกปรก ภาษาที่แกคุยกับเรานั้น ใช้
 อังกฤษปนไทยตลอดเวลา สำเนียงไทยของแกรวีๆ ไกลภาษาแขกเข้าไปแล้ว ตลอดเวลา
 ที่เราคุยกับแก มีพยงคนหนึ่งนั่งคุมเชิงอยู่ใกล้ ๆ พยงคนนั้นแต่งเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ศุลกากร
 เราสงสัยจึงถามเด็กหนุ่มคนนั้นว่า ทำไมพยงแกจึงต้องมานั่งอยู่อย่างนั้น เราได้รบคำ
 อธิบายว่า เคยมีคนไทยนำสายสร้อยคอทองคำ แหวนทองคำ เข็มขัด หนักชิ้นละ ๒๐-๓๐
 บาท ทองแท่งเข้ามาในเมืองแขก ทองที่เมืองแขกนั้นแพง เพราะแขกชอบใช้ทอง เขาจึง
 ต้องระวังมากเมื่อรู้ว่าเราเป็นคนไทย จนเวลา ๐๑.๓๐ น. ซึ่งเขยวันท ๔ แล้วเราชน

เครื่องบินเพื่อบินต่อไปยัง Cairo เห็นเมืองขอมเบียเรามองลงไปเห็นแสงไฟสว่างไสว เป็นบริเวณกว้างแสดงว่าบ้านเมืองเขาใหญ่โต อังกฤษได้ช่วยสร้างไว้ให้เป็นอย่างดี เรามบิน อยู่ตลอดคืน ระยะรู้สึกวากกลางคืนยาวมาก เพราะเราบินหันพระอาทิตย์ตลอดเวลา ในเครื่องบินเรารับประทานอาหารเช้า เวลา ๑๑.๔๕ น. ของเมืองไทย ซึ่งเรารู้สึกหิวมาก ขณะที่เราบินผ่านประเทศ Arabia เรามองลงจากหน้าต่างเห็นภูเขาติดต่อกันเป็นพืด ไม่เห็น บ้านเรือนคนอยู่อาศัยเลย เครื่องบินเกือบจะถึง Cairo เราเห็นทะเลทราย เห็นปิรามิด บ้านเรือนเป็นหย่อมๆ แต่ละหมู่บ้านมี ต้นปาล์ม บ่อเก็บน้ำ บ้านเมืองสร้างเป็นตึกตักทรงนูน เครื่องบินลงที่สนามบิน Cairo เมื่อเวลา ๑๒.๑๕ น. (เวลากลางเที่ยง) ขณะนั้นเป็นเวลา ๐๗.๑๕ น. ของ Cairo เท่านั้น เราเข้าไปในห้องพักผู้โดยสาร ทนชมของตระลักของอยู่พัก ชาติเป็นจำนวนมาก มีเครื่องวิทยุโทรทัศน์ ทีวีเห็นแต่หน้าเสียตายที่ไม่มีรายการในขณะนั้น เราจึง ชมแต่ตัวเครื่องไปก่อน ที่สตูดิโอที่สตูดิโอภาพฉายของประธานาธิบดีกินส์เซิร์ แชนอน อยู่ ข้างขวารูปเบ้อเรื่อ รู้สึกว่าเขาเลื่อมใสของเขามากทีเดียว เราสังเกตเห็นทหารเดินเกาะกระอยู่ ที่สนามบินเป็นจำนวนมาก เครื่องแยกที่เขาสวมใส่คล้ายบ้านเรา คาวบอยชายนายทหารก็ เหมือนของเรา แต่ดวงใหญ่กว่ามาก พวกนายสิบก็ขบงเขื่อเรื่อใหญ่กว่าของแขกยามบ้านเรา เสียอีก เราเห็นเครื่องบินทหารจากรัสเซียจอดระเกาะระอยู่ในสนามบิน เป็นที่น่าสังเกตว่า เครื่องบินโดยสารที่ทหารรัสเซียมีหน้าต่างกว้างมาก เราอาจจะมองเห็นคนโดยสารที่นั่งอยู่ ในเรือบินได้ถนัด ในห้องพักผู้โดยสารมีหญิงชาวอินโดนีเซียก็ขลุกลิงๆ ๑ คน แยกภาษา อังกฤษไม่ได้ แยกติดตามเราตลอดเวลา แยกจะไปลงที่ Zürich เราส่งสารคอยให้ความช่วยเหลือแก่ตลอดทาง จนคนขายของชาวอียิปต์นึกว่าแกเป็นอะไรกับเรา พยายามชักชวนให้ เราซื้อของใช้สำหรับผู้หญิงและเด็ก ทนมีเรื่องขำเมื่อตอนชาลงจากเครื่องบิน เจ้าหน้าที่แจก ขัตรีสำหรับผู้โดยสาร Transit บ้าง ไม่แจกบ้าง ทำให้ขบงเมื่อตอนจะกลับขึ้นเครื่องบิน คือ เจ้าหน้าที่จะไม่ยอมให้คนอ่านคัม ขนเครื่องบินโดยเข้าใจว่าชาวอียิปต์จะหนีออกนอกประเทศ ร้อนถึงคุณสมบัตินี้ของช่วยขบงออกแรงว่าเราเป็นคนไทยด้วยกันมาด้วยกัน ก็ต้องไปด้วยกัน จะทิ้งให้เป็นชาวอียิปต์อย่างไรได้ ชาวอียิปต์เลยหัวเราะชอบใจ

เราออกจาก Cairo เมื่อเวลา ๑๓.๒๐ น. ของเวลากลางคืน มุ่งไป Zürich เราให้ข้อสังเกตได้ว่า สนามบินที่ที่เราผ่านมา ไม่มีแห่งใดที่ ingsam สะอาด ใหญ่โต เทียบกับเมืองของเราได้เลย เรารู้สึกเมื่อยลำในการเดินทางประกอบทั้งรับประทานอาหารไม่ เป็นเวลาทำให้ระยิบระยับ ในร่างกายของเราผิดปกติไปหมด ระหว่างนั้นต้องบินผ่านอิตาลีก็ค้น ได้บอกทางเครื่องขยายเสียงให้เราลงเมืองเวนิสขณะเราบินผ่าน มองลงไปเห็นบ้านเมืองเขา หนาแน่น เหมือนกับลอยอยู่บนพนาทะเล เราบินผ่านอิตาลีเข้าสวิทเซอร์แลนด์ ภูมิประเทศ ตอนนั้นเต็มไปด้วยภูเขาสูง ข้างตอนบินระหว่างขอกเขาเครื่องบินตกหลุมอากาศบ่อย ๆ เครื่อง บินผ่านภูเขาแอลป์ ก็ได้ยินได้ประกาศทางเครื่องขยายเสียงว่า วันนี้อากาศแจ่มใสเป็นพิเศษ ซึ่งไม่ค่อยจะมีบ่อยนัก ขอให้ผู้โดยสารมองลงไป เรามองไปเห็นภูเขาแอลป์ที่สวยงาม มาก ปกคลุมไปด้วยหิมะขาวโพลน เห็นเส้นทางรถยนต์ก็คดเคี้ยวไปตามไหล่เขา รถยนต์วิ่ง ส่วนกันไปตาม ข้างตอนเราสามารถเห็นทะเลสาบ และน้ำตกได้ชัดเจนด้วย เครื่องบินได้ ร่อนลงที่สนามบิน Zürich เมื่อเวลา ๑๕.๕๕ น. (เวลา ก.ท.) เรามองจากหน้าต่างเครื่องบิน เห็นชาวพื้นเมืองสวมเสื้อคลุมกันหนาว เราเกรงว่าอากาศจะหนาวมากทีเดียว เราทั้งสองซึ่ง สวมท่าที่ปล่อยให้ผู้โดยสารอื่น ๆ ลงจากเครื่องบินให้หมดเสียก่อนเราจึงค่อย ๆ ย่อลงไป ก็จริงคงอากาศหนาวเย็น และมีฝนตกเป็นละอองไม่มีแสงแดดเลย ทนหนาวมาได้ เทียบอย่างลงบนแผ่นดินของยุโรปแล้ว ชาว Zürich ส่วนมากพูดภาษาเยอรมัน รอง ลงไปก็ภาษาฝรั่งเศส ที่สนามบินมีของจำพวกช็อกโกแลต ลูกกวาด ขนมหวานประเภทนม เนยทั้งนั้น เราแวะอยู่ที่สนามบินประมาณครึ่งชั่วโมงก็ขึ้นต่อไปลงยัง Dusseldorf ในเยอรมัน เมื่อเวลา ๒๒.๓๐ น. (เวลา ก.ท.) ทนเราอาจจะไปเที่ยวที่ไหนก็ได้โดยไม่ต้องมี Visa เลย เพราะมีข้อตกลงของรัฐบาลไทยและรัฐบาลเยอรมันตะวันตก ที่ Dusseldorf มีกล้องถ่ายรูป ถ่ายหนึ่งนา ๆ ชนิดแบบใหม่มากมายเหมาะสำหรับนักเลงกล้องที่จะไปเที่ยวเห็นแล้วต้องชอบ ใจเพราะราคาไม่แพง เราออกจาก Dusseldorf เมื่อเวลา ๒๓.๑๐ น. (ก.ท.) มุ่ง London ใช้เวลาบินเพียง ๑ ชั่วโมงเศษ เมื่อเครื่องบินจะเข้าเกาะอังกฤษเครื่องบินโคลงมากก็ได้ยินบอก ว่า อากาศเลวมากเครื่องบินโคลงอย่างนั้นแทบตกจริงไป เรามองทางหน้าต่างเห็นหมอกเต็มไป หมด เมื่อก่อนบินนำเครื่องบินลงถึงสนามบินแล้ว เราจึงเห็นว่าฝนตกอากาศเลวจริง ๆ เมื่อเรา จัดการเรื่องหนังสือเดินทาง และของที่เรานำติดตัวไปเรียบร้อยแล้ว เราก็พยก่อน จิตรกร

ตรงทางออก คุณเคือนใส่หมวกและถือร่มแบบชาวอังกฤษ เราต่างตรงเข้าออกถนนกลมไป
 ทำเอาฝรั่งมองคงคิดว่าเราจากกันมานานแล้ว และก็เป็นความจริงเสียด้วย รถบัสของบริษัท
 การบินพาเราวิ่งเข้า London คุณเคือนไปกับเราด้วยตลอดเวลาคิดคุยถามถึงข่าวคราวต่าง ๆ
 ตลอดถึงครอบครัวที่บ้าน รถก็นำเราไปถึงสถานีการบินใน London ปรากฏว่าคุณบัญญัติ
 สุขะ ได้รอเราอยู่แล้ว คุณเคือนและคุณบัญญัติไม่แน่ว่าเราจะไปเที่ยวไหน เราไม่ได้บอก
 ไปว่า เราจะไปเที่ยวไหน เพราะถือว่าเราเคยอยู่มาครั้งต่าง ๆ ที่ คุณบัญญัติก็ใจมาก
 เมื่อคุยกันเป็นเวลาพอสมควรแล้ว เราได้ไปพักโรงแรม Clifton Ford Hotel ราคาคิดเป็น
 เงินไทยประมาณ คนละ ๓๐๐ บาทเศษ รวมทั้งค่า Service ด้วย นับว่าเป็นโรงแรมใหญ่
 เราได้ออกเดินชมเมืองแถวมาเบิลอารช ปรากฏว่าไม่ค่อยมีผู้คนตามถนนเลย รู้สึกว่า
 ชาวอังกฤษนอนกันแต่หัวค่ำ เมื่อเราหาอาหารรับประทานเป็นทีเรียบร้อยแล้ว จึงกลับโรงแรม
 เพราะรู้สึกเมื่อยลาในการนั่งเครื่องบิน และเห็นเหนื่อยมาก โดยที่ไม่ได้หัดพักผ่อนตาม
 ทางเลย พวกเราที่ London มีนักเรียนกฎหมายจากกระทรวงยุติธรรม ๔ คน มี คุณเคือน
 คุณบัญญัติ คุณสำเนา กฤษบยุต คุณประสิทธิ์ ยามาดี ส่วนคุณวิโรจน์ บริษัทจักรวาล
 นนยังไม่ได้เป็นสหพาคษา แต่ได้ทุน ก.พ. ตามความต้องการของกระทรวงยุติธรรม

รุ่งขึ้น เป็นวันที่ ๕ มกราคม คุณเคือนไปหาเราแต่เช้า และเชิญเรารับประทานอาหาร
 อาหารไทยที่บ้าน คุณเคือนได้ขอรายการอาหารให้เราฟังว่า มี แกงส้ม หมูพะโล้ ไข่เจียว
 และแกงเผ็ด คุณเคือนว่าผมไม่แพ้เมืองไทย อาหารทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เราต่าง
 เอะใจ คุณเคือนจึงเล่าต่อไปว่าผมทำเมื่อคืนสามคนเอง เสริ่งเมื่อตอนรุ่งสว่าง เครื่องแกง
 ส้มนั้นผมใช้ครกตำ แต่ต้องเอาครกไว้ชนตก เพราะขณะนั้นเป็นเวลาตี ๓ ท่านลองวาดภาพ
 ดูเถิดว่า คุณเคือนทำท่าอย่างไร ท่านคงจะแปลกใจว่า ทำไมคุณเคือนจึงต้องทำอย่างนั้น
 นั่นก็เพราะคุณเคือนไม่ต้องการให้เกิดเสียงรบกวนคนอยู่ข้างห้องซึ่งอาจจะต้องทนชั้นเพราะ
 เสียงครกของคุณเคือน คุณเคือนมีความสามารถหลายอย่าง ผมก็ทำได้เอง และศักดิ์มา
 ยกว่าแล้ว คุณเคือนก็ทำให้ฟังว่าผมเซฟเงินค่าที่พักผมมาได้มาก เพราะค่าที่พักผมต้องถูก
 แพงมาก เคือนหนึ่งต้องตก ๒ ครั้ง เครื่องตกผมเป็นแบบหัวแตกม เวลาตกใช้กระบอก
 ล้อเอา เมื่อหัดตกใหม่ ๆ บางทีก็แหงนเข้าไป เวลาไปไหนต้องใส่หมวกมิด แต่มาคืน

ตกใจดี พวกเราจึงทบทวีระคุณเขื่อนก็เห็นว่า เว็บบร้อบ สวยงามก็ ไม่ต่างอะไรก็ให้ช่าง
เขาคัดเลือก เราจึงบอกว่า คุณเขื่อนทำถูกต้องตามนโยบายรัฐบาล เซฟเงินตราต่างประเทศ
ได้ดีมาก

ตอนย้ายของวันที่ ๕ มกราคม คุณเขื่อนและคุณบุญฤทธิ์ ได้กรุณาพาเราทั้งสอง
ไปศาลของประเทศไทยในลอนดอน ในตอนเย็นวันนี้ เราได้ไปรับประทานอาหารที่บ้านคุณเขื่อน
ตามคำเชิญ คุณสำเนาและคุณประสพชัย ได้ร่วมรับประทานอาหารกับเราด้วย ทุกคนอ้วน
ท้วนสมบรูณ์ ทางบนลงบ้านอยากกลับไปพักผ่อนเสียก่อน แต่ทุกคนมีลูกกันคนละ ๓-๔
คน ก็ยังไม่พบภาวะความเขินอาย เรือนกันจนหนวดหงอก ลกจะสำเร็จพร้อมพอกัน
เรารับประทานอาหารกันและคุยกันจนเวลา ๐๑. น. ของวันที่ ๖ มกราคม จึงได้แยกกันกลับ
ที่พัก รุ่งเช้าเวลา ๑๑ น. เราได้ขยับเรือบินออกจาก London สู่ Paris ของขบขบหมายจาก
Paris เพียงเท่านั้นก่อนเพราะเป็นเวลาตกมากแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

สมบัติ วัจตาล

อำนัคม์ คล้ายสังข์

คำพิพากษาศาลฎีกา

[แส: บันฑิกประกอบ]

ยล ชีรกส
เลขานุการศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๖/๒๕๐๒ เรื่อง รอการลงโทษ เพิ่มโทษ
พนักงานอัยการ กรมอัยการ โจทก์
ระหว่าง นายอัมพร หรือ เลาะ บังอร จำเลย

กระทำผิดอาญาขึ้นอีกในระหว่างที่รอการลงโทษจำคุกไว้ชั้น จะเพิ่มโทษ
ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๒ ไม่ได้.

คดีมีข้อพิพาทมาสู่ศาลฎีกาเฉพาะเรื่องเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๒ ว่า ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษไว้ชั้น ถ้าได้กระทำความผิดขึ้นนอกภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามความในมาตรา ๕๖ เมื่อศาลยกโทษหรือไว้เข้ากับโทษในคดีหลังแล้วจะเพิ่มโทษด้วยหรือไม่

“ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๖ ให้จำคุก ๓ ปี จำเลยรับสารภาพลดกึ่งหนึ่งตามมาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี ๖ เดือน บวกลโทษที่รอไว้อีก ๔๕ วัน รวมเป็น ๑ ปี ๗ เดือน ๑๕ วัน แต่ไม่เพิ่มโทษตามโจทก์ขอ เพราะเมื่อจำเลยทำผิดคดีนี้ ไม่อยู่ในระหว่างที่ต้องรับโทษหรือพ้นโทษแล้ว

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาเป็นปัญหาข้อกฎหมายว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๒ ประโยคที่ว่า “ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่กึ่ง” นั้น ข้อมกั้นความรวมถึงผู้ที่

จะถกรอการลงโทษไว้ด้วย เพราะผู้ที่ถูกรอการลงโทษไว้นั้นนับได้ว่าอยู่ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่

ศาลฎีกาตรวจพิจารณาประชุมปรึกษาคดีเรื่องนี้แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๘๒ ใช้คำว่า “โทษจำคุก” คือบัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดใด ๆ อีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ฯลฯ” ฟังสังเกตว่าคำว่ารับโทษในประโยคหลังก็คือโทษจำคุกในประโยคแรกนั่นเอง เมื่อเช่นนั้นโทษที่รอไว้จึงไม่เป็นโทษที่ยังกำลังรับอยู่หรือยังจะต้องรับอยู่ตามความในมาตรา ๘๒ รูปคดีพอเทียบเคียงได้ตามนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๔/๒๕๐๐ อัยการจังหวัดกาญจนบุรี โจทก์ นายกราว ภูโคกหวาย จำเลย ศาลฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น”

จึงพิพากษายืน.

(หลวงสุทิวาหนฤพิติ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ พระพิบูลย์โอศวรรย์)

หมายเหตุ หลักในการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดเพราะไม่เข็ดหลาบนั้น ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๗๒ มีว่าเมื่อพ้นโทษไปแล้ว ไปกระทำความผิดขึ้นอีกภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้จึงจะเพิ่มโทษ แต่ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๕๒ ได้เพิ่มหลักขึ้นอีก คือ แม้จะยังไม่พ้นโทษ หากไปกระทำความผิดใด ๆ อีก ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ ก็เพิ่มโทษได้

ปัญหาในคดีนี้ จึงอยู่ที่การแปลความหมายของประโยคที่ว่า “ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่” นั้น หมายความว่าเพียงไร การที่ศาลพิพากษาให้จำคุก แต่ให้รอกการลงโทษไว้นั้น ในระหว่างเวลาภายในกำหนดรอกการลงโทษนั้น จะเป็น “ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่” หรือไม่ ถ้าตัดคำว่า “จะ” ออกเสียคำเดียว ก็จะได้ความชัดเจนดี คือจะมีคำว่า “ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่” ซึ่งแปลได้ชัดเจนว่า ในระหว่างต้องรับโทษจำคุกอยู่ ฉะนั้น ในระหว่างรอกการลงโทษ จึงไม่เข้าอยู่ในความ

หมายของมาตรา^๕ จึงเพิ่มโทษไม่ได้ อย่างไรก็ดี แม้จะมีคำว่า “^๕จะ”
ดังกล่าวแล้วในมาตรา^๕ ซึ่งทำให้มีความหมายกำกวมก็ดี ศาลฎีกา^๕
ก็ได้แปลความหมายของมาตรา^๕โดยคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้แล้ว.

* * * * *

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๘/๒๕๐๒ เรื่อง เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งมิชอบ
พนักงานอัยการ กรมอัยการ โจทก์

ระหว่าง

ผลตำรวจประสิทธิ์ สวัสดิ์ทอง

จำเลย

ความผิดฐานเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ช่มชู้^๕ขึ้นใจให้
เจามอบทรัพย์สิน^๕แก่ตนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๘ นั้น แม้เขายังมี
ได้มอบทรัพย์สิน^๕ให้ ก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว

จำเลยเป็นผลตำรวจประจำสถานีตำรวจ แกล้งจับกุมผู้เสียหาย ทว่าเล่นการพนัน
ไม่รับอนุญาต และบังคับให้ชนรกรับจ้างไปกับจำเลย ในระหว่างทางจำเลยได้พุกข่มขึ้นใจ
ผู้เสียหายเพื่อให้มอบเงินให้แก่จำเลย ถ้าไม่ให้เงิน จำเลยจะเอาตัวส่งสถานีตำรวจ แล้วจำเลย
ได้คืนเอาเงินผู้เสียหายไป ๑๒๐ บาท ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๘, ๑๕๗, ๓๑๐, ๓๓๕ ให้จำคุก ๓ ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ว่า
จำเลยไม่ผิดฐานชิงทรัพย์ (ม. ๓๓๕) แต่เป็นผิดตามมาตรา ๑๔๘, ๘๐, ๓๑๐, ๓๓๕ ให้
ลงโทษตาม ม. ๑๔๘, ๘๐ ซึ่งเป็นบทหนัก ส่วนโทษกำหนดคามเดิม โจทก์ฎีกาเกี่ยวกับ
บทกฎหมาย толงโทษ

“ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาคดีแล้ว คดีมาสู่ศาลฎีกาเฉพาะบทกฎหมาย
ที่จะปรับเอาโทษแก่จำเลยด้วยกฎหมายบทใดเท่านั้น ศาลเห็นว่าการกระทำ
ของจำเลยเป็นการละเมิดกฎหมายหลายบทคือมาตรา ๑๔๘, ๓๑๐, ๓๓๕ แต่โทษ
ตามมาตรา ๑๔๘ เป็นบทหนักจึงควรต้องลงโทษตามบทนั้น ขอทศาลอุทธรณ์

อ้างมาตรา ๘๐ คือการพยายามกระทำความผิดมาประกอบด้วยนั้น ศาลเห็นว่า ถ้าพิจารณาถ้อยคำตามมาตรา ๑๔๘ โดยถ้อยคำแล้ว จะเห็นได้ว่า การกระทำความผิดตามที่บัญญัติในมาตรานี้ใช้ถ้อยคำว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าของงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจูงใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้ หรือหามาให้ ชงทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนหรือผู้อื่น ฯลฯ” ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การข่มขืนใจเพียงเพื่อให้มอบให้ แม้แต่ยังมีได้มอบทรัพย์สินให้แก่กัน ก็เป็นความผิดสำเร็จตามมาตราแล้ว ซึ่งหากเปรียบเทียบถ้อยคำตามมาตรา ๑๓๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ ที่ใช้ยุติแล้ว ก็จะเห็นได้ชัดว่าใช้ถ้อยคำไม่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ศาลจึงไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ในข้อหาฐานพยายามกระทำความผิดตามมาตรา ๘๐ ด้วย ฎีกาโจทก์มีเหตุผลฟังขึ้นในข้อนี้

ส่วนข้อที่โจทก์โต้เถียงมาในฎีกาว่าจำเลยควรมีความผิดตามมาตรา ๓๓๕ ฐานชิงทรัพย์ด้วยนั้นเห็นว่า การที่จำเลยพูดเพียงว่า ถ้านายประสิทธิ์ไม่มอบเงินให้จำเลยๆ จะเอาตัวนายประสิทธิ์ส่งสถานตำรวจเพียงเท่านั้นไม่ใช่เป็นการขู่ขู่ที่จะใช้กำลังประทุษร้ายตามความแห่งมาตรานี้และข้อที่ว่าจำเลยผิดมาตรา ๑๕๗ อีกด้วยนั้น เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นผิดตามมาตรา ๑๔๘ ซึ่งเป็นบทที่หนักกว่าแล้วก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยความผิดตามมาตรา ๑๕๗ อีก

จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ เฉพาะบทกฎหมายที่ลงโทษให้ เป็นว่า ให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๘ ซึ่งเป็นบทที่หนักแต่บทเดียว นอกจากที่แก่นคงให้เป็นไปตามเดิม”

(นายไชยเจริญ สันติศิริ พระนิติธรรมประกรณ์ หลวงวุฒิศักดิ์เนติบาท)

หมายเหตุ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๘ นี้ เดิมเป็นมาตรา ๑๓๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ แต่ตามมาตรา ๑๔๘ ใหม่ นี้ ได้แก้ไขถ้อยคำ

จากเดิมบ้าง โดยเฉพาะมีคำว่า “เพื่อ” เพิ่มเติมขึ้นมา ดังที่ปรากฏตาม
ข้อวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้แล้ว จึงทำให้ข้อวินิจฉัยในเรื่องการ
กระทำความผิดสำเร็จเปลี่ยนไปจากเดิม

* * * * *

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๐/๒๕๐๒	เรื่อง การจำยอม ได้สิทธิทางทะเบียน
หลวงสุภาเทพ	โจทก์
ระหว่าง	
นางชมจิตร ถาวรธนะสาร	จำเลย

ข้อที่ ๑๑๑ มาโดยสุจริต ไม่รู้ว่าที่ดินนั้นตกอยู่ในการจำยอม ผู้ขอจะยกการ
รับโอนกรรมสิทธิ์โดยสุจริตตนเป็นข้อต่อสู้เพื่อให้การจำยอมที่มีอยู่ในที่ดินนั้นต้อง
สิ้นไปหาได้ไหม.

คดีนี้เป็นปัญหาโต้เถียง ระหว่างโจทก์ผู้เป็นเจ้าของสามยทรัพย์ซึ่งได้สิทธิการ
จำยอมในที่ดินซึ่งจำเลยขอมาโดยจำเลยไม่ทราบว่าตกอยู่ในการจำยอม เมื่อขอแล้ว จำเลย
กลับรวบคทาทางเสีย โจทก์จึงฟ้องขอให้แก้

ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์ยังไม่ได้จดทะเบียนสิทธิแห่งการจำยอม พิพากษา
ยกฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษายก โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ปัญหาข้อกฎหมายที่ว่า ถ้าที่ดินอันเป็นภารยทรัพย์
มีการจำยอมติดอยู่ จำเลยได้ขอที่ดินนั้นมา โดยสุจริตไม่รู้ว่าที่ดินนั้นจำต้องยอมรับ
กรรมให้เจ้าของที่ดินแปลงอื่นได้เกินผ่าน การจำยอมนั้นจะสิ้นไปหรือไม่ ศาลฎีกา
ได้พร้อมกันประชุมใหญ่ ปรึกษาปัญหาข้อนี้แล้วมีมติว่าการจำยอมนั้น หาสิ้นไปไม่
เพราะการจำยอมจะสิ้นไปก็แต่เมื่อภารยทรัพย์หรือสามยทรัพย์สลายไปทั้งหมดหรือ

มิได้ใช้สิบบ้างที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๕๗ หรือมาตรา ๑๓๕๘ ในลักษณะข้อขายก็ยังได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘๐ เรื่อง ความรับผิดในการรอนสิทธิอีกว่า “ถ้าอสังหาริมทรัพย์ต้องแสดงว่าตกอยู่ในบังคับแห่งการจำยอมโดยกฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ขายไม่ต้องรับผิด เว้นไว้แต่ผู้ขายจะได้รับการรับรองไว้ในสัญญาว่า ทรัพย์สินนั้นปลอดจากการจำยอมอย่างใด ๆ ทั้งสิ้นหรือปลอดจากการจำยอมอันนั้น” ด้วยเหตุนี้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๒๕๕ ที่ว่า “สิทธิอันยังมีได้จดทะเบียนนั้นมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตและได้จดทะเบียนโดยสุจริตแล้ว” นั้นจึงหมายความว่าถึงแต่กรณีที่บุคคลได้มา โดยสุจริตซึ่งทรัพย์สินอันเดียวกันกับสิทธิที่ยังไม่ได้จดทะเบียน ผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินหาได้สิทธิในการจำยอมไปด้วยแต่อย่างใดไม่ หากได้ไปแต่การรอนสิทธิสำหรับที่ดินอันเป็นการยทรัพย์นั้น การจำยอมที่มีอยู่เป็นแต่การรอนสิทธิดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๘๐ เท่านั้น ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงเห็นว่า จำเลยจะยกการรับโอนกรรมสิทธิ์โดยสุจริตขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อให้การจำยอมที่มีอยู่ในที่ดินนั้นต้องสิ้นไปหาได้ไม่

สำหรับข้อเท็จจริงที่ว่า ที่พิพาทต้องตกอยู่ในบังคับจำยอมที่จะให้โจทก์และบริวารได้เดินผ่านหรือไม่นั้น ศาลฎีกาเห็นว่า หลักฐานพยานโจทก์ได้ความชัดว่า โจทก์และคนอื่น ๆ ได้ใช้เดินผ่านมาหลายสิบบ้างแล้ว ดังที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยไว้แล้ว ซึ่งศาลอุทธรณ์ก็ฟังข้อเท็จจริงเช่นเดียวกัน ศาลฎีกาเห็นว่าอันการจำยอมซึ่งเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ต้องยอมรับกรรมเพื่อให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์อีกแปลงหนึ่งได้เดินผ่านนั้น ทางที่เดินผ่านหาจำจะต้องมีร่องรอยปรากฏเป็นแนวแน่นอนอย่างไรไม่ มาตรา ๑๓๕๒ จึงบัญญัติแนะไว้ว่า “ถ้าการจำยอมแต่ต้องเพียงส่วนหนึ่งแห่งการยทรัพย์ เจ้าของทรัพย์อาจเรียกให้ย้ายไปยังส่วนอื่นก็ได้ แต่ต้องแสดงได้ว่าการย้ายนั้นเป็นประโยชน์แก่ตน และรับเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือไม่ทำให้ความสะดวกของเจ้าของสามยทรัพย์ลดน้อยลง” ฉะนั้นที่ศาลอุทธรณ์เห็นว่า เมื่อนายอ่อนเจ้าของเดิมขุดบ่อปลาขึ้นขวางทางเดิน โจทก์มิได้ว่า

กล่าวอย่างใด ต้องเปลี่ยนทางเดินเลียบบ่อไป การเดินผ่านจึงไม่เป็นการใช้สิทธิในการจำขอมนั้น ศาลฎีกาจึงไม่เห็นด้วย ศาลฎีกาเห็นว่า การจำขอมในที่ดินพิพาทนั้น ได้มีขึ้นแล้วโดยอายุความ พยานหลักฐานฝ่ายจำเลยที่แสดงแต่ว่าได้ชอกรรมสิทธิ์มา โดยไม่รู้ว่ามีการจำขอมนั้น ไม่อาจชนะคดีโจทก์ได้

ศาลฎีกาพิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ เป็นว่าที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๗๓ ตกอยู่ในการจำขอม ที่จะต้องรับกรรมให้โจทก์และถนนของโจทก์เดินผ่านเพื่อไปจากและมาสู่ที่ดินของโจทก์ และให้จำเลยจดทะเบียนการจำขอมดังกล่าวไว้ในโฉนดที่ดินของจำเลย ส่วนสำหรับค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องนั้น พยานหลักฐานโจทก์ไม่ได้อาศัยแสดง ศาลฎีกาไม่บังคับให้

(นายประมุด สุวรรณศรี หลวงพิทักษ์มณฑลศาสตร์ หลวงชำนาญเนติศาสตร์)

หมายเหตุ ปัญหาอย่างเดียวกันนี้ ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐๘/๒๔๕๗ วินิจฉัยไว้ว่า การจำขอมเป็นทรัพย์สินเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ เมื่อยังไม่ได้จดทะเบียน จะยกสิทธิเช่นว่านนั้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริต และได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตแล้วมิได้ และยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า สิทธิที่บุคคลภายนอกได้มาเช่นว่านนั้นอาจเป็นกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินต่าง ๆ ดังระบุในบรรพ ๔ ก็ได้ทั้งนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเถียงตรง ๆ ในสิทธิอย่างเดียวกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๐/๒๕๐๒ นี้ ได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงหลักในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐๘/๒๔๕๗ ดังกล่าวแล้ว จึงต้องถือว่า ข้อวินิจฉัยตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๐/๒๕๐๒ นี้ เป็นหลักบรรทัดฐานกันต่อไป

การจำขอมนั้น เมื่อพิจารณาที่ตามมาตรา ๓๓๘๗ แล้ว จะเห็นได้ว่า มิใช่เป็นส่วนหนึ่งของกรรมสิทธิ์ แต่เป็นสิทธิที่จำกัดครอบกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ และย่อมติดไปกับอสังหาริมทรัพย์ หาสันไปไม่ เว้นแต่เมื่ออสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์สลายไปหมด หรือมิได้ใช้สลับ ดังที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๓๓๘๗, ๓๓๘๘

อนึ่งตามมาตรา ๑๒๕๕ ที่ว่า “สิทธิอันยังมีได้จดทะเบียนนั้น มิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทน และโดยสุจริตและได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตแล้ว” นั้น ข้อมหมายความว่า ผู้ได้สิทธิอะไรมาโดยทางอื่น ยังมีได้จดทะเบียนเมื่อได้แจ้งสิทธิกับผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริต และได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตแล้วผู้ได้สิทธิมาโดยจดทะเบียนย่อมมีสิทธิดีกว่า แต่ในคดีนี้ กรณียังไม่อาจถือว่าเข้าอยู่ในมาตรา ๑๒๕๕ นี้ กล่าวคือ โจทก์เป็นฝ่ายได้สิทธิการจำยอม คือ สิทธิที่จำกัดคุ้มครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท โดยโจทก์ได้มาทางอายุความและยังมีได้จดทะเบียน แต่ฝ่ายจำเลยมิใช่เป็นผู้ได้สิทธิการจำยอมในที่ดินพิพาทมาด้วย จึงไม่มีอะไรจะได้เถียงกันว่าใครมีสิทธิดีกว่า เมื่อจำเลยไม่ได้มีสิทธิการจำยอมในที่ดินพิพาท แต่โจทก์มีสิทธิการจำยอมในที่ดินพิพาทแต่ฝ่ายเดียว แม้จะไม่ได้จดทะเบียนไว้ ก็ต้องถือว่า โจทก์มีสิทธิการจำยอมในที่ดินพิพาทฝ่ายเดียว ส่วนที่จำเลยได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทไปนั้น ก็ได้แต่กรรมสิทธิ์ที่ติดสิทธิการจำยอมของโจทก์ไปด้วยเท่านั้น ฉะนั้นจึงอาจพูดได้ว่า การจำยอมเป็นการติดไปกับที่ดินจนกว่าการยททรัพย์หรือสามยททรัพย์สลายไปทั้งหมด หรือไม่ได้ใช้สืบตามมาตรา ๑๓๕๗, ๑๓๕๘

ท่านศาสตราจารย์ประมุข สุวรรณศร ได้เขียนข้อคิดเห็นเรื่อง “การจำยอมจะติดไปกับที่ดินที่โอนเพียงไรหรือไม่” ในคฤพาท เล่ม ๔๗๕ บที่ ๖ หน้า๒๕-๒๖ ท่านผู้ใดสนใจโปรดอ่านดู

ตามกฎหมายอเมริกันในเรื่องการจำยอมมีว่า การจำยอมที่ได้มาทางนิติกรรมแต่ยังไม่ได้จดทะเบียนนั้น จะระงับไปเมื่อมีการโอนการยททรัพย์ไปยังผู้โอนและผู้รับโอนได้รับโอนโดยมีค่าตอบแทนและสุจริต แต่การจำยอมที่ได้มาทางอายุความนั้นตามกฎหมายไม่ต้องจดทะเบียน ฉะนั้น จึง

ไม่ระงับไปเพราะโอนการทรัพย์สิน ไปยังผู้อื่น แม้ผู้รับโอนจะเสียค่าตอบแทน และสุจริต (*Burby on Real Property, second edition* จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ West Publishing Company 1953 หน้า 124,125)

* * * * *

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๖๒/๒๕๐๒ เรื่อง ผู้เสียหาย การแปลคำฟ้อง
นางเครื่อง สืบญเรื่อง (หมาย) ที่ ๑, นางประไพรัตน์
ธิดารุง ที่ ๒, นางประภัสสร อักษรมัต ที่ ๓. โจทก์

ระหว่าง

นายอุดม สืบญเรื่อง ที่ ๑, นายจรัส สืบญเรื่อง ที่ ๒,
นายอรุณ สืบญเรื่อง ที่ ๓, นายเอี่ยม สืบญเรื่อง ที่ ๔,
นายบุญช่วย สืบญเรื่อง ที่ ๕. จำเลย

เจ้าของที่ดินได้อธิษฐานให้เป็นที่สุสานประจำตระกูลซึ่งจะขอตั้งเป็นมู
ลนิธิ และได้จัดการแก่ทะเบียนโฉนดจากขอเจ้าของที่ดิน เป็นข้อคณะกรรมการ
เพื่อจะได้โอนต่อไปให้มูลนิธิเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ครั้นได้รับอนุญาตให้ตั้งมูลนิ
ธิแล้ว คณะกรรมการก็ได้โอนที่ดินนั้นต่อไปให้มูลนิธิ กลับยกออกเอาที่ดินนั้น
เป็นอาณาประโยชน์ของตนและพรรคพวกเสียเอง และยังทำเรื่องเท็จขึ้นให้
มูลนิธิต้องเลิกล้มไป เช่นนี้ เจ้าของที่ดินยอมเป็นผู้เสียหาย ตามความใน ป.วิ.
อาญามาตรา ๒ (๔) และมีอำนาจฟ้องคดีได้ตาม มาตรา ๒๘ (๒)

คำฟ้องที่บรรยายมาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายนั้น แม้โจทก์จะเข้าใจ
ข้อกฎหมายผิด ศาลก็ยอมถือตามข้อเท็จจริงที่ยืนยันมาในฟ้อง

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานยกยอกทรัพย์ เบิกความเท็จตามกฎหมายลักษณะ
อาญา มาตรา ๓๑๔ , ๓๑๕ , ๑๕๕, ๑๖๐ “ศาลแขวงพระนครใต้ได้สอบสวนมูลฟ้องแล้ว
พิพากษาให้ยกฟ้องโดยวินิจฉัยว่า ที่ดินและเงินที่หาว่าจำเลยยกยอกจะเป็นกรรม
สิทธิ์ของสืบญเรื่องมูลนิธิหรือไม่ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในชั้นนี้ เพราะถ้าฟังว่ายังไม่

เป็นกรรมสิทธิ์ของสัญญาเรื่องมูลนิธิ ก็ไม่สมฟ้องของโจทก์ที่ว่าจำเลยยกข้อก
 ทรัพย์ของสัญญาเรื่องมูลนิธิ ศาลลงโทษจำเลยไม่ได้ ถ้าฟังตามโจทก์อ้างว่าตกเป็น
 กรรมสิทธิ์ของมูลนิธิแล้ว ทรัพย์สินนั้นก็ขาดจากโจทก์ไปเป็นกรรมสิทธิ์ของ
 สัญญาเรื่องมูลนิธิ และโจทก์ก็ไม่ใช่เป็นผู้เสียหาย ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยได้
 ส่วนข้อหาเกี่ยวกับแจ้งความเท็จเบิกความเท็จ ไม่ทำบัญชีรับจ่ายทรัพย์สินและ
 บคุดลประจำของมูลนิธินั้น ถ้าการเป็นดังโจทก์กล่าวหาจริง สัญญาเรื่องมูลนิธิ
 เท่านั้นเป็นผู้เสียหาย โจทก์เป็นบุคคลภายนอกไม่ได้รับความเสียหายอะไรด้วย
 โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องในข้อหาเหล่านี้ได้เช่นเดียวกัน

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามโดยวินิจฉัยว่า เมื่อทรัพย์สินที่หาว่าจำเลย
 ยกข้อได้ตกไปเป็นของมูลนิธิตั้งฟ้องแล้ว โจทก์ย่อมไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินนั้น
 อีกต่อไป และเมื่อไม่ใช่เจ้าของก็ย่อมไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะฟ้องเอาโทษแก่จำเลย
 ทางอาญาได้ อำนาจฟ้องย่อมตกอยู่แก่รัฐบาลผู้ทำหน้าที่ดูแลมูลนิธิตามความใน
 มาตรา ๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

โจทก์ฎีกาต่อมาเป็นปัญหาในข้อกฎหมาย

ศาลฎีกาได้ฟังทนายโจทก์แถลงการณ์ และประชุมปรึกษาคดีแล้ว คดีมี
 ปัญหาว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายซึ่งมีอำนาจฟ้องคดีได้หรือไม่ และก่อนที่ศาลชั้นต้น
 จะพิพากษาว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ศาลชั้นต้นได้ไต่สวนพยานโจทก์สนกระบวน
 ความแล้ว ปรากฏจากการไต่สวนว่าที่ดินโฉนดที่ ๑๐๓๔ ที่โจทก์หาว่าจำเลยยก
 ขอกั้น ได้แก่ทะเบียนหลังโฉนดภายหลังนายของแม่โป่ สัญญาเรื่องวายนมแล้ว
 ลงชื่อนางเครื่องโจทก์ถือกรรมสิทธิ์ในฐานะเป็นผู้จัดการมรดก เมื่อวันที่ ๒
 พฤศจิกายน ๒๔๘๑ และในวันเดียวกันนั้นเองได้แก่ทะเบียนจากนางเครื่องโจทก์
 เป็นชื่อจำเลยเหล่านี้กับนายประสพถือกรรมสิทธิ์รวม ๖ คนด้วยกัน ต่อมาเมื่อจัด
 ตั้งสัญญาเรื่องมูลนิธิและได้รับอำนาจจากรัฐบาลแล้ว หาได้มีการแก่ทะเบียนหลัง
 โฉนดลงชื่อนิติกรถือกรรมสิทธิ์ไม่จนบัดนี้ คงมีแต่บันทึกฉบับหนึ่งลงวันที่ ๑๒

มิถุนายน ๒๕๔๑ แสดงว่านางเครื่องโจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกนายของแป๊ะ
 สืบบุญเรือง ได้มอบที่ดินแปลงนี้ พร้อมด้วยเงินรายได้จากที่ดินแปลงนี้และบัญชี
 เงินรายได้ ให้แก่คณะกรรมการจัดการที่ดินฮวงซุ้ยประจำตระกูลสืบบุญเรือง ซึ่งมี
 ซอจำเลยเหล่านี้เป็นกรรมการคณะนี้ด้วยเท่านั้น ก่อนโจทก์นำคดีมาฟ้องศาล ได้
 มีการไปร้องเรียนทางกระทรวงมหาดไทย ขอให้จัดการว่ากล่าวเอาเรื่องแก่จำเลย
 ทางการกระทรวงมหาดไทยดำเนินการไปแล้วเห็นว่า กรณีเกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่อง
 ผิดคำมั่นของผู้ที่ให้คำมั่นจะยกทรัพย์สินให้มูลนิธิ ชอบที่มูลนิธิจะดำเนินคดีเอง
 แต่เมื่อปรากฏว่าผู้ผิดคำมั่นเป็นผู้จัดการมูลนิธิเสียทุกคน จึงไม่มีผู้ใดกล่าวอ้าง
 ฟ้องร้อง ซึ่งกรณีเช่นพนักงานอัยการก็ไม่มีอำนาจหน้าที่เขาดำเนินคดีแทนมูล
 นิธิทั้งทางแพ่งและทางอาญาได้ แต่เห็นว่าพนักงานอัยการอาจดำเนินคดีได้ตาม
 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๕๑ คือร้องขอต่อศาลให้ถอดถอนผู้จัด
 การ และแต่งตั้งผู้จัดการขึ้นใหม่เท่านั้น (หนังสือกระทรวงมหาดไทยถึงผู้ว่า
 ราชการจังหวัดพระนคร ที่ ๑๙๙๔๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๕) แต่แล้วใน
 ระหว่างที่จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการตามความเห็นกระทรวงมหาด
 ไทยนั้น ความได้ปรากฏขึ้นว่าศาลแพ่งได้มีคำสั่งในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๐๐๑/๒๕๔๕
 ให้เลิกสืบบุญเรืองมูลนิธิเสียแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครจึงมีหนังสือที่
 ๑๖๒๕๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แจ้งให้นางประกัสสร โจทก์ที่ ๓
 ทราบว่า เมื่อมูลนิธิได้เลิกไปโดยคำสั่งศาลเช่นนี้ก็ไม่มีความที่จะดำเนินคดีให้ต่อ
 ไปได้ โจทก์จึงฟ้องเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๐

รูปคดีตั้งศาลฎีกาเห็นว่า ตามที่โจทก์กล่าวฟ้องมาว่าทรัพย์สินยอม
 ตกเป็นของสืบบุญเรืองมูลนิธิแล้วนั้น โจทก์ได้วงเล็บประมวลกฎหมายแพ่งและ
 พินัยกรรมมาตรา ๕๗ มาในคำฟ้องด้วย แสดงให้เห็นเป็นความเข้าใจของโจทก์
 ในข้อกฎหมายเกี่ยวกับมาตรา ๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึง
 ไม่ใช่ข้อยืนยัน ส่วนข้อเท็จจริงเป็นมาประการใดจึงเกิดความเข้าใจในข้อกฎหมาย
 เช่นนั้น โจทก์ก็ได้บรรยายในฟ้องและนำสืบไว้โดยพิสดารต่อไปอีกด้วย ฉะนั้น

ทรัพย์สินที่หาว่าจำเลยยกออกจะตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่สับบุญเรื่องมุลนิธิไปแล้วหรือไม่ ก็ต้องปรับฟ้องของโจทก์ด้วยบทกฎหมายต่อไป จะถือเป็นยุติตามที่โจทก์เข้าใจในข้อกฎหมายดังกล่าวมาในฟ้องเสียทีเดียวนั้นหาชอบไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเมื่อโจทก์โอนโฉนดให้เป็นในนามของนายประสพ สับบุญเรื่องกับพวกถือกรรมสิทธิ์ตามหน้าโฉนด ยังหาได้มีการโอนโฉนดใส่ชื่อมุลนิธิไม่ อยางไรก็ดี ในชั้นนับปัญหาเฉพาะอำนาจฟ้องของโจทก์เท่านั้น และโดยที่รัฐบาลหรือกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้ดูแลมุลนิธิตามกฎหมายแสดงแก่โจทก์โดยแจ้งชัดแล้วว่า จะฟ้องร้องเอาโทษจำเลยให้ตามที่โจทก์ร้องเรียนไม่ได้ ซึ่งเท่ากับว่าผู้ดูแลมุลนิธิตามกฎหมายไม่เอาธุระในเรื่องนี้ด้วยแล้ว ทั้งมุลนิธิก็สันนิษฐานบุคคลตามกฎหมายไปเสียแล้วด้วย ทรัพย์สินที่โจทก์อ้างว่าเป็นของโจทก์อุทิศให้แก่มุลนิธานั้นจะได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่มุลนิธิไปแล้วหรือไม่ จึงยังไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในชั้นนี้ก็ได้ เพราะการที่โจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นอยู่แต่เดิม หากเป็นความจริงตามที่โจทก์อ้าง โจทก์ก็ย่อมมีส่วนได้ส่วนเสียในมุลนิธิ และทรัพย์สินที่อุทิศให้ นั้น กล่าวคืออุทิศทรัพย์สินให้ก็เพื่อเป็นทุนบำรุงสุสานในตระกูลของโจทก์เอง จำเลยผู้ซึ่งโจทก์อ้างว่าได้รับมอบทรัพย์สินไปจากโจทก์ เพื่อจัดการให้เป็นไปตามเจตน์เจานงของโจทก์กลับยกเอาทรัพย์สินนั้นเป็นอาณาประโยชน์ของตนและพรรคพวกเสียเองและยังทำเรื่องเท็จขึ้นให้มุลนิธิต้องเลิกล้มไปตามที่โจทก์กล่าวหาเช่นนั้น ย่อมเป็นที่เห็นได้โดยแจ้งชัดว่า โจทก์ได้ขาดเสียผลอันพึงบังเกิดจากทรัพย์สินตามเจตน์เจานงที่อุทิศให้ไปนั้น โดยสิ้นเชิง จึงถ้าเป็นความจริงดังโจทก์กล่าวหาแล้ว การกระทำของจำเลยก็ส่งผลให้เป็นความเสียหายแก่โจทก์โดยตรง ยิ่งการที่จำเลยกระทำให้มุลนิธิต้องเลิกล้มไปไม่อยู่ในฐานะจะว่ากล่าวเอาเรื่องแก่จำเลยได้ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยผู้ดูแลมุลนิธิก็ไม่เอาธุระในเรื่องนี้อีกด้วย โจทก์ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำของจำเลยดังกล่าวแล้วนั้น จึงอยู่ในฐานะควรเป็นผู้เสียหายยังชนไปอีกด้วย เมื่อโจทก์อยู่ในฐานะต้องเสียหายเห็นปานนี้ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่จึงเห็นว่า

โจทก์ยอมเป็นผู้เสียหายตามความในมาตรา ๒ (๔) และมีอำนาจฟ้องคดีได้ตาม
 มาตรา ๒๘ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ศาลล่างทั้งสอง
 พิพากษาให้ยกฟ้องของโจทก์เสียที่เดิวนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา
 ฎีกาของโจทก์ฟังชน

จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องและให้
 ศาลแขวงพระนครใต้วินิจฉัยมูลฟ้องของโจทก์ต่อไปใหม่ตามกระบวนการความ."

(หลวงการุณย์นราทร พระดุลยพินิจฎีกา หลวงสารนิตย์ประศาสน์)

หมายเหตุ ป.พ.พ. มาตรา ๔๗ บัญญัติว่า "ในกรณีที่เป็นมูลนิธินั้นได้รับอำนาจแต่
 รัฐบาล ท่านว่าทรัพย์สินอันได้จัดสรรไว้โดยนิติกรรมทำยกให้แต่ยังมีชีวิต
 นั้นย่อมตกเป็นของมูลนิธิตั้งแต่เวลาที่รัฐบาลให้อำนาจเป็นต้นไป"

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ โจทก์ได้อุทิศที่ดินและผลประโยชน์ในที่ดินให้มูล
 นิธิแล้ว โจทก์จึงเข้าใจผิดว่า ทรัพย์สินเหล่านั้นตกเป็นของมูลนิธิแล้ว แต่ที่
 ฎีกานั้น มาตรา ๔๗ แปลว่าทรัพย์สินทั้งหลายที่ไม่ต้องจดทะเบียนก็ตกเป็น
 ของมูลนิธิ ถ้ากฎหมายบอกว่าต้องจดทะเบียน ก็ต้องจดทะเบียนเสียก่อน
 จึงจะตกเป็นของมูลนิธิ ในคดีนี้ ผลประโยชน์ของที่ดินอันเป็นเงินนั้น
 ย่อมตกเป็นของมูลนิธิแล้ว แต่ที่ดินนั้นเป็นอสังหาริมทรัพย์ จึงยังไม่ตก
 เป็นของมูลนิธิ เพราะยังไม่ได้จดทะเบียนโอนกัน และคณะกรรมการก็
 มีฐานะเป็นเพียงทรัสต์เท่านั้น ฉะนั้นเมื่อคณะกรรมการยกยกที่ดินแปลง
 นั้นไป โจทก์ผู้เป็นเจ้าของที่ดินจึงเป็นผู้เสียหาย มีอำนาจฟ้องคณะกรรมการ
 จำเลยได้.

*

*

*

*

*

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๕๖/๒๕๐๒

เรื่อง ตั๋วการตั๋วแทน

นางวิจิตรณสาร (ธনী ลีละชาติ) โคนายเชิญ มีชูชนธ์ ตั่วแทน

ผู้รับมอบอำนาจ

โจทก์

ระหว่าง

นายเซ่งกิม แซ่หลาย

จำเลย

ในกรณีตั๋วการมอบอำนาจให้ตั๋วแทนเป็นโจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่เช่าของตั๋วการ เมื่อศาลพิพากษาขับไล่จำเลยคดีถึงที่สุด ในระหว่างดำเนินการบังคับคดี ตั๋วการถึงแก่กรรมดังนี้ ตั่วแทนยังมีอำนาจดำเนินการขอบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาต่อไปได้ เพราะเป็นการกระทำเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของตั๋วการที่ได้มอบหมายแก่ตั๋วแทนโดยสมควรตามมาตรา ๘๒๘

ศาลชั้นศาลพิพากษาขับไล่จำเลยตามฟ้อง คดีถึงที่สุด จำเลยทราบดีคำบังคับแล้ว ยังไม่ยอมออกจากที่โจทก์ โจทก์จึงขอให้ศาลออกหมายจับจำเลยมาซึ่ง จำเลยยื่นคำแถลงคัดค้านว่านางวิจิตรณสารถึงแก่กรรมแล้ว การมอบอำนาจให้โจทก์ดำเนินคดีจึงสิ้นสุดลง และมีบันทึกทนายของนางวิจิตรณสารก็ยอมให้จำเลยอาศัยอยู่ในที่พิพาทต่อไป

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งบังคับให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและออกไปจากที่เช่าภายใน ๑๕ วัน มิฉะนั้นจะถูกจับขังตามป.วิ. แห่ง จำเลยอุทธรณ์คำสั่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน “จำเลยฎีกาต่อมาอีกอ้างว่า การที่นายเชิญ มีชูชนธ์ โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งขอเป็นผู้จัดการมรดกของนางวิจิตรณสาร และทนายทนายของนางวิจิตรณสารได้ร้องคัดค้านอยู่ ซึ่งศาลแพ่งยังมีได้มีคำสั่งประการใดนั้น ย่อมแสดงเพียงพอแล้วว่า ทนายทได้เข้ามาดำเนินการเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์แทนตั๋วการผู้มอบอำนาจแล้ว อำนาจของตั๋วแทนตามความในมาตรา ๘๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ศาลอุทธรณ์อ้างนั้นย่อมหมดสิ้นไป

ศาลฎีกาได้ประชุมปรึกษาคดีแล้วเห็นว่า กรณีต้องปรับด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๘ ตามที่ศาลอุทธรณ์อ้างอ้างมานั้น และการที่โจทก์ร้องขอบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา เป็นการกระทำเพื่อปกปิดรักษาประโยชน์อันตัวการได้มอบหมายแก่โจทก์โดยสมควรตามความในมาตรา ๘๒๘ ที่อ้างนั้นได้เป็นที่รับตอกันแล้วในชั้นนี้ กรณีมีปัญหาว่าศาลฎีกาเพียงว่าทนายอาจเข้ามาปกปิดรักษาประโยชน์นั้นได้แล้วคดีของจำเลยหรือไม่เท่านั้น ศาลฎีกาเห็นว่า ประโยชน์ของตัวการในทันทีคือดำเนินการขอบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาที่ชนะคดีอยู่นั้น หากจะมีทนายของนางวิชิตนสารกำลังพิพาทอยู่กับโจทก์เกี่ยวข้องด้วยแย้งกันเป็นผู้จัดการมรดกดังจำเลยอ้างก็ย่อมเห็นชัดว่าทนายนั้นยังมีได้เป็นผู้จัดการมรดก และหาอาจเข้ามาดำเนินการขอบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา ซึ่งตนมิได้เคยเกี่ยวข้องอยู่ก่อนแต่อย่างใดได้ไม่ กรณีจึงไม่ต้องตามความในมาตรา ๘๒๘ นั้นที่ว่า “จนกว่าทนายหรือผู้แทนของตัวการจะอาจเข้าปกปิดรักษาประโยชน์นั้น ๆ ได้” ต้องถือว่าในขณะที่โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลขอบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษานั้น ยังไม่มีทนายทนายอาจเข้าปกปิดรักษาประโยชน์ของตัวการนี้ได้ โจทก์จึงเป็นผู้รับมอบอำนาจหรือตัวแทนของนางวิชิตนสารในคดีจึงชอบที่จะดำเนินการขอบังคับคดีต่อไปได้ ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้นอีก จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และให้ยกฎีกาของจำเลย.”

(หลวงการุณย์นราทร พระนิติธรรมประกรณ์ นายจิตติ ดิงศภัทย์)

* * * * *

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๖๗/๒๕๐๒

เรื่อง พ.ร.บ.ฝิ่น ธิปไตย

พนักงานอัยการจังหวัดลำพูน

โจทก์

ระหว่าง

นายแฉ่น สุวรรณ ท ๑ นายขุน แก้วเมือง ท ๒

จำเลย

รถยนต์ที่ใช้เป็นยานพาหนะนำพาขึ้นไป ไม่เกี่ยวกับการมีพื้นไว้ในครอบ
ครอง จึงไม่เป็นของที่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ฝุ่น พ.ศ. ๒๕๓๒ มาตรา ๖๕

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยมีรถจักรยานยนต์ไว้ในครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต ชะให้ลงโทษ
และริบถอนบัตรรถยนต์ จัปบรรทุกฝืนของกลาง ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยตามฟ้องโดยจำคุก ๓ ปี
ริบถอนและรถยนต์ จัปของกลาง ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไม่ริบรถยนต์ จัปของกลาง โจทก์ฎีกา

“ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว จำเลยรับว่าใช้รถยนต์จัป
ของกลางเป็นพาหนะบรรทุกฝืน จึงมีปัญหาวารรถยนต์ จัปเป็นของที่จะต้องริบ
หรือไม่ ตามพระราชบัญญัติฝุ่น พ.ศ. ๒๕๓๒ มาตรา ๖๕ นอกจากให้ริบฝืน
มูลฝืน ฝืนรถฝืน และกล่องสูบฝืนแล้วยังให้ริบของกลางอย่างอื่นอันได้ใช้ในการ
กระทำผิดพระราชบัญญัตินี้ด้วย จำเลยได้กระทำผิดพระราชบัญญัตินี้ฐานมีพื้นไว้ใน
ในความครอบครองโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน รถยนต์ จัปของกลาง
เป็นแต่ยานพาหนะนำพาขึ้นไป ไม่เกี่ยวกับการมีพื้นไว้ในครอบครอง จึงไม่เป็น
ของที่ต้องปฏิบัติตามความหมายในมาตรา ๖๕

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ยกฎีกาโจทก์”

(หลวงเจริญฤทธิศาสตร์ นายไชยเจริญ สันติศิริ หลวงพิทักษ์มนูศาสตร์)

หมายเหตุ เรื่องการริบเครื่องมอที่ใช้ในการมีฝืนนี้ มีคำพิพากษาฎีกาที่เคยวินิจฉัย
ไว้แล้วดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๓๘/๒๕๕๖ จัปฝืนของกลางได้ในวงล้อรถยนต์
ซึ่งจำเลยเป็นผู้ขับ ยางนอกยางในและวงล้อเป็นเครื่องบรรจุมันอันควรริบ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๔๖/๒๕๕๖ พบฝืนของกลางใส่กระป๋อง (บีบ
เล็ก) ๒๔ ใบในเรือกระแซงมีถ่านกองเหนือกระป๋องนั้น ไม่เรียกว่าได้ใช้
เรือในการมีฝืน ริบไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๗/๒๕๐๒ นี้ จึงพอเทียบเคียงได้กับคำพิพากษา
ฎีกาที่ ๓๓๔๖/๒๕๕๖

โมติยาภปัสตกระทรง

มีเขียนไว้รวมเกินทางไปกับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและคณะ ในโอกาสที่ท่านรัฐมนตรีได้ไปเป็นประธานในพิธีเปิดศาลจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๒ และกำหนดการทำพิธีเปิดศาลในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ เพื่อให้การเดินทางไปราชการในครั้งนั้นได้ประโยชน์ในการตรวจเยี่ยมศาลอุทธรณ์ด้วย ท่านรัฐมนตรีจึงได้กำหนดเส้นทางโดยรถยนต์จากกรุงเทพฯ และแวะตรวจเยี่ยมศาลตามรายทางที่ผ่านไป ท่านรัฐมนตรีและคณะได้ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ในตอนเช้าวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ เมื่อแวะเยี่ยมศาลจังหวัดสระบุรีแล้วออกเดินทางต่อไปยังจังหวัดชัยนาท หยุดพักกลางวันที่เขื่อนเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท จากนั้นได้ไปนมัสการพระพุทธรูปที่วัดธรรมามูลเสร็จแล้วแวะเยี่ยมศาลจังหวัดชัยนาท แล้วเดินทางต่อไปยังจังหวัดนครสวรรค์ ท่านรัฐมนตรีและคณะได้เยี่ยมศาลจังหวัดและศาลแขวงนครสวรรค์ แล้วหยุดพักแรมที่จังหวัดนครสวรรค์ ๑ คืน เช้าวันรุ่งขึ้นจึงได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดกำแพงเพชร หยุดพักอยู่บ้านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดกำแพงเพชร จนได้เวลาการทำพิธีเปิดศาลแล้ว ท่านรัฐมนตรีและคณะจึงได้เดินทางต่อไปยังศาลจังหวัดกำแพงเพชร เมื่อเสร็จพิธีเปิดศาลแล้ว ได้ไปนมัสการพระมหาธาตุทวักมหาธาตุ จากนั้นได้เดินทางตรงไปชมการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลที่จังหวัดตาก แล้วหยุดพักแรมที่เขื่อนภูมิพล ๑ คืน เช้าวันรุ่งขึ้นจึงได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดตากได้แวะตรวจเยี่ยมศาลจังหวัดตาก ในโอกาสนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้เชิญท่านรัฐมนตรีกล่าวอบรมเจ้าหน้าที่อนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้ดำเนินการอบรมอยู่ที่เรือนรับรองหน้าศาลจังหวัดตาก สเสร็จแล้วได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดสุโขทัย แวะชมเมืองเก่า (สุโขทัยโบราณ) สเสร็จแล้วหยุดพักกลางวันที่เรือนรับรองของกรมศิลปากร ในตอนบ่ายจึงได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดสุโขทัย เมื่อตรวจเยี่ยมศาลจังหวัดสุโขทัยแล้วได้เดินทางต่อไปยังจังหวัดพิษณุโลก ได้หยุดนมัสการพระพุทธรูปชินราชและศาลพระนเรศวร จากนั้นได้ไปตรวจเยี่ยมศาลจังหวัดและศาลแขวงพิษณุโลก สเสร็จแล้วท่านรัฐมนตรีและคณะได้ ไปพัก

แรมที่บ้านพักอธิบดีพิพากษาศาล ๖ อยู่จนเวลา ๒.๕๕ นาฬิกา จึงได้เดินทางกลับพระนคร โดยรถด่วนเชียงใหม่—กรุงเทพ ฯ ถึงสถานกรุงเทพ ฯ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา การเดินทางในครั้งนั้นได้ล่องไปโดยความเรียบร้อย ทงนกดวยความอนุเคราะห์ของท่านอธิบดีพิพากษาศาล ๑ และภาค ๖ ตลอดจนคณะผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาลทุกศาลที่ผ่านไป อีกทั้งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งได้กรุณาให้ความสะดวกทุกประการด้วย

อาคารเดิมของศาลจังหวัดกำแพงเพชร ได้สร้างมานานประมาณ ๕๐ ปี เป็นอาคารไม้ชั้นเดียวเก่าและทรุดโทรมมาก ทั้งยังคับแคบ นอกจากจะมีห้องพิจารณาคดีเพียงห้องเดียวแล้ว จำศาลและเสมียนพนักงานของศาล ยังได้ใช้ห้องพิจารณาคดีเป็นห้องทำงานอยู่ด้วย ขณะที่ศาลออกนั่งพิจารณาคดีมีผลมาตคตอราชกาารเกินผ่านห้องนี้ ทำให้รู้สึกสับสนไม่เหมาะสมเป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน กระทรวงยุติธรรมได้ขออนุญาตงบประมาณสร้างอาคารศาลใหม่เป็นลำดับมา จนกระทั่งเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๕ กรมโยธาเทศบาลได้ทำการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำขงทงหน้าศาลากลางจังหวัดถนนจากคอสะพานมายังศาลากลางจังหวัดใกล้ถนนเทพพิพัฒน์ ห้องขงผดขงหาและทวศาลด้วย นายสนา เกษลาภผล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดกำแพงเพชร และหลวงบริรักษ์ จรรยาวัตร อธิบดีพิพากษาศาล ๖ ได้ยกเหตุบรรยายงานขนบจนถึงความจำเป็นที่จะก่อสร้างอาคารศาลใหม่มายังกระทรวงยุติธรรม ฯ จึงได้กำหนดการขบขตั้งงบประมาณสร้างอาคารศาลและบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล พร้อมยกคารอศาลและบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหลังเก่ามาสมทบสร้างบ้านพักจำศาลอีก ๑ หลัง รวมเป็นจำนวนเงิน ๙๘๒,๐๐๐ บาท และได้รับอนุมัติงบประมาณตามที่ขอตั้งไป กระทรวงยุติธรรมได้มอบให้องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกเป็นหน่วยรับเหมาก่อสร้างรายงาน แต่เนื่องจากเวลาของกิจการสงเคราะห์ทหารผ่านศึกลงมือสร้างนั้น เป็นเวลาปลายขงงบประมาณ จึงทำการก่อสร้างได้ผลงานเพียงงวท ๑ ขงสัญญา และได้เบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้างงวท ๑ ไปเมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๐๑ เป็นเงิน ๒๓๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากขงเหตุกระทรวงยุติธรรมจึงได้ตั้งงบประมาณในปี ๒๕๐๒ อีก ๘๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้งานก่อสร้างศาลได้ดำเนินต่อไป ตามสัญญาที่ได้ทำผูกพันไว้

กษัตริย์เมื่อก่อสร้าง เมื่อได้ก่อสร้างอาคารศาล บ้านพักพิภพภาษาหัวหน้าศาลและบ้านพัก
 ำศาลเสร็จแล้ว ยังเหลือเงินอยู่อีก ๕๘,๐๐๐ บาท กระทรวงยุติธรรมจึงได้รายงานขอ
 อนุมัติไปยังสำนักงบประมาณ และได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณให้ทำการสร้างรวิยาน
 พักพิภพภาษาหัวหน้าศาล ทำถนนคนกรีต และซ่อมแซมบ้านพักพิภพภาษาด้วย

การก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดกำแพงเพชร ได้เริ่มลงมือก่อสร้างตั้งแต่วันที่
 ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๑ ถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๐๒ เป็นเวลา ๑๐ เดือน จึง
 แล้วเสร็จตามสัญญา เป็นอาคารตึก ๒ ชั้น ทรงหลังคาแบบไทย หน้าศาลมีเสาหินชด
 ๖ ต้น ยาว ๕๐ เมตรมีห้องพิจารณา ๔ ห้อง ห้องพิภพภาษา ห้องพนักงานอัยการ ทพ
 พยาน ห้องขงศตองหา และห้องพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมทงเสื่อธง เป็นสถานที่
 กว้างขวางและสง่างามเหมาะสมเป็นศาลยุติธรรมอันเป็นสถาบันประสิทธิ์ประสาทความ
 ยุติธรรมแก่ประชาชน นับว่าศาลจังหวัดกำแพงเพชรใหม่นี้ ได้เป็นศาลยุติธรรมที่เชิดหน้า
 ชูตาอีกศาลหนึ่งในภาค ๖.

เรื่องเก๋เส้าโหม่

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๐๓ บริษัทนครดิน จำกัด ผู้รับเหมาทำการก่อสร้าง ศาลแพ่งและศาลฎีกา ได้พบแท่นหินและหีบสังกะสีอยู่ที่พนธาคารเดิม ปรากฏว่าแท่นหินเป็นหินแก้ว สลักเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เวียบรรจบดีมาก มีขนาดกว้าง ๒๐ นิ้ว ยาว ๓๖ นิ้ว สูง ๒๐ นิ้ว ตรงกลางคานยาวคานหนึ่ง สลักเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดยาว ๕ นิ้วครึ่ง กว้าง ๖ นิ้วครึ่ง ลึก ๕ นิ้ว ภายในช่องมีหีบสังกะสีขนาดยาว ๑๔ นิ้ว กว้าง ๕ นิ้ว สูง ๓ นิ้วครึ่ง บรรจุอยู่ หีบสังกะสีมีฝาปิดได้ ภายในหีบสังกะสีมีแผ่นเงินขนาดกว้าง ๕.๕ ซม. ยาว ๓๗.๒ ซม. รวม ๔ แผ่นบรรจุอยู่ ระหว่างแผ่นเงินมีกระจุกหน้าประมาณ ๒ หิน กว้าง ๔ นิ้ว ยาว ๖ นิ้ว วางคานชั้นละ ๒ แผ่น ระยะห่างกันเล็กน้อย และมีกระจุกอีก ๑ แผ่น กว้าง ๒ นิ้วครึ่ง ยาว ๕ นิ้ว สันนิษฐานว่า จะใช้รองชั้นบนหรือชั้นล่างของแผ่นเงิน นอกจากนั้นมเหล็กขนาดหน้า ๒ หิน กว้าง ๑ นิ้ว ยาว ๑๒ นิ้วครึ่ง ๒ อัน รัตติกาล หีบสังกะสีมีรอยแกะแท่นหิน ตามทางยาวของหีบเหล็ก ปลายเหล็ก ๒ อันฝังอยู่ในแท่นหิน มีปูนโอบกักอยู่ แผ่นเงิน ๔ แผ่นนี้ จารเป็นตัวอักษรคล้ายคัมภีร์โบราณ ตรงกลางแผ่นเงิน มีจาระตรงกันทั้ง ๔ แผ่น สันนิษฐานว่า เป็นตำราหรือวิธีเขียนแผ่นเงินไว้ด้วยกัน แผ่นที่ ๑ มีข้อความตัวอักษรไทยประมาณครึ่งนิ้ว จารตัวอักษรซึ่งเป็นนามทพระราชาทานแก่ศาลินว่า “ศาลสถิตยยุติธรรม” ส่วนอีก ๓ แผ่นจารตัวอักษร ขนาดเล็กประมาณ ๕ มม. ๒ แผ่น แรกเขียนทั้ง ๒ ด้าน ส่วนแผ่นสุดท้ายเขียนด้านเดียว มีข้อความ ๕ หน้า จารกัประวัติ การก่อสร้างศาลสถิตยยุติธรรม และพระราชปวารณาเกี่ยวแก่การศาลยุติธรรม มีข้อความละเอียดข้างท้ายนี้

แท่นหินวางอยู่บนคานซึ่งก่อด้วยอิฐสูงเหนือพื้นดิน อยู่ใต้พนธกลางของกำแพง คานซ้ายหน้ายื่นใต้ชั้นบนแท่นหินเอาส่วนยาววางบนคานอิฐ หินช่องบรรจุหีบสังกะสี ออกจากด้านขวาของตัวอาคาร ก้นจะตั้งแท่นหินมีอิฐขนาดยาว ๑๐ นิ้ว กว้าง ๕ นิ้ว หน้า ๑ นิ้วครึ่ง บัดทองวางรองไว้หลายชั้น และมีผ้าขาวปูรอง ๑ ผืน รอบ ๆ แท่นหินมีอิฐ

ยี่ภทของขนาดกิ่งกล้วยก้อหุ้ม และจึงไต่กออิจูธรรมคาหุ่มอีก มองภายนอกเป็นเสาปูนธรรมคา
นอกจากมั่งสิ่งของกิ่งกล้วยแล้ว ยังมีแผ่นทองแดงลงอักขระขนาด ๕ นิ้วสี่เหลี่ยม ๑ แผ่น
อยู่ที่แผ่นอิฐข้างใต้แท่นหิน

สิ่งของเหล่านี้หัวหน้ากองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้เก็บรักษาไว้.

กุดิน กลมพากร

คำจารึกในหิริญบัตร

ศาลสถิตยยุติธรรม

ศุภมัสตุ พระพุทธศาสนากาล เปนอดีตกาลล่วงแล้ว ๒๔๒๔ พรรษา จุล
ศักราช ๑๒๔๔ ปรัศยุบันกาลตรงคสังวัจนระวิสาขมาส ชุมนบัษจตุตถิติศุกร
วารบริจเนทกาลกำหนด พระบาทสมเด็จพะพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทร
เทพยมหามกุฏ บรมยรัตนราชรังษ วรุตมพงษบริพัตร วรชดิยราชนิกโรดม จาตุ
รันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกโตสุชาติ สังสุทธเคราะหณ์ จักรกรบรม
นารถ มหามกุฏราชวง์กร สุจริตมูลสุสาธิตอรรคอุกฤษไพบุลย บุรพาคุลยกฤดา
ภินิหาร สุภาธิการรังสฤษดิ์ ธิญญตักษณวิจิตรโสภาคยสรรพางค์ มหาชโนตตมางค
ประนต บาทบงกชยุคล ประสทธิสรพรพศุภผล อุดมบรมสุขุมาล ทิพยเทพาวตาร
ไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศศ สรรพเทเวศรานุรักษ์ วิสิฐศักดิ์สมษา พินิตประชา
นารถ เปรมกระมลชดิยราชประยुर มูลมุขมาตยาภิรมย อุดมเดชาธิการ บริบูรณ
คุณसारสยามาทินกร วรุตเมกราชดิลก มหาปรีวารนายก อนันตมหันตวรฤทธิเดช
สรรพวิเศศสิรินทร อเนกชนนิกรสโมสรสมมติ ประสทธิชิวรยสมโหดมบรมราช
สมบัติ นพปดลเสวตรฉัตรดิฉัตร ศิริรัตโนปลักษณมหาบรมราชาภิเศกาภิสิต
สรรพทศทิวชิตไชย สกกลมโทยสวริชมหาสวามินทร มเหศวรมหินทรมหารามา
ธิราช วโรดมบรมนารถชาติอาชาวไศรย พุทธาทิไตรยรัตนสรณารักษ์อดุลยศักดิ์
อัครนเรศราชิปตี เมตตากรุณาสัตลหฤทัย อโนปไมยบุญการ สกกลไพศาลมหารัษ

ภูธินดินทร ปรมินทร์ธรรมิกมหาราชาธิราชบรมนารถพิตร พระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริหว่า กรุงเทพมหานครรัตนโกสินทร มหินทร์
 ยุทธยานันต์ นับจำเดิมตั้งแต่ณ วัน ๑๐ ค่ำ ปีมะแมจัตวาศก ศักราช ๑๑๔๔ ซึ่งเป็นวัน
 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย์ ประสูติบรมภรรยาตรีภย ทรงสถาปนา
 หลักระเนนทร์ มาจนถึงวัน ๖ ค่ำ ปีมะแมจัตวาศก ศักราช ๑๒๔๔ นับบรรจบครบ
 ร้อยปี เป็นบรมราชธานีมหานครใหญ่สมบูรณ์ ปราศจากการศึกสงครามเป็น
 ความสุขอย่างยิ่ง ราษฎรข้าขอบขัณฑ์สมาพระราชอาณาเขตได้ตั้งนำทำมาหากิน
 เจริญบริบูรณ์ ด้วยทรัพย์สมบัติ แลรุ่งเรืองด้วยความรู้ในวิชาและทางค้าขายโดย
 วิจิตรพิศดารเป็นอันมาก พระราชกิจในการรักษาประโยชน์ความสุขแลดำรงความ
 ยุติธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทรงพระอุสาห์ดำรงรักษาโดยพระสุตพิริยปริษา
 อุสาหะ เพื่อจะขจัดตัดเสียซึ่งการอัสถยอาชรรณทั้งปวง แลต้องบึงกันแหนหวง
 ศัตรุภายนอกภายใน มิให้มีโอกาสล่วงเกินเบียดเบียนราษฎรให้เดือดร้อนได้
 มิได้ทรงเอื้อเฟื้อแก่ความสุขในพระองค์ ฤาพระบรมราชอิศริยยศ ทรงพระ
 ราชประสงค์แต่จะเลิกล้างการไม่เป็นธรรมให้น้อยให้หมดไปถ้ายเดียว สู้ทรง
 อุสาหะสอดส่องหาในสรรพธรรม แลสรรพการที่จะเป็นเครื่องเกือกกุล แก่ความ
 สุขความเจริญยิ่งมั่นคงของพระราชอาณาเขตแลราษฎร มาประดิษฐานทนุบำรุง
 ให้เกิดมีแลยืนอยู่เป็นคุณสืบไป แต่ทรงพระราชดำริเห็นว่าในการทั้งปวงเหล่านี้

การยุติธรรมอันเดียวเป็นการที่สำคัญยิ่งใหญ เป็น	หลัก }	การชำระตัดสินความ ประธาน
--	-----------	-----------------------------

ทุกโรงเรียนเป็นเครื่องประกอบรักษาให้ความยุติธรรมเป็นไป ถ้าจัดได้ดังนี้เพียงใด
 ประโยชน์ความสุขของราษฎรก็จะเจริญยิ่งขึ้นเท่านั้น เพราะฉนั้นจึงได้ทรงพระ

อู่สาห์ได้สวนในพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่ แลการที่ ^{ลูกขุน} } ได้กระทำ
 ระเบลาการ }

แต่ก่อน ๆ สืบมาจนทุกวันนี้ จนทราบแจ้งตลอดด้วยมหันตพริยญาณ แล้วทรง
 พระราชพินิจจับ สอดด้วยกฎหมายอย่างธรรมเนียมในประเทศที่ใหญ่ทั้งปวง ที่ใน
 ทุกวันนี้ภาษาปรากฏกันว่า ราษฎรได้รับความสุขเป็นอย่งยั้งนั้น ๆ โดยล่เอียดตลอด
 แล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่า การอย่างธรรมเนียมพิจารณาตัดสินความมากมาย
 หลายศาลหลวงกระทรวงแลผู้มีอำนาจต่าง ๆ ทั้งปวง บังคับบัญชาว่ากล่าวเอาเอง
 แทบจะทกกระทรวง พนักงานสืบสนปะปนกันกับราชการอื่น ๆ นั้น เป็นเครื่อง
 กีดกันให้การยุติธรรมเกิดยาก จำเป็นจะต้องจัดรวมเข้าให้เป็นแห่งเดียวกัน แล

พินาษา }
 จัดให้ผู้ } มีหน้าที่พนักงานแต่ที่จะทนุบำรุงรักษายุติธรรมอยู่ฝ่ายเดียว มิให้
 พิจารณา }

เกียวในราชการอื่น ๆ ได้ ตัดเหตุที่เป็นช่องของการที่ไม่เป็นธรรม แลเพิ่มเติม
 เปิดช่องโอกาสของการที่จะให้เจริญในทางยุติธรรมทุกอย่าง ที่คิดเห็นได้ในเวลา

สิ่ง }
 นี้ทุก } ได้ทรงพระราชดำริการตลอดสำเร็จแล้ว จึงมีพระบรมราชโอง
 ประการ }

การโปรดเกล้า ๆ ให้เจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์พิพัฒนศักดิ์ อรรคยโสดมบรมนารถ
 ปรุตุตามาตยมหาเสนาบดีวรคชสีห์สังหุมุรธาธร ทักษิณนครคามรัษฎานุกิจการ
 ทวยหาญพลพยุหเนตร นเรศวรนายกสยามคิลกเสนางคนฤบดินทร ปรมินทรมหา
 ราชวโรปการกิจ สรรพสิทธิยุติธรรมธาตอภัยพิริยปรากรมพาหุ สมหพระกระลา
 โหม เรียกเมสเยชแกรชั้บราเดอ รั้งจังกะการทำศาลหลวง มีแผนทักวางยาวสูง
 ต่ำดังนี้ ตึกหลังใหญ่พ่นสองชั้นโดยสูงตั้งแต่ดินขึ้นไปหกวาคืบ ตั้งแต่ถานหอนาฬิกา
 สูงพ่นจากตึกหลังใหญ่ขึ้นไปถึงยอดซุ้มนาฬิกาสิบเจ็ดวาสามศกคืบ ตึกหลังใหญ่ยาว

สามสิบห้าวาสามศอกคืบ กว้างในที่กลางขาดหลังผนังสิบสองวาศอก ตึกแถว	} ซ้าย ขวา
--	---------------

สูงสามวา ขวด้านละเจ็ดวาสองศอกคืบ กว้างห้าวาสองศอก รวมเป็นเขตรศาล โดยยาวห้าสิบหกวา โดยกว้างสิบสองวา กำหนดพระราชทรัพย์เหมาเป็นราคาค่าจ้างแลค่าสิ่งของต่างๆ รวมเป็นเงิน สองพันสี่ร้อยยี่สิบ เจ็ดชั่งกับสี่ตำลึง นายช่างได้ทำราคาตึกสมควรที่จะวางศิลาฤกษ์ได้ ครั้นฉวัน ๒๕๖ ค่ำปุ้มเมษจัตวา สก ศักราช ๑๒๔๔ ซึ่งเป็นวันนั้นจบรอบร้อยปี จึงเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตรา มาทรงวางศิลาก่อพระฤกษ์ วันเดียวกันกับพระฤกษ์ประชุมบรมราชานุศสาวรีย์ แล้วพระราชทานนามว่า ((ศาลสถิตยยุติธรรม)) เป็นที่ประชุมลูกขุนตระลาการขุนศาลทุกกระทรวงแลเป็นที่เก็บรักษาพระราชกฤษฎีกา

เกล้า กฏหมาย พระราชบัญญัติ ใหม่	} รวบรวมไว้ในที่เดียวกันทั้งสิ้น เพื่อให้สอบสวน
---------------------------------------	---

ง่าย แลให้การเสร็จคดีได้โดยเร็ว เป็นที่เบาใจของผู้ต้องคดีทั้งปวง แลโปรดเกล้าฯ ให้จารึกเรื่องที่ทรงพระราชดำริห์สร้างศาลหลวงนี้ ไว้ในหิรัญบัตรบรรจุหีบไว้ในแท่นศิลาใหญ่ ซึ่งเป็นศิลาประชุมฤกษ์ เพื่อให้เป็นสิ่งสำคัญประจำอยู่กับศาลสืบไปภายหน้า ขอให้ธรรมเนียมยุติธรรมนี้จงเจริญรุ่งเรืองแผ่ไพศาลแลเจริญดีกาลอยู่ชั่วฟ้าแลดิน สมดังพระบรมราชประสงค์โดยสุจริตนี้เทอญ.

วงการกฎหมายสากล

กฎหมายแยกโลหิต (Label Blood Law)

เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๓ สภานิติบัญญัติแห่งมลรัฐยูเอชไอได้ลงมติผ่านกฎหมายฉบับหนึ่งซึ่งว่ากฎหมายแยกโลหิต ตามกฎหมายฉบับบัญญัติไว้ว่าในการถ่ายโลหิต (Transfusion) จะต้องติดแผ่นป้ายบอกไว้ด้วยว่าโลหิตนั้นเป็นโลหิตของคนเชื้อชาติฝรั่งผิวขาว (Caucasian) นิโกรผิวหมัก (Negroid) หรือคนเชื้อชาติผิวเหลือง (Mongoloid) ผู้ใดฝ่าฝืนมีโทษทางอาญา.

การประชุมใหญ่ขององค์การเนติบัณฑิตยสภาระหว่างประเทศครั้งที่ ๘

ซึ่งกำหนดจะให้เมืองซาลส์เบอร์ก ประเทศออสเตรียในระหว่างวันที่ ๔-๘ กรกฎาคม ๒๕๐๓ เนติบัณฑิตยสภาแห่งประเทศไทยจะได้จัดส่งผู้แทนไปร่วมประชุมด้วย ๒ นาย หัวข้อประชุมมี ๗ เรื่องได้นำลงในคัลพาหเล่ม ๕ ปีที่ ๖ เดือนพฤษภาคม ๒๕๐๒ แล้ว

สิทธิบัตรกับอาชีพทนายความในประเทศฟิลิปปินส์

ศาลสูงแห่งฟิลิปปินส์ได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานหัตถะเขียนสิทธิบัตรที่คำสั่งว่าทนายความซึ่งเป็นสมาชิกเนติบัณฑิตยสภาแห่งฟิลิปปินส์หากไม่ได้ผ่านการสอบความรียบวกขสิทธิบัตร (Patent) โดยสำนักงานหัตถะเขียนสิทธิบัตรมาก่อนแล้วจะเป็นทนายความดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิบัตรที่สำนักงาน ไม่ได้.

เนติบัณฑิตยสภาแห่งฟิลิปปินส์ได้คัดค้านต่อศาลสูงว่าบุคคลที่ผ่านการสอบได้เป็นเนติบัณฑิตยและได้รับอนุญาตให้ทนายความได้แล้วนั้น ย่อมมีคุณสมบัติที่จะกระทำการเป็นทนายว่าต่างแตกต่างที่สำนักงานหัตถะเขียน ๗ ได้ การที่ทางสำนักงานหัตถะเขียนตั้งข้อจากกเขียนเงื่อนไข

อิสราเอลแพ้คดีบุลกาเรียในศาลโลก

รัฐบาลอิสราเอลได้ยื่นฟ้องต่อศาลโลกหรือศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ กล่าวหาว่า เมื่อเช้าวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๙๘ เครื่องบินพลเรือนลำหนึ่งซึ่งเป็นของบริษัทการบินอิสราเอล EI Al ขึ้นประจำระหว่างนครเวียนนา ออสเตอเรีย และเมืองโลด (Lod) หรือลิดดา (Lydda) ในอิสราเอล ได้บินล่อลวงเข้าไปเห็นอเขตแดนของบุลกาเรียโดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้าจากประเทศนั้น และได้ถูกเครื่องบินของกองทัพอากาศบุลกาเรียยิงตกที่ใกล้เมือง Petritch ในบุลกาเรีย พนักงานประจำเครื่องบิน ๗ คนและผู้โดยสารอีก ๕๑ คนเสียชีวิตทั้งหมด รัฐบาลอิสราเอลและรัฐบาลบุลกาเรียได้พยายามหาทางเจรจากัน แต่ก็ไม่เป็นผลตกลง อิสราเอลจึงได้นำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๐๐ เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากบุลกาเรีย แต่ก่อนที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศจะได้พิจารณาดังเนื้อหาแห่งคำฟ้องของอิสราเอล บุลกาเรียได้ยื่นคำคัดค้านอ้างว่าศาลนั้นไม่มีอำนาจที่จะพิจารณารณคดีเรื่องนี้ โดยเหตุผลต่างๆ รวม ๕ ประการด้วยกัน โดยเฉพาะในประการแรก บุลกาเรียอ้างว่าปฏิญญาอมรย์อำนาจบังคับของศาลที่บุลกาเรียได้ทำไว้เมื่อปี ๒๔๖๔ ต่อศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ (Permanent Court of International Justice) คือศาลโลกสมัยสันนิบาตชาตินั้น ไม่มีผลบังคับอีกต่อไป เพราะสันนิบาตชาติได้ประกาศยุบเลิกศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศเสียตั้งแต่วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๘๕ แล้ว และธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลกปัจจุบัน) มาตรา ๓๖ (๕) ก็จะนำมาใช้บังคับแก่บุลกาเรียไม่ได้

ธรรมนูญศาล ฯ มาตรา ๓๖ (๕) บัญญัติว่า “ให้ถือว่าคำปฏิญญาซึ่งได้จัดทำขึ้นตามมาตรา ๓๖ แห่งธรรมนูญของศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ (Permanent Court of International Justice) และยังคงมีผลบังคับอยู่ คงมีผลเป็นคำยอมรย์อำนาจบังคับของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) ระหว่างภาคีของธรรมนูญนี้ ชั่วระยะเวลาที่คำปฏิญญาเหล่านั้นจะยังคงมีผลบังคับอยู่และตามข้อกำหนดของปฏิญญาเหล่านั้น.”

ข้อเท็จจริงปรากฏต่อไปว่า คำปฏิญญาของบลกาเรียฉบับ ๒๔๖๔ นั้น ไม่ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้ แต่เมื่อตอนที่มีการยกเลิกสนธิสัญญาชาติและก่อตั้งสหประชาชาติขึ้น บลกาเรียมิได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหประชาชาติ และก็มีได้เข้าเป็นภาคีแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลกใหม่) สหประชาชาติเพิ่งจะยอมรับบลกาเรียเข้าเป็นสมาชิกเมื่อเดือนธันวาคม ๒๔๙๘ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่กรณีของเคอริงบินอิสเรลตกแล้ว

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ด้วยคะแนนเสียง ๑๒ ต่อ ๔) วินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๐๒ ว่า ศาลนั้นไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยกรณีเรื่องนี้ตามคำร้องขอของอิสเรล โดยอ้างเหตุว่า ธรรมนูญศาลมาตรา ๓๖ (๕) ที่ให้ปฏิญญายอมรับอำนาจบังคับของศาลประจำติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลกเดิม) คงมีผลอยู่ต่อไปโดยถือว่าเป็นการยอมรับอำนาจบังคับของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลกใหม่) นั้น คงใช้แต่เฉพาะประเทศที่ได้มีส่วนร่วมในการประชุมก่อตั้งสหประชาชาติที่เมืองซานฟรานซิสโก (San Francisco Conference) ร่วมลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติและเป็นภาคีของธรรมนูญศาลมาแต่แรกเริ่มเท่านั้น ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมระหว่างประเทศส่วนข้างมากเห็นว่า ปฏิญญาของบลกาเรียย่อมสิ้นผลไปหลังจากที่ได้มีการยกเลิกศาลโลกเดิมแล้ว การที่บลกาเรียมาเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติในภายหลัง หาได้ทำให้ปฏิญญาเดิมที่สิ้นผลไปแล้ว กลับมีผลขึ้นอีกไม่ จึงเท่ากับว่าบลกาเรียมิได้มีปฏิญญายอมรับอำนาจของศาลศาลไม่มีอำนาจที่จะดำเนินคดีได้ต่อไป

หมายเหตุ : มีอยู่ ๑๒ ประเทศที่ได้ให้ปฏิญญาไว้ต่อศาลโลกเดิมและคงมีผลบังคับอยู่ในขณะที่มีการจัดตั้งศาลโลกใหม่ ๑๑ ประเทศในจำนวนนั้นได้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งสหประชาชาติและได้เข้าเป็นภาคีมาแต่ต้น คงมีบลกาเรียประเทศเดียวที่เพิ่งมาเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติในภายหลัง

“จรัส จารุศิลป์”

ท่านถาม - เราตอบ

ทวี กสิยพงศ์

ท่านถาม

วิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๕๖ มีความหมายอย่างไร

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๕๔ วรรคแรก บัญญัติว่า
“ในคดีอื่น ๆ นอกจากคดีมีโนสาเร่ โจทก์ชอบที่จะยื่นต่อศาลพร้อมกับคำฟ้อง หรือเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา ซึ่งคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งภายในบังคับ แห่งเงื่อนไขซึ่งจะกล่าวต่อไป เพื่อจัดให้มีวิธีคุ้มครองอย่างไร ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ฯลฯ

(๒) ให้ศาลมีคำสั่งห้ามชั่วคราวมิให้จำเลยกระทำซ้ำ หรือกระทำต่อไป ซึ่งการละเมิดหรือการผิดสัญญา หรือการกระทำที่ถูกฟ้องร้อง หรือขอให้คำสั่ง ให้หยุดหรือป้องกันการเปลืองไปเปล่า การบอบสลาย การโอน การขาย การยกย้าย หรือการจำหน่ายซึ่งทรัพย์สินใด ๆ ที่พิพาทจนกว่าคดีจะถึงที่สุด หรือมีคำสั่งศาล เป็นอย่างอื่น ฯลฯ”

กฎหมายมาตรานี้กำหนดวิธีการ เพื่อให้โจทก์ดำเนินการในอนาจระของกันผล ประโยชน์ของตนในขณะฟ้องหรือในเวลาก่อนที่ศาลจะพิพากษา และเพื่อป้องกันมิให้ลูกหน้ท ทุจริตโอกาสในขณะพิจารณาทำการหลีกเลี่ยงการบังคับคดีตามคำพิพากษาในกรณีดังกล่าว มาแล้ว โจทก์ต้องยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องและทำเป็นคำขอฝ่ายเดียว ที่จะต้องทำเป็นคำขอ ฝ่ายเดียวก็เพื่่อมให้จำเลยรู้ตัวล่วงหน้าก่อนว่าตนจะถูกศาลสั่งห้ามตามคำขอของโจทก์ ถ้า จำเลยรู้ตัวก่อนแล้ว จำเลยอาจทำการชุกช่อน ยกย้ายจ่ายโอนหรือทำการหลีกเลี่ยงคำสั่ง ของศาลที่จะมาถึงตน

มาตรา ๒๕๔ ไม่มีข้อความใดที่ทำให้สงสัย ครั้นเมื่ออ่านมาตรา ๒๕๖ กลับ
ทำให้ฉงน ในข้อความที่ว่า “.....ฯลฯ คำสั่งอันใดดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๕๔
(๒) นั้น ถ้าปรากฏว่าการที่ขอให้ห้ามหรือให้มีคำสั่งอันใดนั้น ถ้าให้เวลานั้นเข้า
ไปจะเสียผลก็ให้ศาลกำหนดให้ส่งสำเนาคำขอนั้นให้แก่จำเลย.....ฯลฯ จำเลย
ชอบที่จะมาศาลและเสนอข้อคัดค้านของตนในการที่ศาลนั่งพิจารณาคำขอนั้น”

ได้กล่าวแล้วว่าวิธีการชั่วคราวก่อนคำพิพากษาตามมาตรา ๒๕๔ บัญญัติไว้เพื่อ
ป้องกันผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ และเพื่อป้องกันมิให้ลูกหนี้กระทำการให้เป็นผลเสียหายแก่
เจ้าหนี้ กฎหมายจึงได้บัญญัติให้โจทก์ทำเป็นคำขอฝ่ายเดียวได้ ทั้งนี้เพื่อให้จำเลยรีบตัวก่อน
ถูกศาลมีคำสั่งห้าม และเพื่อให้ศาลได้พิจารณาคำขอของโจทก์ดำเนินไปโดยรวดเร็ว ก็เมื่อ
มาตรา ๒๕๖ บัญญัติว่า ถ้าให้เวลานั้นเข้าไปจะเสียผล ศาลจะต้องให้โอกาสแก่จำเลยมา
เสนอข้อคัดค้านของตนแล้ว การที่จะให้พิจารณาคำขอของโจทก์ฝ่ายเดียวและการที่จะให้
พิจารณาคำขอเป็นไปโดยรวดเร็ว มิเป็นหมันไปหรือ

คำว่า “จะเสียผล” นี้หมายความว่าโจทก์หรือจำเลยฝ่ายใดกันแน่ ที่จะเป็นผู้
เสียผลประโยชน์

ถ้าจะแปลว่าทำให้โจทก์เสียผล ก็เป็นการแปลกฎหมายไปในทางที่เห็นผลร้ายแก่
โจทก์อย่างยิ่ง โจทก์ไม่ว่าคนใดก็ตามเขาชอบที่จะให้ศาลทำการพิจารณาคำขอของเขาฝ่าย
เดียวเท่านั้น ถ้าจะให้ฝ่ายจำเลยมาคัดค้านคำขอของเขาแล้ว ทางที่จะให้ศาลมีคำสั่งตาม
คำขอของตนโดยเร็วเห็นจะเป็นไปได้โดยยาก และในระหว่างที่จำเลยทำการคัดค้านอยู่นั้น
จำเลยย่อมมีโอกาสทำการชักย้าย จ่ายโอน หรือละเมิดต่อทรัพย์สินที่ศาลจะมีคำสั่งห้ามตามคำ
ขอของโจทก์ ตัวอย่างเช่น โจทก์ฟ้องหาว่าจำเลยยังอาจเข้ามาทำการค้ำพันต้นทุเรียนของ
โจทก์ทุกวัน ขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามมิให้จำเลยกระทำการค้ำพันต้นทุเรียนต่อไป ดังนี้ ถ้าศาล
เห็นว่า ถ้าให้เวลานั้นเข้าต่อไปโจทก์จะเสียผลแล้ว ศาลต้องให้จำเลยเข้ามาเสนอข้อคัดค้าน
ของตน จำเลยอาจเถียงว่า ต้นทุเรียนที่ตนค้ำพันนั้นเป็นของเขาเอง เขามีสถิตที่จะทำค้ำพัน
ไว้ กว่าศาลจะออกคำสั่งห้ามมิให้จำเลยกระทำซ้ำต่อไปซึ่งการละเมิด ทุเรียนโจทก์คงหมด
สวน และฝ่ายโจทก์ก็คงจะแย่เสียแล้ว

ถ้าจะแปลว่าทำให้จำเลยเสียผล ก็ไม่มีทางจะไปได้ทั้งนั้น เพราะก่อนที่ศาล
 จะมีคำสั่งตามคำขอของโจทก์ จำเลยยังไม่มีทางที่จะเสียผลประโยชน์แต่อย่างใด และถ้า
 ศาลไม่พอใจจากพยานที่โจทก์ได้นำมาสืบตามมาตรา ๒๕๕ ศาลก็ยกคำขอ ทางที่จะสั่งห้าม
 ตามคำขอจึงไม่มีชน มอຍกรณเดยวแทนทจำเลยจะเสียผลก็คือ เมื่อศาลได้มีคำสั่งตาม
 คำขอของโจทก์โดยมีความเห็นหลงไปตามมาตรา ๒๖๓ ตัวอย่างเช่น โจทก์ฟ้องว่า โรงงาน
 ทำน้ำอึคคิมเป็นของโจทก์ จำเลยยังอาจเข้ามาดำเนินกิจการโดยพลการ ขอให้ศาลมีคำสั่ง
 ห้ามมิให้จำเลยกระทำการละเมิดทรัพย์สินของโจทก์ และเพื่อให้เครื่องจักรของโจทก์ชำรุด
 ทรุดโทรม โจทก์จึงขอให้ศาลสั่งห้ามมิให้จำเลยทำการผลิตน้ำอึคคิมต่อไป ถ้าศาลมีคำสั่ง
 ตามคำขอของโจทก์โดยมีความเห็นหลงไป ต่อมาทางพิจารณาปรากฏว่า โรงงานนั้นเป็นของ
 จำเลย โดยจำเลยมีส่วนอยู่ด้วย และปรากฏว่าโรงงานน้ำอึคคิมวันหนึ่ง ๆ ขายมีกำไร
 มาก ถึงจนผลเสียหายย่อมเกิดขึ้นแก่จำเลยอย่างแน่นอน แต่แม้ว่าจำเลยจะเสียหายตามทथก
 ตัวอย่างมานั้น ก็เป็นความเสียหายภายหลังที่ศาลมีคำสั่งแล้ว จำเลยมีสิทธิที่จะไต่รบคำสัน
 ใใหม่ทดแทนตามมาตรา ๒๖๓ ข้าพเจ้าเห็นว่า มาตรา ๒๕๖ ไม่ได้มีความหมายแปล
 ไปในทำนองว่าจำเลยเสียผล เมื่อแปลไปในทางใดทางหนึ่งไม่ได้แล้ว มาตรา ๒๕๖ จะมี
 ความหมายไปในทางใด

ข้าพเจ้าเห็นว่า มาตรา ๒๕๖ คงมีความหมายดังนี้คือ “..... ฯลฯ..... ถ้า
 ปรากฏว่าการทขอห้าม หรือมีคำสั่งอื่นใดนั้น ถ้าให้เวลานั้นเข้าไปจะไม่เสียผล..... ฯลฯ”
 คือ “ไม่” เสียผลแก่ฝ่ายใด และเห็นว่า มาตรา ๒๕๖ ไม่ใช่กรณีศาลจะต้องรับออกคำสั่งจึงได้
 บัญญัติไว้ว่า ต้องสั่งสำเนาคำขอนั้นให้แก่จำเลย เพื่อให้จำเลยมาเสนอข้อคัดค้านของตน
 ในการทศาลนั่งพิจารณาคำขอนั้น ทข้าพเจ้ายังอาจเติมคำว่า “ไม่” ลงไปในนี้ก็ได้เพื่อให้มาตรา
 ๒๕๖ เป็นไปตามความเห็นของข้าพเจ้าดังกล่าวมาแล้ว ทั้งนี้จะเป็นความเห็นที่ไม่ถูกต้อง
 อย่างมากก็ได้ ถ้าท่านผู้ใดทเห็นเป็นอย่างอื่น ก็ขอให้กรรณาให้ข้อคิดและแนะนำด้วย
 จะเป็นพระคุณแก่ข้าพเจ้าอย่างสูง.

สมัครกิต เกิดลาภผล
 ผู้พิพากษาศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อย่างไรก็ตาม ท่านศาสตราจารย์หลวงจัญญเนติศาสตร์ ประธานศาลฎีกา ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นดังต่อไปนี้

“ด้วยบทประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๕๖ นั้น เมื่ออ่านแล้วก็ดูชัด ๆ และน่าสงสัยมากจริง แต่ที่จะเติมคำว่า “ไม่” ลงในตัวบทนั้น เห็นว่าไม่สมควรเพราะเป็นการเติมคำลงในตัวบท เท่ากับแก้ตัวบททีเดียว อนึ่ง ตามถ้อยคำในมาตรา ๒๕๖ นั้นหากจะเติมคำว่า “ไม่” ลงไป ถ้อยคำก็หารับกันไม่ ถ้อยคำในมาตรา ๒๕๖ มีว่า “ ฯลฯ ... ถ้าให้เวลานั้นเข้าไปจะเสียผล ฯลฯ” หากจะเติมคำว่า “ไม่” ก็จะเป็น “ ฯลฯ ถ้าให้เวลานั้นเข้าไปจะไม่เสียผล ฯลฯ” ซึ่งความจริงควรจะเป็นว่า “ ฯลฯ ถึงให้เวลานั้นเข้าไปก็ไม่เสียผล ฯลฯ” จึงจะรับกับถ้อยคำในตัวบทตอนต้น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเห็นว่า หากใช่เป็นการตกถ้อยคำไม่หากแต่ผู้ร่างประสงค์ดังที่ปรากฏตามถ้อยคำในตัวบทเช่นนั้นจริง

แม้มาตรา ๒๕๔ จะได้บัญญัติให้ทำขอความคุ้มครองตามมาตรา นั้นเป็นคำขอฝ่ายเดียว ซึ่งหมายความว่า ศาลดำเนินการพิจารณาคำขอนั้นไปได้โดยไม่ต้องแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่น ๆ ทราบเพื่อให้โอกาสมาคัดค้าน แต่กล่าวสำหรับคำขอฝ่ายเดียวทั่ว ๆ ไปแล้ว แม้จะเป็นคำขอชนิดที่ศาลอาจดำเนินการไปได้โดยไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่ความฝ่ายอื่น ๆ ทราบก็จริง แต่ยังมีบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๑ (๓) วางข้อยกเว้นไว้ว่า หากศาลเห็นสมควร ศาลจะพึงคู่ความฝ่ายอื่น ๆ ก่อนออกคำสั่งยังกระทำได้ เว้นแต่เรื่องขอหมายเรียกให้ให้การ หรือเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินก่อนคำพิพากษาหรือเพื่อให้ออกหมายบังคับ หรือเพื่อยับหรือกักขังจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ปัญหาที่ว่า คำขอตามมาตรา ๒๕๔ (๒) เป็นคำขอฝ่ายเดียวก็จริง แต่เป็นคำขอชนิดที่ศาลยังอาจพึงคู่ความฝ่ายอื่น ๆ ก่อนออกคำสั่งหรือไม่ คำขอนี้ไม่ใช่คำขอให้หมายเรียกให้ให้การ ไม่ใช่คำขอให้ออกหมายเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินก่อนคำพิพากษา (คือคำขอตามมาตรา ๒๕๔ (๑)) ไม่ใช่คำขอให้ออกหมายบังคับ ไม่ใช่เพื่อยับหรือกักขังจำเลย หากแต่เป็นคำขอให้ห้ามชั่วคราว

มิให้จำเลยกระทำ ฯลฯ ฉะนั้น จึงเห็นว่าคำขอตามมาตรา ๒๕๔ (๒) นั้น หากศาลเห็นสมควร ศาลยังอาจจะส่งสำเนาให้แก่ฝ่ายจำเลยเพื่อให้จำเลยมีโอกาสมาคัดค้านก่อนที่ศาลจะออกคำสั่งได้ ซึ่งรับกับข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๖ ด้วย

การส่งสำเนาคำร้องมีบัญญัติไว้ในมาตรา ๗๒ ซึ่งในวรรคสองมีความว่า “ ฯลฯ และถ้าศาลกำหนดให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่งสำเนาเช่นนั้น ก็ให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง ฯลฯ ” ซึ่งย่อมหาความว่า ถ้าศาลไม่ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง ก็ย่อมส่งกันเองได้ โดยส่งไปรับต่อศาล

พิจารณาเช่นนั้นแล้ว เห็นว่ามาตรา ๒๕๖ มีความหมายดังนี้ เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๕๔ (๒) ศาลชอบที่จะพิจารณาว่าจะดำเนินการไปฝ่ายเดียว หรือชอบที่จะฟังจำเลยเสียก่อนตามมาตรา ๒๑ (๓) ถ้าเห็นควรดำเนินไปฝ่ายเดียวโดยไม่ต้องฟังจำเลย ก็ไม่ต้องเหลียวแลถึงมาตรา ๒๕๖ แต่ถ้าเห็นว่าควรใช้อำนาจตามมาตรา ๒๑(๓) คือฟังจำเลยเสียก่อน ก็ต้องพิจารณาตามมาตรา ๒๕๖ คือถ้าเข้าไปโจทก์จะเสียหายหรือไม่ ถ้าจะเสียหาย ก็ให้ศาลสั่งให้เจ้าพนักงานศาลไปส่งสำเนาคำร้องนั้นเสียทีเดียว ไม่ชอบที่จะให้คู่ความไปส่งกันเอง เพราะกรณีเช่นนี้จำเลยอาจไม่ยอมรับ และโจทก์จะต้องกลับมาขอคำสั่งศาลให้เจ้าพนักงานศาลไปส่ง ทำให้เสียเวลาและล่าช้า การเข้าใจเช่นนั้นเป็นไปตามตัวอักษรของมาตรา ๒๕๖ และทั้งเป็นการกลมกลืนกับตัวบทมาตราอื่น ๆ และชอบในทางปฏิบัติด้วย”

ความเห็นของท่านศาสตราจารย์และท่านอาจารย์ในทางกฎหมายแต่ละท่านดังที่ได้รวบรวมมา แสดงไว้ให้เห็นถึงทรรศนะต่าง ๆ กันเกี่ยวกับมาตรา ๒๕๖ ดังกล่าวแล้วนั้น ย่อมจะเป็นประโยชน์ใหญ่หลวงอันประมาณค่ามิได้ในทางวิทยาการกฎหมาย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้ว กระผมคิดว่า ป. วิ. แห่งมาตรา ๒๕๖ นี้ มีทางที่จะขจัดเสียซึ่งปัญหาที่เป็นอุปสรรคแก่คู่ความทุกฝ่ายได้ กล่าวคือ ถ้าโจทก์เห็นว่าการส่งสำเนาให้จำเลยก่อนจะทำให้ชักช้าเสียหายแก่โจทก์ โจทก์ก็ควรยื่นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งในกรณีฉุกเฉินตามมาตรา

๒๖๖ รวมมาด้วย ฝ่ายจำเลยก็เช่นกัน หากถูกศาลสั่งห้ามชั่วคราวโดยไม่รู้ตัว เมื่อทราบคำสั่งแล้วก็อาจยื่นคำขอให้ศาลยกเลิกเพิกถอนคำสั่งเดิม ตามมาตรา ๒๖๓ หรือ ๒๖๗ เสียได้โดยพลัน ถ้าคู่ความเลือกใช้กฎหมาย ๓-๔ มาตรานี้ โดยวิธีนำมาผสมกันดังกล่าวแล้ว กระผมคิดว่ามาตรา ๒๕๖ นี้แทบจะไม่มีปัญหาที่เป็นอุปสรรคแก่ฝ่ายใดเลยในทางปฏิบัติ.

ประมวลข่าว การ ไพธิทอง

แต่งตั้งข้าราชการตุลาการ

ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งข้าราชการตุลาการให้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

๑. นายชวน สิงหกละ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

๒. หลวงสารนัยประสาสน์ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

๓. หลวงสุทริวัตนฤพุมิ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

๔. นายประกอบ หุตะสิงห์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา

๕. นายสอาด นาวิเจริญ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา

๖. หลวงพิชัยบัณฑิต ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา

๗. หลวงอนุสรนิตินสาร ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา

๘. นายเชอ คงคากุล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา

๘. หลวงวิชัยนิตินาท ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่ง
อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

๑๐. นายจิตติ ติงศภทัย ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาศาลฎีกา

๑๑. นายโพยม เลขยานนท์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาศาลฎีกา

๑๒. นายสนิท สุมาวงศ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา

๑๓. นายขง เหลืองรังษี อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลคดี
เด็กและเยาวชนกลาง

๑๔. หลวงสุธรรมมานุวัตน์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
หัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๑๕. นายชัย อาตม์ยะนันท์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้
พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๑๖. นายพร สุขารมณีย์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
หัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๑๗. นายมณีนุช ชุตินวงศ์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
หัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๑๘. นายสนาม นิลกำแหง ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งอธิบดี
ผู้พิพากษาภาค ๕

๑๙. นายแสวง ยะสารวรรณ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้
พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๒๐. ขุนสิทธิสารวจ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัว
หน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๒๑. นายสิทธิ เกตุทัต ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา
หัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๒๒. นายเพ็ญโรจน์ วิชาญ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

๒๓. นายพยุห วัฒนสิงห์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๒๔. นายเฉลิม อัจฉะกาญจน์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๒๕. นายสอาด สุทธิเสวันต์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๒๖. นายฉลาด ไชยชาญ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๒๗. นายสอาด สุจริตพงศ์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๒๘. นายไสว เสนาจันทร์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๒๙. นายโกวิท กิระวัฒน์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๓๐. นายสว่าง ภูวะปัจฉิม ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๓๑. นายสวัสดิ์ นราภิรมย์ขวัญ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๓๒. นายล่อง จุลกะเศียน ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๓๓. นายจำรูญ โชติรัตน์ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

๓๔. นายประสม เกกะสุต ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง

๓๕. นายบรรจบ เสาวรณ ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๓๖. นายชลัม รุทธะวณิช ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๓๗. นายสุธี โรจนธรรม ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๓๘. นายใหญ่ ศาสยาชีวิน ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๓๙. นายบุญเกียรติ อรชุนะกะ ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๔๐. นายกิ่ง ศาสลิกุปต์ ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๔๑. นายชลอ บุปผเวส ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครสวรรค์ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๔๒. นายเข้า เฉลิมช่วง ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๔๓. นายวรุณ นุมานิต ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๔๔. นายประสาท สุขนธมาน ผู้พิพากษาศาลอาญา ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๔๕. นายสุพรรณ อยู่เกษ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอ่างทอง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา
๔๖. นายเทียบ สุจารกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดปราจีนบุรี ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๔๗. นายเสถียร ภูมิขจร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำพูน ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๔๘. นายไสล วรรณพินิจ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๔๙. นายทำนอง ดิศวนนท์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดกบินทร์บุรี ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๕๐. นายดวง ตวาทิน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงราชบุรี ดำรงตำแหน่งผู้
พิพากษาศาลอาญา

๕๑. นายอศินีย์ เกาไชยนันท์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๕๒. นายจรัส พ่วงภักดี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดจันทบุรี ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๕๓. หม่อมราชวงศ์ ทอง เพ็ญ ทองแถม ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด
ลำปาง ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๕๔. นายสุธรรม วรรณแสง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช
ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๕๕. นายสุวัฒน์ รัตสาร ผู้พิพากษาศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๕๖. นายน้อม เอี่ยมโอกาส ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครราชสีมา ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๕๗. นายบุญชัย สยามเนตร ผู้พิพากษาศาลจังหวัดร้อยเอ็ด ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๕๘. นายจรรย์ แยมงามเหลือ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสงคราม ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๕๕. นายมงคล วัลยะเพชร ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๐. นายไพโรจน์ ไวกาสี ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๑. นายพยนต์ ยาวะประภาส ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๒. นายประพันธ์ ปานชุ่มจิตร์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชลบุรี ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๓. นายสุรเจตน์ วิชิตชลชัย ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครใต้ ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๔. นายประดิษฐ์ ทิมมณี ผู้พิพากษาศาลจังหวัดกาญจนบุรี ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๕. นายนรินทร์ หงสไกร ผู้พิพากษาศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๖. นายสุธรรม จันทกลัด ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครเหนือ ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๗. นายเอิบ นุตสาระ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดระยอง ดำรงตำแหน่งผู้
พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๘. นายประพันธ์ พรรณรักษา ผู้พิพากษาศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๖๙. นายสนิท บริรักษ์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำรง
ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

๗๐. นายสำราญ ภูแก้ว ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

การเลือกกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้วย กรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งข้าราชการตุลาการ เป็นผู้เลือกจาก ข้าราชการตุลาการตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ๔ คน และจากข้าราชการบำนาญ ซึ่งเคยรับราชการเป็นผู้พิพากษามาแล้ว ๔ คน ครอบคลุมความระบอบพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๓ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยกำหนดให้ข้าราชการตุลาการ ส่งบัตรเลือกไปยังกระทรวงยุติธรรมภายในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๐๓ เมื่อหมดเขตวันส่งบัตรเลือกแล้ว คณะกรรมการตรวจนับคะแนน อันประกอบด้วย หลวงการุณย์นราทร ผู้พิพากษาศาลฎีกา, นายคราม สีวาระวิโรจน์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์, นายทอง คำ จารุเหติ ผู้พิพากษาศาลแพ่ง, นายไพฑูรย์ พันธุ์พิค ผู้พิพากษาศาลอาญา, นายปาลพันธุ์ ปาณิกบุตร ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง นายเชิญ สินธุนาวา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครเหนือ และ นายประมุข สวัสดิ์มงคล ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ได้ดำเนินการตรวจนับคะแนน เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๐๓ เริ่มแต่เวลา ๘.๕๕ น. เสร็จสิ้นเวลา ๑๔.๓๐ น. ปรากฏผลว่าท่านผู้มีนามต่อไปนี้ได้รับเลือกเป็นกรรมการตุลาการ คือ

ก. ประเภทผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

๑. นายประมุต สุวรรณสร
๒. นายสัญญา ธรรมศักดิ์
๓. นายไชยเจริญ สันติศิริ
๔. นายชวน สิงหกละ

ข. ประเภทข้าราชการบำนาญ

๑. พระนิติกฤตย์ประภันย์
๒. พระชาธรรมบัณฑิตสิทธิศฤงคาร

๓. พระมณูเวทขั้วมณฑล

๔. พระดุลยพากย์สุ่มณฑล

ในการเลือกกรรมการตุลาการทรงน กระทรวงยุติธรรมส่งบัตรเลือกไปยัง
ข้าราชการตุลาการทั้งสิ้น ๔๘๖ นาย มีผู้ใช้สิทธิ ๔๗๖ นาย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๕๐

ให้ข้าราชการตุลาการไปช่วยทำงานชั่วคราว

ในเดือนมกราคม ๒๕๐๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งให้
ข้าราชการตุลาการไปช่วยทำงานชั่วคราว ดังต่อไปนี้

๑. นายสุวัฒน์ รัตสาร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำ
งานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. นายน้อม เอี่ยมโอภาส ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วย
ทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครราชสีมา

๓. นายบุญชัย สยามเนตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วย
ทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดร้อยเอ็ด

๔. นายจรรย์ แยมงามเหลือ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไป
ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรสงคราม

๕. นายมงคล วัลยะเพชร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำ
งานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสุพรรณบุรี

๖. นายไพโรจน์ ไวกาสี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำ
งานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรสาคร

๗. นายพนนต์ ยาวะประภาษ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วย
ทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสระบุรี

๘. นายประพันธ์ ปานชุ่มจิตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วย
ทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชลบุรี

๘. นายสุรเจตน์ วิจิตลชัย ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครใต้

๑๐. นายประดิษฐ์ ทิมมณี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดกาญจนบุรี

๑๑. นายนรินทร์ หงสไกร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชัยภูมิ

๑๒. นายสุธรรม จันทกตติ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครเหนือ

๑๓. นายเอิบ นุตสาระ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดระยอง

๑๔. นายประพันธ์ พรรณรักษา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๕. นายสนิท บริรักษ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๖. นายสำราญ ภูแก้ว ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเพชรบูรณ์

๑๗. นายประเสริฐ สุนทรนนท์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดพิษณุโลก ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดลำพูน

๑๘. นายเมธี กำเพชร ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ซึ่งช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลจังหวัดตรัง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญา

๑๙. นายสมประสงค์ พานิชอัตรา ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ซึ่งช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลจังหวัดระยอง ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลจังหวัดจันทบุรี และผู้พิพากษาศาลจังหวัดตราดด้วย

ทั้งนี้ ทงแควนทเขารบราชการศาลทไทสงไหไปช่วยทำงานเขนค่นไป

แต่งตั้งผู้ช่วยผู้พิพากษาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา

ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายไพจิตร ปุญญพันธ์ และ นายแถม กุลนันทน์ ผู้ช่วยผู้พิพากษา ซึ่งได้รับการอบรมครบ ๑ ปีแล้ว ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาประจำกระทรวง ตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๓ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษาทั้งสองนายนี้ไปช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญาชั่วคราว

ข้าราชการตุลาการลาออกจากราชการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ส่งอนุญาตให้ นายพรอม มั่นเกษม ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ลาออกจากราชการเพื่อย้ายเข้างานเพราะเหตุวชิราภรณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ เป็นต้นไป

แต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

ตามข่าวลือว่า เล่ม ๗ ปีที่ ๖ เดือนกรกฎาคม ๒๕๐๒ ทว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอบรมผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขึ้น เพื่อดำเนินการรับสมัครและคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบแทนผู้พิพากษาสมทบซึ่งเดิมที่จะถึงวาระต้องพ้นตำแหน่งไปในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๓ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบเสร็จแล้ว กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการกรวยังกรมทูลและได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้สมัครไปเป็นเป็นผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๓ คือ

- ๑. นางชลอจิต จิตตรุทธะ
- ๒. นางจันทน์ สันตะบุตร
- ๓. นางสาวพูนทรัพย์ แสงบัว

๔. นางบุญเรือน สิริไชย
๕. พลอากาศตรี หลวงอิสรางกูรเสนีย์
๖. พ.อ. ประสิทธิ์ อะดุงเตจจรรยา
๗. นางพยอม ชวลิตธำรง
๘. นางสาวศรี วิบูลย์นิติกิจ
๙. นายบัญชา บัณฑิตกุล
๑๐. นางผดุงผ่อง เกตุสุวรรณ
๑๑. นางสาวทรง ธรรมครองอาตม์
๑๒. นางอุดมรัตน์ พิศาลบุตร
๑๓. พ.ต.ต.ประสงก์ ปุณยานันท์
๑๔. หลวงประมวลดุชากร
๑๕. นายเมธา ธีระเกียรติ

ตั้งกรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความ

อนึ่งสืบข่าวคลลพาท เล่ม ๘ บก ๖ เดือนสิงหาคม ๒๕๐๒ ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ตั้งกรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความเพิ่มเติมรวม ๔ นายนั้น บัดนี้ พระคณบดีทนายความได้ขอขลาออกจากกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีคำสั่งตั้ง นายโพยม เลขยานนท์ เป็นกรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความแทนตามมติของกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ตั้งแต่วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ เป็นต้นไป

แต่งตั้งข้าราชการตุลาการ

ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการตุลาการสามัญชั้นตรีซึ่งทดลองปฏิบัติราชการในตำแหน่งจำศาลมาครบ ๖ เดือน ปรากฏว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ให้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

๑. นายบุญชู สารา ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงนครราชสีมา
๒. นายครองชัย คงขุ่มชน ดำรงตำแหน่งจำศาลจังหวัดสกลนคร
๓. นายพิศ อินทะโสทธิ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๔. นายผลึก วิสุทธิธรรม ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๕. นางจรัลยา ภัทรานวัฒน์ ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงอุบลราชธานี
๖. นายวิรัช รัตนโกมล ดำรงตำแหน่งจำศาลจังหวัดเขตง
๗. นายชลดอย รัตนสุรย์ ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงสุรินทร์
๘. นายโย แก่นจันทร์ ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงพิษณุโลก
๙. นายสุรส์ มุ่งศิลป์ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๑๐. นายสาวิตร บุปพะศิริ ดำรงตำแหน่งจำศาลจังหวัดแม่สอด
๑๑. นายกุศล เฟื่องคำ ดำรงตำแหน่งจำศาลจังหวัดชัยภูมิ
๑๒. นายบรรลือ พันธ์ภัย ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๑๓. นายสันต์ มลสวัสดิ์ ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงราชบุรี
๑๔. นายชด เทียงธรรม ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๑๕. นายศรี จาณจิตร ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๑๖. นายธำรง เจียรณัย ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๑๗. นายสว่าง เต็มสังข์ ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงนครศรีธรรมราช
๑๘. นายเฉลียว อิศรางกูร ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๑๙. นายสวาสดี สดดี ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๒๐. นายไพฑูรย์ จันทร์ฉาย ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา
๒๑. นายฟิน บุญรอด ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๒๒. นายคำ นามศรี ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๒๓. นายสัมฤทธิ์ รัตนดารา ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๒๔. นายจรัส อุดมวรชาติ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม
๒๕. นายบุญผัน ศกุนตนาถ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม

๒๖. นางสาวบุญเรือน ชัยสมพงษ์ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม

๒๗. นายคำ บุญแฝง ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม

๒๘. นายกวต ศาตะรักษ์ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม

๒๙. นายพิเชษฐ ประถมบูรณ์ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม

ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๓ เป็นต้นไป

๓๐. นายทรงวุฒิ แสงวันลอย ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม

๓๑. นายประพันธ์ บุญชอบ ดำรงตำแหน่งจำศาลในกระทรวงยุติธรรม

ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๓ เป็นต้นไป

แต่งตั้งจากศาลอุทธรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งเลื่อนชั้น นายสืบชัย สาตราภัย ข้าราชการอรรถการสำนัญชั้นโท ชั้นที่ ๓ ขึ้น ๒,๓๕๐ บาท ตำแหน่งจำศาลแพ่ง ซึ่งสอบคัดเลือกได้ เป็นข้าราชการอรรถการสำนัญชั้นเอก ชั้นที่ ๑ ขึ้น ๒,๖๕๐ บาท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งจำศาลอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๓ เป็นต้นไป.

ข่าวอนุโมทนา

ในเดือนธันวาคม ๒๕๐๒ ได้มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์บำรุงกิจการของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ๒ ราย คือ

๑. หม่อมเจ้าสืบสุขสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ ทรงบริจาคเงิน ๕๐ บาท ที่ใต้ทรงรับเป็นค่าพาหนะและค่าช่วยการพยาบาลจากศาลแพ่ง

๒. ศาสตราจารย์ประมุข สุวรรณศรี บริจาคเงิน ๑๐๐ บาท เพื่อให้ใช้จ่ายในงานฉลองปีใหม่ ณ ที่ควบคุมเด็กของศาลคดีเด็ก ฯ

และในเดือนมกราคม ๒๕๐๓ ได้มีผู้บริจาคทรัพย์และสิ่งของอีก ๒ ราย คือ

๑. นายโช่หง่า แซ่ป่ง บริจาคเงิน ๕,๐๐๐ บาท ให้ใช้จ่ายสงเคราะห์เด็กและบำรุงกิจการทั่วไป

๒. เจ้าหน้าทีสภาคริสตจักรประเทศไทย บริจาคเครื่องกีฬาให้แก่สถานฝึก
และอบรมฆางนา คี ลูกยาสเกตบอล ๒ ลูก, ตะกร้อ ๑๒ ลูก, ห่วงเหล็กและเน็ต ๒ ชุด,
นม ๑ เซ็ต หมากชอร์สพร้อมกักระดาน ๑ ชุด, ชุดกระถางรูปกัขันไค และรูปแข่ง
ขันฟุตบอลอย่างละ ๑ชุด และชุดแข่งม้ากระดาน ๑ ชุด

กระทรวงยุติธรรมขออโนไมทนาในการบริจาคของท่านทกกล่าวพระนามและนาม
มานควย.

He who flees proves himself guilty.

ผู้ซงหลบหนียอมพิสูจน์ตนเองว่ากระทำผิด

สุภามิตเดนมาร์ค

รางวัลชมเชย

คดีตระกูลบ้าน

ผู้พิพากษา “เรื่องนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยใช้มิดพันทำร้ายนายขวามีบาดแผลหลายแห่ง จำเลยจะให้การว่าอย่างไร”

จำเลย “ผมพันจริงครับ แต่นายขวาก็ใช้ขวานฟันผมเหมือนกัน เป็นการวิวาทกันครับ”

ผู้พิพากษา “เขามีบาดแผลหลายแห่ง เรามีบาดแผลบ้างหรือเปล่าที่อ้างว่าวิวาทกันนะ”

จำเลย “บาดแผลผมไม่มีครับ”

ผู้พิพากษา “วิวาทกัน เรามีมิด เขามีขวาน แต่เราไม่มีบาดแผลเลย ถ้ามันยังงืออยู่ นะฉันว่ารูปคดีอย่างนี้นะรับเสียดีกว่า โทษจะได้เบาลง เพราะเราก็ก่อนเขา มีบาดแผลตามที่ถูกฟ้องจริง

จำเลย (นั่งตรึงตรองอยู่ประเดี้ยวหนึ่ง) “รับก็ได้ครับ แต่ผมขอติดตระกูลบ้าน”

ผู้พิพากษา (งง) “อะไรนะ? (ก้มลงไปถามเสมียนหน้าบัลลังก์) ติดตระกูลบ้านนั่นหมายความว่าอย่างไร”

เสมียน “รอกการลงอาญาครับ”

เหตุเรื่องนเกิดที่ศาลจังหวัดหลังสวน ราว พ.ศ. ๒๔๕๗

บรรจบเสาววรรณ.

รางวัลชมเชย

ไหวพริบพยาน

เหตุเกิดที่ศาลจังหวัดเพชรบุรีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ โดยเรื่องมีอยู่ว่า ในการพิจารณาคดีแพ่งเรื่องหนึ่งซึ่งโจทก์ฟ้องขอแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินและขับไล่ โดยอ้างว่าตนเป็นของโจทก์ จำเลยเข้าอยู่ในที่ดินโดยอาศัย โจทก์มีหนังสือขออาศัยของจำเลยเป็นหลักฐานด้วย จำเลยสู้ว่า ตนเป็นของจำเลยครอบครองมาช้านานแล้ว เมื่อการพิจารณาได้ดำเนิน

ไปจนถึงเวลาที่จำเลยเข้าเบิกความเป็นพยาน ทนายโจทก์ขอให้จำเลยทบทวนข้อเท็จจริงที่จำเลยทำให้ไว้กับโจทก์ โดยในหนังสือขออาศัยนั้น จำเลยได้เซ็นชื่อของจำเลยไว้ว่า “โชติ” ด้วยแล้วทนายโจทก์ถามจำเลย

ทนายโจทก์ถาม “ลายเซ็นชื่อในหนังสือขออาศัยนี้เป็นลายเซ็นของจำเลยใช่หรือไม่?”

จำเลย (เมื่อได้ฟังก็เพราะหัดลายเซ็นนั้นอยู่นานแล้ว) ตอบว่า “ตัว “สระโอ” และตัว “ติ” เป็นลายเซ็นของผมจริงครับ แต่ตัว “ช” นั้นไม่ใช่”

ศาล “???”

สมหมาย มณีรัตน์

รางวัลชมเชย

ท่านจำได้

เหตุการณ์เกิดที่ศาลจังหวัดปากพนัง เมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมา ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคนหนึ่ง ซึ่งยังมีชีวิตอยู่จึงขอขานามไว้ กรณาล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า สมัยท่านเป็นหัวหน้าศาลปากพนังนั้น มีพยานอาชีพเป็นจำนวนมากเรียงเป็นพยานทั้งโจทก์ทั้งจำเลย มีผู้ใหญ่ย่านคนหนึ่ง สมมติว่าชื่อ “ผู้ใหญ่เชิด” ก็รวมอยู่ในจำนวนพยานอาชีพด้วย ผู้ใหญ่เชิดมาเป็นพยานที่ศาลบ่อย ๆ จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไปของข้าราชการศาล วันหนึ่งเช่นวันหยุดราชการ ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลก็ขอมิตรสหายเอาเรือไปล่าจระเข้ที่คลองแห่งหนึ่ง เวลาบ่ายเที่ยงวันท่านไปพบผู้ใหญ่เชิดกำลังรับประทานอาหารกลางวันอยู่ ท่านจึงสั่งให้รถเรือเทียบยกยเรือผู้ใหญ่เชิดแล้วรับประทานอาหารกลางวันกันจนถึงบ่ายโมงเศษ จึงแยกเรือกันไป วันนั้นเป็นวันหยุดราชการพิเศษเหมือนจะเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ต่อมาราว ๒ เดือน ผู้ใหญ่เชิดมาเป็นพยานจำเลยที่ศาลในคดีอาญาเรื่องหนึ่ง ท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลออกพิจารณาคดีกันเอง จำเลยถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดในเวลาบ่ายเที่ยงวันเศษเชิดวันเกิดเหตุคนตรงกบวันหยุดราชการ คือ วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ท่านหัวหน้าศาลก็พรรคพวกไปล่าจระเข้เอง เมื่อผู้ใหญ่เชิดเข้าคอกพยานสาบานตัวแล้ว

ท่านหัวหน้า “พยานจะเบิกความอย่างไร ว่าไป”

ผู้ใหญ่เชิด “วันเกิดเหตุ จำเลยกับพวกอีก ๒-๓ คน ไปช่วยผมมุงหลังคาเรือนอยู่ กับผมตลอดทั้งวัน”

ท่านหัวหน้า “เอะ ก็วันนี้ ผู้ใหญ่กินข้าวกลางวันด้วยกันที่คลองไม่ใช่หรือ”

ผู้ใหญ่เชิด “ท่านจำได้?”

ท่านหัวหน้า “ทำไมจะจำไม่ได้ เพราะเป็นวันหยุดพิเศษ”

ผู้ใหญ่เชิด “ถ้ากระนั้นผมไม่ยอมเบิกความต่อไป”

ว่าแล้วผู้ใหญ่เชิดก็เชิดออกจากศาลไปโดยไม่ได้รำลาใคร .

นายสุพรรณ

ชมรมยุคธรรม

V. 96

หิริญบัตรศาลสถิตยยุติธรรม

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๖ ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งอัครราชทูตประจำประเทศไทย ได้ขอพบผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศาลยุติธรรมคือ หิริญบัตรรวม ๔ แผ่น แผ่นหนึ่งจารึกนามซึ่งพระราชทานแก่ศาลว่า “ศาลสถิตยยุติธรรม” ส่วนอีก ๓ แผ่นนั้นได้จารึกวาทะของสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวใต้เสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตรามาตรงวังศาลาอัครราชทูตเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๖ ในวันบรรจยครบรอบร้อยยี่สิบห้าปีของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมบรมกษัตริย์จักรวงศ์ใต้ทรงสถาปนาหลักพระนคร นอกจากนี้ยังได้จารึกพระราชปรัวาทะเกี่ยวกับความสำคัญของการศาลยุติธรรมไว้ด้วย นับเป็นมงคลนิมิตอันประเสริฐว่าราชการศาลยุติธรรมจะมีความเจริญรุ่งเรืองสืบไป

ในการทำบุญฉลองวันครบรอบแห่งการตั้งคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๖๖ พล.ร. นายกรัฐมนตรี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้มีบัญชาให้เชิญหิริญบัตรพระบรมราชโองการสร้างศาลสถิตยยุติธรรมดังกล่าวแล้วไปประดิษฐาน ณ ที่บูชาในการทำบุญครั้งนี้ด้วย

พิธีเปิดศาลจังหวัดกำแพงเพชร

เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๖๖ ได้มีการประกอบพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งได้สร้างใหม่เป็นตึกสองชั้น ทรงหลังคาแบบไทย มีปลั่งงาพาราณา ๔ ปลั่งงา พร้อมด้วยห้องพพิภาษา อัยการ ทพิภพยาน ห้องขงผู้ต้องหา และห้องทำงาน อธิการ

ต่าง ๆ ที่มีชื่อนามเสาชศิมโนโรบมกต์ ๖ คน อันเป็นสัญลักษณ์แห่งความยุติธรรม แลกล่าส่ง
งามยิ่งนัก ในการรณพณ ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พระยาอรรถกรวิญญู
ได้เดินทางโดยรถยนต์จากจังหวัดพระนครไปเป็นประธานในพิธี

ผู้มาร่วมเดินทางไปกับท่านรัฐมนตรี ฯ ในครั้งนั้น ท่านปลัดกระทรวง ฯ คุณกำธร
พันธุ์ลาภ คุณพจน์ บุญปกคม อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ คุณประจวบ โปธิ เลขานุการ
รัฐมนตรี ฯ ร.ต. ปณิธาน เลิศฤทธิ ผู้ช่วยเลขานุการ ฯ และ คุณทวี กงคะจันทร์
หัวหน้ากองคลัง ฯลฯ

ท่านรัฐมนตรี ฯ และคณะได้ออกเดินทางโดยรถยนต์จากจังหวัดพระนครเมื่อเช้าว
วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ระหว่างทางได้แวะเยี่ยมศาลจังหวัดสระบุรี ศาลจังหวัด
ชัยนาท ศาลจังหวัดนครสวรรค์ ไปตามลำดับ และพักค้างแรมที่นครสวรรค์ ๑ คืน

รุ่งเช้าวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ จึงได้ออกเดินทางต่อไปยังศาลจังหวัดกำแพงเพชร
อันเป็นสถานที่ซึ่งประกอบพิธี ท่านรัฐมนตรี ฯ และคณะได้ไปถึงบริเวณพิธีเมื่อเวลาประมาณ
๑๐.๐๐ น. มีข้าราชการศาล และฝ่ายมหาดไทย ตลอดจนทหาร ตำรวจ ครู ทนายความ
และนักเรียนมาขึ้นตงแถวรอรับอยู่ที่หน้าศาลประมาณ ๓๐๐ คน แตรวงบรรเลงเพลงมหาชัย
ครั้นแล้วพิธีเปิดอาคารศาลก็ได้เริ่มขึ้นโดยท่านรัฐมนตรี ฯ จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
พระสงฆ์ ๕ รูป ให้ศีลและสวดพระพุทธมนต์

จากนั้น คุณสนา เกิดลาภผล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดกำแพงเพชรได้
กล่าวรายงานการก่อสร้างศาลต่อพณ ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีใจความสำคัญ
ตอนหนึ่งว่า... ศาลจังหวัดกำแพงเพชรเดิมเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวเก่าชำรุดทรุดโทรมมาก
เนื่องจากได้สร้างมานานประมาณ ๕๐ ปีแล้ว ทว่าอาคารก็คับแคบ มีห้องพิจารณาเพียงห้อง
เดียว และในห้องพิจารณา เสนอพนักงาน จำศาล ยังใช้เป็นที่ทำงานธุรการอยู่อีกส่วน
หนึ่งด้วย ในขณะที่ศาลนั่งพิจารณาเมื่อมีมฆาคตต่อราชการก็ต้องเดินผ่านห้องนี้ ทำให้ด
สับสนไม่เหมาะสมเป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน นอกจากนี้ในปลายปี
พ.ศ. ๒๔๘๘ กรมโยธาเทศบาลได้ทำการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำบาง

ทรงหน้าศาลากลาง ถนนจากคอสะพานมายังศาลากลางจังหวัดไทรกั้นแนวที่พักพยาน ห้อง
 ขงผีทองทา ตลอดจนศาลท่วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างที่ทำการศาลใหม่ กระทรวง
 ยุติธรรมได้ดำเนินการขอตั้งงบประมาณและได้รับอนุมัติงบประมาณให้สร้างอาคารศาล บ้านพัก
 ฝึกพนักงานท่วยหน้าศาล รอคำนและบ้านพักฝึกพนักงานท่วยหน้าศาลหลังเก่ามาสมทบสร้างบ้าน
 พักจำศาลอีก ๑ หลัง สร้างไว้ ทำถนนคอนกรีตและซ่อมแซมบ้านพักฝึกพนักงานท่วยรวม ๖
 รายการเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๑๓๐,๐๐๐ บาท องค์การสังเคราะห์หาหนทางผ่านคักเป็นผรบเหมาะทำ
 การก่อสร้างรายนี้ โดยได้เริ่มลงมือตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ ถึงวันที่ ๒๕
 กันยายน ๒๕๐๒ รวมเวลา ๑๐ เดือน จึงแล้วเสร็จ ในระหว่างก่อสร้างก็ได้ด้วยความเอื้อเฟื้อ
 จากผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชรกรุณาให้ยืมสโมสรวัฒนธรรมหญิงใช้เป็นที่ทำการศาล
 จังหวัดกำแพงเพชรชั่วคราว และให้ยืมบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดหลังเก่าเป็นที่พักของผู้
 ฝึกพนักงานท่วยหน้าศาล ซึ่งทรงนยว่าได้ช่วยเหลื่อราชการศาลยุติธรรมเป็นอย่างมาก

พณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กล่าวตอบมีใจความสำคัญตอน
 หนึ่งว่า.. ในเรื่องสถานที่ทำการศาลยุติธรรมมีสภาพไม่เหมาะสมนี้ กระทรวงยุติธรรม
 เห็นความจำเป็นอยู่แล้วว่า ที่ทำการศาลควรจะสง่างาม และโอโง่งสมกับเป็นสถานที่
 ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม อีกประการหนึ่งยอมเป็นที่ประจักษ์ว่า สถานที่ทำการคดี
 บ้านพักกัก หากสะดวกสบายยอมจะทำให้จิตใจของผู้ทำการหรือผู้อยู่อาศัยในสถานที่นั้นปลอด
 ไปร้อมกำลังใจที่จะประกอบกรงาน กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีนโยบายและโครงการที่จะปรับ
 ปรุงเป็นลำดับมา ฯลฯ

เมื่อกล่าวจบแล้วท่านรัฐมนตรี ฯ ได้เปิดแพรคลุมป้ายศาลจังหวัดกำแพงเพชร
 พระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา แตรวงบรรเลงเพลงมหาฤกษ์ จากนั้นท่านรัฐมนตรี ฯ และ
 คณะพร้อมด้วยแขกผู้มีเกียรติซึ่งมาร่วมในพิธีได้เข้าชมอาคารศาล และลงนามในสมุด
 เยี่ยม

เวลา ๑๑.๐๐ น. มีการถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์และถวายเครื่องไทยทาน
 พระสงฆ์สวดอนุโมทนา ท่านรัฐมนตรี ฯ กรวณน้ำ

เวลา ๑๒.๐๐ น. ท่านรัฐมนตรี ฯ และแขกผู้มีเกียรติที่ไปร่วมในพิธีได้รับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน ปรากฏว่ามีผู้พำกษาในศาลากลางจังหวัดตาก สวรรคโลกและพิษณุโลก ได้มาร่วมในพิธีด้วย คือ คุณประสงค์ ศิริทรัพย์ อธิบดีภาค ๖ คุณสุธี ชอบธรรม คุณเจียร เทพช่วย คุณประการ กาญจนสนีย์ คุณสหัส ตลกแพทย์ คุณแถม สรทินท์ และคุณสอาด วรรณวินิจ เป็นต้น

คณะศาลจังหวัดกำแพงเพชรอันประกอบด้วย คุณสนา เกิดลาภผล คุณบุญส่ง คล้ายแก้ว รวมทั้งภริยาและเจ้าศาล เสมียนพนักงาน ได้ช่วยกันจัดงานและต้อนรับแขก ด้วยความเห็นอกเห็นใจ น่าชื่นใจ แต่คงจะเปลืองยศที่ได้เห็นแขกผู้มีเกียรติไปร่วมในงาน เป็นจำนวนมาก และงานได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ

เมื่อเสร็จพิธีแล้ว ท่านรัฐมนตรี ฯ และคณะได้เดินทางต่อไปยังเขื่อนภูมิพลและ พักแรมที่นอน ๑ คืน รุ่งเช้าวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ได้ออกเดินทางต่อไปยังศาลจังหวัดตาก ศาลจังหวัดสุโขทัย และศาลจังหวัดพิษณุโลก ตามลำดับ ได้พักอยู่ที่พิษณุโลกจนถึงเวลา ๐๒.๕๕ น. ของคืนวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ จึงได้เดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยรถด่วน เชียงใหม่ ถึงพระนครด้วยความเรียบร้อยเมื่อเวลา ๑๑.๑๐ น. วันเดียวกัน

ข่าวทั่วไป

ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนคดีค้างในขี ๒๕๐๒ ลคดีลงเหลือเพียง ๕ เรื่อง เป็นเหตุให้ ท่านอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๗ ถึงกับต้องมหนังสือขอมเซยไปยังท่านหัวหน้า ศาล อัจฉิต ไชยาคำ ว่า การที่ศาลจังหวัดสุพรรณบุรี คงมีความค้างขำขับคือ คดีแพ่ง ๓ เรื่อง คดีอาญา ๒ เรื่อง รวม ๕ เรื่อง ส่วนคดีของศาลทหารไม่มค้างเลยนนี้ แสดงว่า ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนจนถึงเจ้าหน้าที่ของศาลฝ่ายธุรการ ต่างได้มีความ สำนึกศีธรรมร่วมกันอกทีเวลาทำคดีให้แล้วเสร็จ เช่นผลค้แก่ราชการอย่างที่ไม่เคยมีมาใน กาลก่อน จึงขอไ้รับคำชมเซยอย่างสูงในความสามารถทนงโดยทวงทน..... มีข่าวที่น่า ยินค้ว่า คุณไพศาล สว่างเนตร ผู้พิพากษาหนุ่มแห่งศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เข้าสู่พิธี ห่มนักษิ คุณเมธรส ประชาบาล ธิศาสค้ทริกของท่านอธิบดีภาค ๘ คุณห้วน ประชาบาล โดยเรียบร้อยแล้วเมื่อวันที่ ๘ มกราคม คกน..... หน้าท้ใหม่ของคุณกาญจน์ ก้นชะพงศ้

ในปี ๒๕๐๓ คือ การย้ายจากศาลจังหวัดนครสวรรค์ ไปรักษาการแทนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงนครสวรรค์ด้วยความเรียบร้อยและเข้มแข็งตลอดมาจนบัดนี้ คุณสชาติ จิวะชาติ เริ่มเล่นกล้วยไม่เป็นการใหญ่ ถึงขนาดส่งซอจากต่างประเทศ ขณะนั้นท่านนกขยกว่าอีก ๔-๕ ปี จึงจะได้ยกคอก (เพื่อนฝูงวิตกว่าจะไม่ได้เห็นดอกที่นครสวรรค์กระมังครับ)

คุณปชงค์ นาคพันธ์ ผู้ซึ่งได้รัยฉายาว่าคาร์แกรนท์แห่งนครสวรรค์ นิยมการโขกหมากกรก ยิ่งกว่ามหรสพทุกประเภทในโลก คุณกุศล บุญยืน เจ้าของ Simca สี่ฟ้าหมื่นแห่งนครสวรรค์กำลังจะเริ่มพดเทนนิสอีกแล้ว หลังจากทหายไปจากสนามเทนนิสถึง ๑ ปีเต็ม

มีผู้กล่าวว่า คุณแก้ว ปริญญาสุรณี เป็นผู้ที่สมควรจะได้รับรางวัลคกตาทองในประเภทหมื่นเล่นเทนนิสประจำแห่งนครสวรรค์ คุณสหัส สิงหวิริยะ ผู้พิพากษาหนุ่มผู้บุคลิกแห่งความเป็นผมขมอยู่หน้า สามารถคว้ารางวัลชนะเลิศเทนนิสทั้งประเภทคู่และประเภทเดี่ยว open แห่งสโมสรข้าราชการนครสวรรค์มาครองไว้ได้อย่างน่าภูมิใจ..... คุณวิญญาน เลขะกุล อาจารย์บัลเล็ทแห่งปากน้ำโพ กำลังขมกัขมน แข่งขันบัลเล็ทหลายประเภทของสโมสรข้าราชการ และได้ผ่านค้ต่อสู้ไปหลายรายแล้ว....

นับเป็นประวัติการณของศาลจังหวัดกบินทร์บุรี คุณประทีป ชุ่มวณิช และ คุณบุญเลิศ เผ่าภิญโญ ผู้พิพากษาผู้เข้มแข็งแห่งศาลนนทง ๒ ท่านได้รวมกันนั่งพิจารณาคดีสำคัญ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม คกน จนถึงเวลา ๑๕ น. เป็นการเสี่ยสละความสุขส่วนตัวเพยเห็นแก่ราชการโดยแท้จริง มีผู้ชมว่า คุณเริ่ม ธรรมคุณ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชุมพรสามารถพดภาษาจีนกลางได้อย่างถกข์ของคล่องแคล่วและชคิเจน (ถ้าเป็นผมละก็เห็นจะต้องขอไปเรียนต่อที่เมืองจันเอนดิบัตติจันมาไว้เป็นคนแรกในเมืองไทยให้จงได้)

ข่าวมรณกรรม

คุณหลวงพิชิตปฏิภาณ อดีตผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ได้ถึงแก่กรรมด้วยโรคชกขพิการ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ คกน ด้วยความอาลัยเสี่ยกายในหมู่ตุลาการทั่วไป.

บ้านเรา - บ้านเขา

“วิกรม”

อย่าลืมบ้าน

วานซืน ๒๖ มกราคม เป็น วันสาธารณรัฐ ของอินเดีย ซึ่งถือว่า เป็นวันชาติ ดร. ราเชนทร์ ประสาท ประธานาธิบดีอินเดีย ได้มีคำสั่งถึงบรรดาประชา ชาวอินเดีย ซึ่งออกไปอยู่นอกประเทศ ผมยังเล็งได้ข้อความในคำสั่งนั้นมาว่า อ่านแล้ว รู้สึกว่าน่าเก็บมาเล่าสักนึ่ง

ประธานาธิบดีนั้นกล่าวว่า :

“พี่น้องทั้งหลายที่ไปอยู่ในดินแดนต่างประเทศ

ข้าพเจ้ายินดีมากที่สุดที่ได้มาปราศรัยกับท่านอีกวาระหนึ่งในโอกาสที่สาธารณรัฐของเรา ได้สถาปนามาบรรจบครบสี่ปี เมื่อใดพวกเราที่อยู่ภายในประเทศนี้ถึงเรื่องอะไรอยู่ เราก็ อดที่จะนึกถึงท่านด้วยไม่ได้ ทุกข์สุขของท่านอยู่แนบแน่นกับใจของเรา ขอให้ท่านทั้งหลาย จงเจริญและนำชื่อเสียงเกียรติคุณมาสู่เมืองมารค ด้วยกรรมดีและความประพฤติที่ซอ บนเช่นทรงความปรารถนาและภาวนาของข้าพเจ้า”

“วันสาธารณรัฐของเรากำลังย่างเข้าสู่ขั้วขั้วที่สิบเอ็ดคนยั้งแต่ได้กำเนิดมาตลอด เวลาสี่ปีมานี้เรามีภารกิจมากมาย เช่นต้นว่าการพัฒนาทรัพยากรทางวัตถุ การสร้างสรรค์ อินเดียให้แผ่นดินแห่งคานติ แห่งความสมบูรณ์พลสุข และความรุ่งเรือง เราลงหลักปัก มั่นอยู่แล้วตามแนวที่จะเปลี่ยนประเทศของเราให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม และเราสามารถ ปฏิบัติตามโครงการใหญ่ ๆ หลายประการตามแผนที่เราวางไว้ได้อย่างครบถ้วนหรืออย่าง น้อยก็ลุล่วงไปแล้วเป็นบางส่วน เมื่อท่านกลับมาอินเดียคราวหน้า ข้าพเจ้ารับรองว่าท่านจะ ต้องประหลาดใจระคนยินดีในหลายเรื่องด้วยกัน ท่านจะกลับมาเห็นตามชนบทในหลาย ๆ รัฐ ของเรามีกะแสไฟฟ้าใช้แล้ว เราเปิดถนนเพิ่มชน วางรางรถไฟเพิ่มชน เราขุดคลองใหม่

มากมายซับซ้อนลงบนอาณาบริเวณหัวเมืองต่าง ๆ ทำให้ใต้น้ำทำบริเวณ เราสร้างโรงถลุงเหล็กขนาดยักษ์ขนสามแห่งซึ่งสามารถผลิตเหล็กออกมาได้ไม่ขาดสาย เราได้จัดตั้งศูนย์การพัฒนารถยนต์และการให้สวัสดิภาพสังคมแก่กระจายออกไปทั่วประเทศแล้ว”

“ข้าพเจ้ารักว่าท่านจะรู้สึกเป็นสุขเมื่อได้เห็นสิ่งเหล่านี้ แต่ข้าพเจ้าขอขอบคุณเป็นอย่างสูงแต่เพียงการเริ่มต้นเท่านั้น เรายังจะต้องฟันฝ่าอุปสรรคอีกมากมายก่อนถึงจุดหมายปลายทาง อย่างไรก็ตาม อาศัยความเชื่อมั่นว่าอันตบแต่งจะต้องถึงจุดหมายเองทศโลให้เราทำและเจตนาอันแน่วแน่ของประชากรอันเกิดขึ้นและจะเป็นองค์สำคัญแห่งความสำเร็จ ขอให้ท่านรู้ไว้เถิดว่างานใหญ่อย่างนี้ที่จะดำเนินไปได้โดยปราศจากความยากลำบากนั้นอย่าพึงหมาย แต่เราก็เคยถ่มน้ำเสียแล้ว หากแต่ถ้าด้วยอำนาจของพระผู้เป็นเจ้าเราจึงตลอดรอดฝั่งมาได้ถึงขั้นนี้”

“พันธกิจทั้งหลาย ท่านเองก็จะต้องคิดถึงประเทศชาติในขั้นปัจจุบันของท่านด้วย อนึ่งข้าพเจ้ายังใคร่จะขอให้ท่านว่าลึกลงไปการณทางจิตใจ และธรรมจริยาอันสูงส่งของเราที่ยืนค้ำให้เราสามารถดำเนินนโยบายภายในประเทศและนโยบายต่างประเทศเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้”

“ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านจงมีโชคดีและประสบความสำเร็จจงทั่วกันไม่ว่าท่านจะอยู่สวรรค์ใดหรือท่านจะเป็นใครก็ตามที่—สวัสดิ์”

สัญญาณคดีของเขา

ถ้อยคำของผู้นำอันเคยทศมถอดความมาไว้ ณ ที่นี้ น่าคิดสำหรับคนไทยทุกคน ยิ่งคนไทยชนหัวหน้าคนควรจะคิดให้มากจนอีกหลาย ๆ เท่า ผมเองโดยส่วนตัวมิได้หึงสาอันเคียดแต่ประการใด แต่ตัวผมผู้ซึ่งหมักหมมอยู่อย่างหนาแน่นด้วยเรื่องชงชงทางโลกย่อมมีสิทธิ์ที่จะไม่ชอบฟังว่าคนชาติหนึ่งชาติหนึ่งเก่งกว่าพณของไทยของผมนอนอย่างนั้น ผมได้เคยไปอ่านคนอันเคยขึ้นมีการศึกษาค้นคว้าจำนวนมากพอใช้ ยิ่งได้ยินได้ฟังอะไรมาจนใจออกยังไม่เป็นปรกติทวชนตามส่วน จึงในเล่มนี้ จะขอคุยกับท่านผู้อ่านในเรื่องนี้ให้ละเอียดสักหน่อย

หลบหนานแต่ตนเรา

อินเดียเคยเป็น เมืองออก แก้อังกฤษมานานักหนา นับตั้งแต่ บริษัทอินเดีย
 ตะวันออก ของอังกฤษเข้าไปก่อหวอดกึ่งค้ากึ่งหาอำนาจอยู่ในอินเดียมาจนถึงวันที่เอกราช
 กิดถึง ๓๐๐ ปีเศษ และนับจากมณฑลอังกฤษเข้าช่วยช่วงจากบริษัทยุติการค้าการครองจำอินเดีย
 เป็นเมืองชนโดยตรงก็เกือบ ๑๐๐ ปี ระหว่างที่ยังเป็นลูกน้องอังกฤษอยู่ในห้วงเวลาอันยาว
 นานเช่นนั้น อินเดียได้เรียนจากอังกฤษมากมาย และที่เห็นความจริงอีกซ้หนึ่งก็คือ นโยบาย
 ปกครองเมืองชนของอังกฤษนั้นแตกต่างกับของมหาอำนาจอื่น ๆ อีกหลายราย ในขณะที่
 กบฏอังกฤษเข้าไปหาประโยชน์จากเมืองชน อังกฤษไม่ก่กกันคนเมืองชนที่จะเรียนวิชา คนเมือง
 ชนของอังกฤษจึงมีโอกาสฉลาดทันพอสมควร และเมื่อกาลเวลามาถึงอังกฤษจะต้องปล่อย
 เมืองชนเช่นอิสระแก่ตัว เรขงเลขตกตถยงออกจึงน้อยกว่ากรณของเจ้าของเมืองชนรายอื่น ๆ
 คนอินเดียหญิงชายหลายคนที่เป็นผู้นำอยู่ขณะนั้น ล้วนแล้วแต่ได้เคยฝึกฝนเล่าเรียนจากสำ
 นักเรียนอย่างดีของอังกฤษและยอมได้เคยชิมรสที่คมขิงของอังกฤษในอินเดียมาแล้วทั้งนั้น
 ในฐานะแข็งข้อต่ออำนาจ แต่คนเหล่านี้มีใจแข็งเป็นเพชร ทั้งบุญก็มาวาสนาก็ช่วยให้มีเหตุ
 การณ์ใหญ่ ๆ ของโลกเกิดชนชนทำให้ อินเดียจะเป็นเมืองชนของอังกฤษอีกไม่ได้ต่อไป อินเดีย
 ที่เคยหงอยเหงามปราศจากราครังกลบกลายเป็น ลุกฟู ชนมาอกรายหนึ่งในโลกอย่างที่เรา
 ท่านได้เห็นได้ยินกันอยู่ทุกวันนี้

ฮัจญา.....เตาระกัณนา.....

ขอออกตัวว่าโดยประสพการณ์ ผมรู้จักตัวประเทศคั้น้อย เคยเหยียบแผ่นดินอินทวี่
 นเพียง ๒ แห่ง แห่งละคนครึ่งคน แต่มีโอกาสได้รู้จักคนจำพวกที่เรียนมากคนในท่ามากแห่ง
 และที่จะคุยกันวนนักอาศัยตัวเลขและข้อเท็จจริงที่รัฐบาลอินเดียเองเขาเอาออกแสดงไว้อย่าง
 ละเอียดเมื่อยกแล้ว คอบงสมถะรายงานเล่มหนาชื่อ อินเดีย ๑๕๕๘ นั้นเป็นหลัก ตรง
 ใหนที่เอกสารของอินเดียเขาว่า และตรงใหนที่ผมเองว่า ก็จะได้แยกไว้ให้เห็นชัด

อาจใหม่ไม่พยายาม

ที่อยากเล่าก่อนอื่นหมดก็คือเรื่องการศึกษาเปลี่ยนจากประเทศกสิกรรม เป็น ประเทศอุตสาหกรรม (คำอังกฤษเรียก Industrialisation) ผมเคยเล่าไว้ครั้งหนึ่งในงานแต่งงานมาแล้วว่าอินเดียทำจักรเย็บผ้าและพัดลมออกขายนอกประเทศ วันนี้จะขอคุยต่อกับผู้ที่มีความรู้เหลือคณอยู่ในดินของตัวเองเป็นทรัพยากร และด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมการถลุงเหล็กอย่างเอาจริงเอาจัง จะทำให้อินเดียมีอุตสาหกรรมหนักได้สะดวกขึ้นและมากประเภทขึ้น รายงานประจำปี ๑๙๕๘ ของรัฐบาลอินเดียกล่าวถึงเรื่องเหล็กอย่างพากพมใจ อินเดียได้จ้างห้างช่างเหล็กเอกของโลก คือ Krupp และ Demag จากเยอรมันมาสร้างเตาถลุงขนาดใหญ่มาก นอกจากนั้นยังจ้างวิศวกรจากอุตสาหกรรมเหล็กของอังกฤษและสหภาพโซเวียตมาสร้างเตาถลุงอีกหลายเตาตามภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีแร่เหล็ก รายงานกล่าวว่าปัญหาใหญ่ขณะนั้นคือการจัดหาผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคเข้าดำเนินงาน ว่าโรงถลุงเหล็กขนาดใหญ่สามแห่งที่สร้างใหม่ จะต้องมวศวกกรชนยอดถง ๑๒๐ คน วิศวกรชนรองรวม ๒,๐๐๐ คน ผู้ชำนาญรวม ๑๖,๐๐๐ คน และคนงานผู้ชำนาญงานพอสมควรอีกรวม ๖,๓๐๐ คน เขาว่าการเตรียมวิศวกรเหล่านั้นเขาทำคงนคือ ได้ส่งคนจบปริญญาตรีแผนกวิศวกรรมไปฝึกหัดงานพิเศษในสหภาพโซเวียต เยอรมันตะวันตก และสหราชอาณาจักร และว่ากำลังจะส่งวิศวกรใหม่จำนวน ๑,๐๐๐ ไปสหรัฐฯ ด้วยความช่วยเหลือทางการเงินของ มูลนิธิฟอร์ด จะส่งไปฝึกหัดในสหราชอาณาจักรอีก ๓๐๐ และจะส่งอีก ๒-๓ คนไปฝึกหัดในแคนาดา และออสเตรเลีย ส่วนพวกผู้ชำนาญจะฝึกเขาในอินเดียเอง คาดว่าอีกไม่ช้า จะได้ตัวคนเหล่านั้นพร้อมสรรพมาดำเนินงานในโรงถลุงเหล็กสร้างใหม่ทั้งสาม

เหล็กดีกว่าทอง

เนื่องจากอุตสาหกรรมเหล็กทรหนาย้อย่างนเอง จึงพาให้อุตสาหกรรมอนทโชเหล็กวิ่งตามไปด้วย มันน่าอัยใจสำหรับเราหรือไม่ ในขณะที่เรากำลังเสียเวลา เสียเงินทอง เสียสมอง ในการจัดการกับพลเมืองไทยชนค้ำประเภทลคค้มถ่วงที่เราเรียกว่าชนชพวล ไม่ชอบทำมาหากิน ชอบก่อความอยู่เย็นเป็นสุขของเพื่อนร่วมชาติด้วย

อาคารต่างๆ ในขณะเดียวกันนี้ อาบยังแกเขี่ยเผยว่าโรงงาน จิตตรันจัน ของแกในแคว้น
 เบงกอลตะวันตกสามารถผลิตหัวรถจักรไอน้ำออกมาใช้เองปีละประมาณ ๒๕๐ คัน แกแสดง
 สถิติทางราชการและภาพถ่ายของหัวรถจักรที่แกทำเองได้ให้โลกเห็น แกแสดงโรงงานสร้าง
 เครื่องมือกล (machine tools คือเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำอุตสาหกรรมต่าง ๆ)
 ของแกที่เมืองบอมเบย์ แกแสดงการเจาะและกลึงนามันทสมหวัง แสดงการสร้างอาคาร
 สังกะหรที่ชนิกคอนกรีตเสริมเหล็ก สรปแล้ว เหล็กของแกที่ตกลงได้ ก็แปรรูปออกมาเป็น
 สิ่งอุปโภคที่เป็นเนือเป็นหนัง เป็นลาเป็นสน และเป็นกอบเข็นกำ

ไปใหญ่แล้ว

เราทราบกันมานานแล้วว่าบ้านเมืองอินเดียนี้ ข้าราชการไม่พอกิน หลังคา
 ไม่พอกุ้มฝน แก่พลเมืองอีกเรือนล้าน ในพลเมืองทั้งหมดของปัจจุบัน ๓๖๖ ล้านเศษ
 ฝนแผ่นดินอีกไพศาลนักยังค้อยพัฒนา รัฐบาลปัจจุบัน โดยพรรคการเมืองหลักฐาน—
 All Indian Congress ซึ่งเกินวงการเมืองตามแบบครุใหญ่อังกฤษจึงได้ทุ่มเทกำลังทรัพย์
 กำลังใจ พนฟูประเทศอย่างเต็มสติกำลัง เพื่อจะยกมาทรฐานการครองชีพส่วนตัวเฉลี่ยอัน
 ต่ำค้อยของพลเมืองให้กะเองชนแข่งกับเวลา เช่นโครงการชลประทาน แก่กำลังทำอยู่
 ใน ๓๐ กว่าบริเวณทั่วประเทศ โครงการณกำลังไฟฟ้าอีกประมาณ ๖๐ กว่าแห่ง การพัฒนา
 ทองดิน การค้าระหว่างประเทศ การศึกษา การพัฒนาการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และพลัง
 ปริมาณ อักษรศาสตร์ วรรณกรรมและศิลปะกรรม เมื่อแกมีคนมาก แกมีผู้นำแก แก
 เคยถกคนนอกเขาอกไว้ แก่จำเป็นต้องระเขือออกมา และนั่นผมว่าแก่งเขาการพระเขือออกมา
 ในรูปปัจจุบันนี้ไ้

ผอย

ว่าด้วยบ้านแผนก บ้านเรา—บ้านเขา ผมขอถอโสภาสน กรายชลขพระคุณท่าน
 ฝันว่า และเพอนทงหลายจากที่ต่าง ๆ ที่ไ้กรณาล่งจกหมายให้กำลังใจไม่มีไ้
 ซาค ขอกรายเรียนด้วยความเคารพว่าจะเป็นการเล่นควหรืออวดค้ออย่างไ้ก็หามิไ้ทอออก

รู้สึกเหนื่อยและหากเมื่อถึงวันที่ได้ประสบความสำเร็จในการกราบกรานเพื่อนคนหนึ่งคนใด ให้ช่วยกรณาคำคือใดก็จะเป็นคนทูลทพัน ไม่ใช่หมกเรื่องคุยครย ถ้าแม้ว่ายังกะชุ่ม กะชวยอยู่ได้ออกสัก ๕๕ ปี เพียงเดือนละเล่มอย่างนั้น ก็ยังรวบรองได้แน่นอนว่ายังไม่หมกเรื่อง แน่ แต่งานอื่นและการพักผ่อนที่เพียงพอต้องการเวลาอย่าง ย่างเข้ามาขย ๕๑ แล้ววระ และการอภิมขชวตทศคไไว้ (โดยวคค คิลปะ พชน และสควลยงนระคย-ไม่ใช่คน) ยัง ค้างคั่งอยู่มากรวยการเหลือเกิน นี้ไม่ใช่ว่าจะขอกหยคในเล่มนเล่มหน้าระคย เป็นแต่ เพียงเกรงไว้ก่อน เพราะวันนระคองมาถงเขาสกวนหงนงนงน

อินเคยครยอินเคย อินเคยเรื่องใหญ่ผ่านไปแล้ว ตอนไปเป็นอินเคยฝอย

ไม่น่าจะเป็นไปได้

พวกเราได้คุ้นเคยกับข่าวที่เจ้ากรรมนครและเศรษฐีอินเคยมีขยทวิจกริกากันคน ละมากมายแล้วพากนกวากภาพว่าเมืองอินเคยบนหนอพลเมืองฝหญิงคองจะเหลือเฟือมากมาย เกินส่วนพลเมืองฝชายเป็นแน่แท้ แต่สถิติของรัฐบาลในปี ๑๙๕๘ กลับแสดงไว้ตรงกันขาม เขาให้ตัวเลขไว้ว่าในจำนวนพลเมือง ๓๖๖ ล้านเคยนั้น ทกจำนวน ๑,๐๐๐ ของพลเมือง ชาย มีพลเมืองหญิงเพียง ๕๔๗ และในขงภมิภคคยข้ข้รายใหญ่เช่นขริเวธหม้เกาเอัน คามันและนิโคขารในอ่าวเบงกอล ชาย ๑,๐๐๐ ต่อหญิง ๖๒๕ เท่านั้น จากตัวเลขขกพอจะ เห็นได้ขงคองความไม่ขรรมในสังคม แต่ก็ขงน่าขมขยขยอินเคยไม่ว่าคนขนเจ้ากรรม นครหรือกรรมกรกลสิกร ทกนน่าจะต้องมีการประนอมกันได้อย่างมีประสิทธิภพ จึงสามารถ พาสังคคค่านินไปคยคได้คณ

ศาลสถิตยยุติธรรม

ผมคิดว่าฝอยอินเคยเกี่ยวกับเรื่องศาลไว้ขงสกันตคคองจะคค เมืองอินเคยเคนการ ศาลคล้ายอังกฤษมานานเพราะอังกฤษวางรยไว้คณนศาลฎีกาของอินเคยจึงขงคมีฝพพากษา ไม่เกิน ๗ นาย (ขงนแน่นอน จะคองจกคสิทธิการฎีกาไว้ขมขงวคมาก ฝพพากษาคศาล ฎีกา ๗ นายจึงได้พอเพียงกับพลเมือง ๓๖๖ ล้านเคยนั้น) ฝพพากษอินเคยครยเกษยณอายุ

เมื่อ ๖๕ การถอดถอนผู้พากษาชนศาลฎีกานักออกจะยากเย็นไม่น้อย สาเหตุต้องเป็น การหย่อนสมรรถภาพจนปรากฏ หรือ ประพฤติมิชอบจนปรากฏ ทงสภาล่าง...โลกสภา และ สภาสูง...ราชชสภา จะต้องเสนอประธานาธิบดีขอให้สั่งถอดถอน และข้อเสนอของแต่ละสภา คงกล่าวจะต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนคนที่มาประชุมและออกเสียง ในเรื่องนี้

ภาษาราชการ

รัฐธรรมนูญมาตรา ๓๔๓ บอกว่าภาษาราชการให้ใช้ภาษา ฮินดี ด้วยอักษร แบบ เทวนาครี ผมให้ผู้คนหนึ่งเขียนให้ดูซึ่งผมก็ได้จำลองมาไว้ดังต่อไปนี้

เขียน.....	मै	माय	की	आर	करना	हूँ
อ่าน.....	แม่	อ้าย	โก	ป้อ	กะตา	ฮู
แปล.....	ฉัน	เธอ		รัก		

เป็นไงครับ ไวยากรณ์ແຂກ?

ท่านผู้อ่านคงจะเคยได้ยินมาบ้างแล้วว่าชนอนทวีปอินเดีย มีภาษามากมาย หลายภาษา แต่ละภาษายังแบ่งออกเป็น dialects (คือภาษาท้องถิ่นทำนองภาษาใต้ หรือภาษาอีสานของเรานั่น) ต่างๆ มากมายต่อไปอีก คนชาติเดียวกันแต่ๆ พวกกันเองฟัง ไม่รื่อง ความยุ่งยากจึงเกิดขึ้นและความจำเป็นที่จะต้องมีภาษากลางจึงตามมา แต่เดิม เมื่ออังกฤษยังปกครองอยู่ยังหาเรื่องไม่ใช่เรื่องใหญ่ เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ และถอยเสียบหนึ่งเป็นภาษากลางของอินเดีย มาบัดนี้อินเดียเป็นเอกราชแล้ว ภาษาอังกฤษ จำต้องเปิดทางให้แก่ลัทธิชาตินิยม ตามรัฐธรรมนูญ ภาษาอังกฤษจึงยังคงเป็นภาษาราชการต่อไปอีกไม่เกิน ๑๕ ปีนับจากวันเริ่มใช้รัฐธรรมนูญ (๒๖ มกราคม ๑๙๕๐) ต่อจาก นั้นไปจะต้องใช้ภาษาฮินดีเขียนด้วยอักษรเทวนาครีเป็นภาษาและหนังสือประจำชาติ ผมเองสังเกตอักษรต่างๆ ที่คนอินเดียใช้เขียนหนังสืออยู่ในปัจจุบันแล้ว ต่างมากมายหลาย

ตามที อธิพลของพระพุทธานุศาสน์ก็ยังคงมีเรียวแรงอยู่หนักหนา ถึงกับทางการเอาเรื่อง
ของพุทธานุสรณ์มาเป็นเครื่องหมายประจำชาติ ก็นับว่าเป็นข้อที่น่าคิดไม่น้อย

ประเทศอินเดียรวมเลือดเนื้อชาติเชื้ออินเดีย

ขอแถมด้วยเพลงชาติ ก่อนพูดถึงเพลงชาติ ผมคิดว่าท่านผู้อ่านทั้งหลายย่อมจะ
เคยได้ยินชื่อ รพินทรนาถ ฐาโกร์ (บางคนว่า ตาโกร์ บางคนว่า ฐากูร และบางคนก็
อ่านเป็นอย่างอื่น) ผู้เขียนจอมแก้วของอินเดียมาแล้ว ท่านผู้นั้นทวยโลกรู้จัก เป็นคนขนาดได้
รางวัล โนเบล ทางวรรณคดี (เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๓-ต่อมา ค.ศ. ๑๙๓๐ มีแขกอินเดีย
อีกคนหนึ่งได้รับรางวัลโนเบลทางฟิสิกส์ คือ จันทรสิขร วินคต รามัน) รพินทรนาถ
ผู้นั้นเขียนประพันธ์เนื้อเพลงเพลงหนึ่งชื่อเพลง จัน-กัน-มัน อินเดียรู้จักเพลงนี้มาแต่ก่อน
สงครามโลกครั้งแรก แต่เพิ่งได้รับการยกย่องให้เป็นเพลงชาติตอนอินเดียได้รับเอกราชเมื่อ
มกราคม ๑๙๕๐ นี้เอง ครั้นผมจะนำเนื้อเพลงชาติอินเดียมาเล่าไว้ในหนังสือเล่มนี้ก็จะ
ทำให้เรื่องราวในเล่มนี้ยาวเกินไป จึงขอตัดเอาแต่ตอนจบของตอนหนึ่งพออย่างแถมองเป็นการ
ประกาศชัยชนะ มีความว่า :-

ซัยะ เฮ, ซัยะ เฮ, ซัยะ เฮ

ซัยะ ซัยะ ซัยะ, ซัยะ เฮ!

มี เฮ เฮ อยู่ท้ายเพลง สมนิสนิยมคั่นก็แล

กระสวย หรือ ขวาน?

ตอนเราเรียนภูมิศาสตร์เมื่อเด็ก ๆ เราถูกสอนว่า รูปของสยามในแผนที่ เหมือน
กระสวยตักน้ำหรือขวานโยราณ

ผมว่าไม่ใช่ทั้งสองอย่าง แต่เหมือนสิ่งโค้งงอนอนมากกว่า คูสิขรย์ อ้าปาก
หาวหาวคอกอกยง :-

รายงานกระบวนการพิจารณาสมัยคุณบุ

ในการพิจารณาคดีสำคัญเรื่องหนึ่งศาลหนึ่งในสมัยที่พิพากษาคุณบุ
พิพากษาได้ทำการสืบพยานตั้งแต่เช้าจนกระทั่งเย็นการสืบพยานก็ยังไม่เสร็จ ให้ความเห็น
ว่าคดีแล้ว จึงตกลงขอเลื่อนการสืบพยานไปวันรุ่งขึ้นซึ่งไต่สวนคดีแล้วศาลเห็นชอบด้วย
จึงจกรายงานกระบวนการพิจารณาเลขไป อ่านให้ฟังความฟังว่าดังนี้ .

“ ตะวันอัสดงกต ใจงดไว้ก่อน รุ่งแจ้งแสงสุริยา ค่อยพิจารณากันใหม่ ”
อันที่จริงตมแม่จะสนักได้ความดี แดมยังอ่านได้คล่องของเพราะพริ้งเสียด้วย.

รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และ ชั้นที่กประกอบ)

โชติ ชาร์จินตา

รายงานการประชุมครั้งที่ ๖๐๐/๑๖๗/๒๔๘๗ วันที่ ๒๕
พ.ค. ๒๔๘๗; ครั้งที่ ๖๐๑/๑๖๘/๒๔๘๗ วันที่ ๒๖ พ.ค.
๒๔๘๗; ครั้งที่ ๖๐๒/๑๗๑/๒๔๘๗ วันที่ ๓๐ พ.ค. ๒๔๘๗

มาตรา ๑ (๖)

ประธานฯ ขอให้พิจารณา ม.๑ (๕) (ตรงกับม.๑ (๗) ปัจจุบัน) ซึ่งมีถ้อยคำ
ดังนี้

“ใช้กำลังประทุษร้าย” หมายความว่า การประทุษร้ายโดยใช้กำลังกายภาพ
และหมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่
สามารถขจัดขึ้นได้ ไม่ว่าจะใช้ยาทำให้มึนเมา หรือหมดความรู้สึก การสกดจิต หรือใช้วิธี
อื่นใดอันคล้ายคลึงกัน

นายอรรถกร ศรียาภย์ กล่าวว่า “กำลังกายภาพ” เคยวนใช้ไม่ได้แล้ว
ม.จ.สกลวรรณากร วรวรรณ แจก ๆ ยิงขึ้นได้ เป็นการใช้กำลังกายภาพ
แต่ไม่ใช่กำลังกาย

นายอรรถกร ฯ ตรงกับ physical force แต่ force ไม่ใช่ “กำลัง” เป็น
“แรง”

ม.จ. สกลฯ กล่าวว่า “แรงกายภาพ” ก็ แต่ไหน ๆ เราก็รู้ว่าแปลมาจากภาษา
ฝรั่ง ทำไมเราไม่ใช้คำว่า “ประทุษร้าย” เฉย ๆ ซึ่งตามศัพท์หมายความว่า to be evil act

นายอรรถกรมฯ ดูเหมือนเราแปลมาจากคำว่า "injury" คำว่า "by violence" นั้น เดิมเขาแปลว่า "ใช้อำนาจกระทำร้ายด้วยกำลังกาย" แต่เห็นว่า ควรจะลงใช้คำว่า "ใช้กำลังประทุษร้าย" ไปก่อน

ม.จ.สกลฯ "ใช้กำลังประทุษร้าย" จะหมายความว่า "การประทุษร้าย" ไม่ได้ ควรใช้คำว่า "หมายความว่าทำการประทุษร้าย"

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

ม.จ.สกลฯ คำว่า "บุคคลหนึ่งบุคคลใด" ควรแก้เป็น "ผู้หนึ่งผู้ใด"

ที่ประชุมเห็นว่า ที่ใช้คำว่า "บุคคล" ก็แล้ว จึงให้ผ่านไป

ม.จ.สกลฯ คำว่า "ภาวะที่ไม่สามารถชดช้อนได้" ควรแก้เป็น "ภาวะชดช้อนไม่ได้"

นายอรรถกรมฯ คำว่า "ภาวะที่ไม่สามารถชดช้อนได้" ตรงกว่า คือเป็นเรื่องไม่สามารถชดช้อนได้จริง ๆ ไม่ใช่เพราะ will หกไป ไม่อย่างนั้นกลัวว่าเขาจะเข้าใจ "ชดช้อนไม่ได้" เหมือนกัน

ที่ประชุมตกลงให้ผ่านไป

ม.จ.สกลฯ คำว่า "หมดความรู้สึก" นั้น ไม่ใช่หมดความรู้สึก เช่น อาจเอาบาดแผลเฉพาะแห่ง ทำให้ไม่รู้สึกเจ็บ

นายอรรถกรมฯ ถ้าจะกินถึงหมดความรู้สึกเฉพาะแห่งก็เหมือนกัน อย่างเช่น นึกมวย ฉึกยาให้ยกแขนไม่ได้ก็ได้

ประธานฯ คำว่า "หมดความรู้สึก" รู้สึกว่างก็แล้ว

ม.จ.สกลฯ คน ถ้าไม่มี nerve centre แล้ว จะเกิดความรู้สึกไม่ได้ อย่าง ผาดกทกรงมือหรือตอนฟัน ฉึกยาไม่ไหวรู้สึกได้ แต่ถ้าวัดเข็มขัด เราทำให้หมดความรู้สึก "ชกชอน"

นายจรัญญ โปษยานนท์ ก็คำว่า "หรือหมดความรู้สึก" ออกเลยจะเป็นอย่างไร เพราะเป็นแต่ตัวอย่างเท่านั้น

ประธาน ฯ การลกลดขมมีการเถียงกันมาก

นายจําริญ ฯ ใส่ไว้เถียงกันมาก เห็นว่าเขาว่า “หรือหมดความรู้สึก” ออกได้ การใช้จ่ายมันเมายังเป็นการใช้กำลังประทุรร้ายแล้ว การทำให้หมดความรู้สึก จะไม่เป็นไปอย่างไร

ที่ประชุมตกลงให้ตกคำว่า “หรือหมดความรู้สึก” ออก ร่าง ม. ๑ (๕) เมื่อแก้แล้วจึงมถอยคำดังนี้

“(๕) ใช้กำลังประทุรร้าย” หมายความว่า ทำการประทุรร้ายโดยใช้แรงกายภาพ และหมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขจัดขึ้นได้ ไม่ว่าโดยใช่ยาทำให้มันเมา หรือสกดจิตหรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน”

บันทึก ร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภานี้แทนราษฎร มีข้อความตามที่ขีดเส้นใต้ไว้ข้างบนนี้ แต่ด้วยบทปัจจุบันคือ ม. ๑ (๖) มีถ้อยคำไม่ตรงกับร่างนี้ เข้าใจว่าจะถูกแก้ไขในชั้นกรรมาธิการของสภานี้แทนราษฎร ข้อความตามตัวบทกว้างกว่าในร่างเดิม คำว่า “ใช้กำลังประทุรร้าย” น่าจะมีความหมายแตกต่างกับคำว่า “ทำร้าย” ใน ม. ๒๕๕ และคำว่า “ใช้กำลังทำร้าย” ในมาตรา ๓๕๑

ม. ๑ (๗)

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณาว่า ม. ๑ (๑๒) (ตรงกับ ม. ๑ (๗) ปัจจุบัน) ซึ่งมถอยคำดังนี้

“หนังสือ” หมายความว่า เครื่องหมายที่ปรากฏบนกระดาษหรือบนวัตถุอื่นใดอันแสดงถ้อยคำหรือตัวเลข จะเป็นโดยการพิมพ์ การถ่ายภาพ การจารึก หรือการอื่นใดก็ตาม

นายอรรถกรม ฯ รูปภาพ ก็เป็นหนังสือ แต่ตามร่างใหม่ไม่เป็น นายจําริญ ฯ รูปภาพก็เข้า เพราะเป็นการแสดงแทนถ้อยคำ นายอรรถกรม ฯ ด้วยที่ใช้คำว่า “แสดงถ้อยคำ” แต่เขาใช้คำว่า express นายจําริญ ฯ express ไม่ตรงกับคำว่า “แสดง” นายอรรถกรม ฯ ผู้แปลเดิมรู้สึกความยาก จึงใช้คำว่า “แทน”

นายประมุข สุวรรณศรี อ่านรายงานการประชุม แล้วชี้แจงว่าเราได้พูดกันว่า ไม่เอารูปเอาแต่ตัวเลขเพราะรูปมีกฎหมายคุ้มครองอยู่แล้ว เราเคยพูดกันว่า ปลอมรูปแต่ไม่เช่นขอเป็นหลักฐานปลอมหนังสือหรือไม่

นายพิชาญ บุลง ควรจะใช้คำว่า “ หมายความว่าถึงกระดาษซึ่งมีเครื่องหมายปรากฏอยู่ ”

ประธาน ฯ ในต้นหมายถึง writing

นายประมุข ฯ อย่างลายมือขนก้าแพง ไม่ใช่หนังสือ

นายอรรถกรม ฯ อย่างหมิ่นประมาทเขาอย่างอื่น เช่นให้เครื่องบินปล่อยควัน เป็นตัวหนังสือจะว่าอย่างไร

นายประมุข ฯ มาตราที่ว่าด้วยหมิ่นประมาทขยายไปแล้ว

นายอรรถกรม ฯ กฎหมายพื้นแผนกนี้ เขาเอาเฉพาะที่อาจพิสูจน์ได้

นายพิชาญ ฯ เราได้ปฏิเสธไม่ยอมรับหลักฐานนั้นมาแล้ว และการที่จะจำกัเฉพาะที่ใช้เป็นพยานได้นั้น ไม่เป็นการสมควร

นายจรรย์ ฯ คำว่า “ ผู้ใดทำหนังสือปลอมขงตนขบย ” ก็อธิบายลักษณะของหนังสืออยู่แล้ว

นายประมุข ฯ ทำไมเราจึงเอาหลักที่ว่า การปลอมหนังสือต้องเอาไปใช้จึงเป็นความผิด ออกเสีย

นายจรรย์ ฯ มีหลักที่ว่า “ ต้องปลอมโดยประการที่น่าเสียหายแก่คนอื่น ” จึงไม่ต้องถือว่า หนังสือนั้นได้เอาไปใช้หรือไม่

นายพิชาญ ฯ writing ไม่ต้องมีบทกำหนดความหมายเพราะเป็นคำสามัญ

นายอรรถกรม ฯ แต่ที่ว่าเป็น document ได้ต้องมีหลักที่ว่า ใช้พิสูจน์ได้

นายจรรย์ ฯ หลักมีอยู่ในการปลอมแล้ว ก็จะเป็นผิดต่อเมื่อโดยประการที่น่าเสียหายแก่ผู้อื่น

ม. จ. สกล ฯ จึงคิดคำว่า “ หนังสือ ” ออกได้

ประธาน ฯ อย่างตัวเลขขงคนอื่นขงเป็น document หรือไม่ เข้าใจว่าเป็นเพราะเหตุนี้ จึงใช้คำว่า “ หนังสือ ”

ม.จ. สกต ฯ ควรพิจารณาว่า จะมีบทกำหนดความหมายคำว่า document หรือ writing

นายอรรถกรม ฯ ควรมีเฉพาะ document

ม.จ. สกต ฯ เมื่อมีบทวิเคราะห์คำว่า document จะควรใช้คำว่า “เอกสาร” หรือ “หนังสือ”

นายประมุต ฯ ถ้าใช้คำว่า “หนังสือ” จะไปปนกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประธาน ฯ เราอาจปลอมสิ่งข้างสิ่งในนั้น ไม่ใช่ทั้งอัน

นายจรัญ ฯ ถ้าหากจะมีบทกำหนดความหมายคำว่า “หนังสือ” หรือ “เอกสาร” อย่างไร ก็ไม่ลำบากกับเรื่องปลอมหนังสือ เพราะความผิดนั้นผิดไว้ชัด

นายประมุต ฯ อย่างลักนำพิกาเลขหมาย ๒๓๑ ไปปลอมเลข ๒ ออกเสีย เป็นปลอมหนังสือหรือไม่

นายจรัญ ฯ แล้วแต่บทกำหนดความหมายนั้น

นายพิชาญ ฯ กรณีนั้นเป็นเครื่องหมาย

นายประมุต ฯ ตัวเลขนั้นอาจพิสูจน์ความเป็นเจ้าของได้

นายพิชาญ ฯ เป็นเครื่องหมายซึ่งอาจใช้เป็นพยานได้

นายจรัญ ฯ อย่างเป็นทางการจะเห็นผิดหรือไม่เป็นนโยบาย แต่อย่างไรก็ตาม ต้องมีบทกำหนดความหมายคำว่า document

ประธาน ฯ “หนังสือ” เป็นบางตอนของ document

นายจรัญ ฯ เราจะยืนยันใหม่ว่า “หนังสือ” คือบทกำหนดความหมายของคำว่า “document”

ม.จ. สกต ฯ คำว่า “หนังสือ” ไม่ใช่ภาษาไทย เป็นภาษาจีน

นายอรรถกรม ฯ จะใช้คำว่า “หนังสือ” หรือ “เอกสาร” ไม่สำคัญ แต่ควรมีถ้อยคำว่า “ใช้เป็นพยาน” ด้วย

นายประมุต ฯ ฉะนั้นได้ไปทิศทางออกแล้ว ไปได้เรื่องปลอมหนังสือ เราไม่ได้พูดเรื่องหนังสืออย่างเดียว ยังมีดวงตราลายมือช้ออกด้วย ปัญหาที่ว่า จะใช้คำว่า document

มาเป็นบทกำหนดความหมายหรือไม่ อย่างปลอมหนังสือสำคัญและหนังสือราชการ ก็มิใช่
กำหนดความหมายของคำ ๆ นั้นไว้แล้ว document ใดๆ ก็ไม่มีอะไร ถ้าจะให้ง่ายก็ตัด
คำว่า “หนังสือ” ออก และถ้าตัดออกแล้ว จะเข้าใจว่าตรงกับความหมายของคำใน
ประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ

นายอรรถกรม ฯ ถ้าเอาตามประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ จะแคบไป

ประธาน ฯ ถ้าไม่กำหนดความหมายไว้ “หนังสือ” จะไม่หมายความถึง
ตัวเลข ไม่ถึง map

นายอรรถกรม ฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ “หนังสือ” แปลว่า writing

นายพิชาญ ฯ ประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ ไม่ได้กำหนดความหมายของคำว่า
writing ไว้

ประธาน ฯ มาตราอื่น ๆ ถึงใช้คำว่า “หนังสือ” อีก

ม.จ. สกต ฯ ถ้าจะเถียงกันเวลานี้ก็ไม่มีประโยชน์ ถ้าจะมีบทกำหนดความหมาย
คำว่า “หนังสือ” ไว้ ไม่มีบทกำหนดความหมายเสียเลยจะดีกว่า ควรจะมีบทกำหนดความ
หมายของคำว่า document และขอชี้ของคำว่า “หนังสือ” เพราะเป็นภาษาจีน ควรจะใช้
คำว่า “เอกสาร”

นายอรรถกรม ฯ หนังสือกฎหมายแพ่ง ฯ หรือกฎหมายอาญาเราไปขีดเขียน
ก็ไม่ใช่ปลอมหนังสือ ฉะนั้น ทนายสิทธิ ฯ ไปตัดคำว่า “พยาน” ออกนั้น สำคัญมาก

นายจรัญ ฯ สำหรับ ม. ๑๕๓ (เลขมาตราของต้นร่างในเวลานั้น) ไม่น่าวิพากษ์

นายพิชาญ ฯ เอกสารต่าง ๆ อาจแสดงส่วนได้เสียในทางกฎหมายแพ่ง ฯ
กฎหมายปกครอง

ประธาน ฯ ตัวเลขเช่น ทพมพ์ ไร่บนฉนวน ฯ เราได้ถอดกันมาแล้วว่าเป็นหนังสือ
จะเป็น document ไป

นายประมุท ฯ ใช้เป็นพยานหลักฐานได้ไหม

นายจรัญ ฯ ตามความหมายธรรมดา ย่อมไม่เข้า document แต่ข้อนี้แล้ว
แต่จะกำหนดความหมายคำว่า document แค่นี้

นายประมุท ฯ มาตรา ๒๖๕ (เลขมาตราของต้นร่างเวลานั้น) ใช้ทั้งคำว่า “หนังสือ” และ “เอกสาร” เห็นว่า แก่คำว่า “หนังสือ” เป็น “เอกสาร” ได้ ส่วนบาง มาตรา เช่นมาตรา ๑๕๔ (เลขมาตราของต้นร่างเวลานั้น) ใช้คำว่า “สำหรับใช้เป็นพยาน หลักฐาน”

นายอรรถกรม ฯ ถ้าเรากำหนดความหมายว่า “ต้องใช้เป็นพยานหลักฐานได้” ก็ไม่ต้องได้

นายประมุท ฯ เราควรกำหนดความหมายคำว่า document เสียก่อน แล้ว เมื่อดำเนินมาถึง document เราก็มาพูดกันอีกทีว่าเพียงพอหรือไม่

นายจรรย์ ฯ เวลานี้ ศาลฎีกาถือว่า หลอดฝนก็เป็น document

นายพิชาญ ฯ คนที่มุ่งหมายถึงกัน เจตหมายนั้นไม่ใช่ document ขอเสนอ ให้ใช้คำดังนี้ “document purporting to give information which may be of use in a law case or in any civil commercial administrative business.”

นายประมุท ฯ intended ไม่พอ ต้อง may be used อย่างเขียนหนังสือลงขตาของเราว่าเขียนหนักแล้ว ขอให้รีบขึ้นไป ทำให้ต้องเสียเงิน คิดว่าต้องถือว่าเช่นการปลอม หนังสือเพราะ may be used as evidence

นายจรรย์ ฯ evidence ในทันที ไม่ใช่ evidence in court เป็น evidence of such writing

นายอรรถกรม ฯ หมายถึง evidence of a matter therein contained ตามกฎหมายไปแปลก็ต้องเป็นหลักฐาน

ม.จ.สกล ฯ ขอแปลร่างของนายพิชาญดังนี้ “เอกสาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งได้ทำให้ปรากฏตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือสิ่งวาดเขียนอย่างอื่น (จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นใด) อันเป็นหลักฐาน (ในกรณีคดี การพลเรือน การพาณิชย์ หรือ การปกครอง)

นายจรรย์ ฯ - เห็นด้วยกับคำแปลของ ม.จ. สกล ฯ แต่คำว่า “ในกรณีคดี” ไม่ต้องมี

นายประมุทฯ ใช้คำว่า "หลักฐาน" ใต้ มื่ออยู่ในเรื่องหลักฐานการกู่
นายอรรถกรมฯ ด้วยทเดิมทำให้หลง ใช้คำว่า "พยาน" เฉย ๆ

นายจำรูญฯ เรากำหนดความหมายอย่างธรรมดา

นายเยี่ยม เลขาวิชชธรรมวิทย์ ถ้ามีถ้อยคำที่ใดควมว่าอะไร ก็เป็น
document

นายจำรูญฯ ตัวเลขและตัวหนังสือ คือ writing แต่จะเป็น document
ต้องมี material

ประธานฯ อยากเสนอว่า จะต้องมีความว่า "วัตถุอันใด" หรือไม่
ม.จ. สกตฯ เราชนทนด้วยกระดาษ แสดงให้เห็นว่าเป็นอะไร

นายอรรถกรมฯ ด้วยทเดิมเขาไม่รับรองกระดาษเสียเลย มุ่งเอาแต่เครื่อง
หมาย

นายจำรูญฯ เรากำหนดความหมายว่าอะไรเป็น document เมื่อแล้วเรา
ก็บัญญัติลงไปว่าใครไปทำอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นปลอมหนังสือหรือยัง ชงเป็นเรื่องของ
มาตรฐาน ๆ

ม.จ. สกตฯ ขอแก้ร่างของฉนั้น คำว่า "อันเป็นหลักฐาน" ขอแก้ไข
"เพื่อเป็นหลักฐาน"

นายประมุทฯ จะใส่คำว่า "จะเป็นโดยวิธี.." ลงไปหรือไม่

นายอรรถกรมฯ เขาจะแสดงวิธีทำ เท่าที่รวบรวมกฎหมายอินเดีย เขาเอา
matter แอฟริกาเอา substance ของเราเดิมเอาตัวหนังสือ

นายประมุทฯ เกรงจะเข้าใจว่าเงาที่ฉายบนจอเป็นตัวหนังสือ

นายจำรูญฯ อย่างขั้นตักตวงตัวอักษร เป็นวัตถุพยาน

ม.จ. สกตฯ อย่างเขาถ่ายรูปกับเมีย เอาหน้าเมียไปปลงกระดก แล้วเอารูปหญิง
ขึ้นมาปัก เป็นปลอมหนังสือ

นายประมุทฯ ต้องแก้คำว่า "หลักฐาน" เป็น "หลักฐานข้อความที่ปรากฏ
ในหนังสือ"

นายพิชาญฯ เคยมีคดีในฝรั่งเศส มีคนมาที่คําระยะนายกรัฐมนตรี้ เขาถ่าย
ภาพขบถไว้ แล้วเอาไปขายให้ศาลกฐ ศาลลงโทษผู้กระทำ

นายจํารูญฯ กรณีนี้ไม่ใช่ document แต่ข้ออื่นแล้วแต่เราจะกำหนด
ความหมายแค่ไหน

ม.จ. สกตฯ ใช้คำว่า “เอกสาร” หมายความว่าสิ่งทีปรากฏอักษร ตัวเลข..

นายประมุทฯ “รูปภาพ” จะเข้าด้วย

ม.จ. สกตฯ คนอ่านรูปภาพไม่ได้ คำว่า “อ่าน” หมายถึง “อ่านหนังสือ”
อย่างท้องฟ้า จะอ่านไม่ได้

นายประมุทฯ ร่างอย่างไร ขอให้ “สิ่งวาดเขียน” รวมเข้ามา

นายจํารูญฯ ยัฎฐามิว่า “สิ่งวาดเขียนอื่น” จะมีความหมายแค่ไหน จะเอา
รูปภาพหรือไม้อเอา

ม.จ. สกตฯ ขอแก้เป็น “แบบแผน”

ทีประชุมให้แก้คำว่า “สิ่งวาดเขียน” เป็น “แผนแบบ”

นายอรรถกรมฯ คำว่า “เพื่อเป็นหลักฐาน” แคบไป

นายจํารูญฯ ควรใช้คำว่า “ซึ่งได้ทำให้ปรากฏเพื่อเป็นหลักฐานซึ่งตัว
เลข....”

นายอรรถกรมฯ ต้องเป็นหลักฐานของ matter ตัวอักษรเป็นแต่ means

นายประมุทฯ ควรใช้คำว่า “หลักฐานแห่งสิ่งทีปรากฏนั้น”

นายอรรถกรมฯ ควรใช้คำว่า “หลักฐานแห่งสิ่งทีงานจะใช้”

ม.จ. สกตฯ ควรใช้คำว่า “หลักฐานแห่งสนเทศนั้น” คำว่า express กุ
โนแง่ผู้ทำ ส่วน appear กุโนแง่ผู้ท

นายอรรถกรมฯ ถ้าเติมคำว่า “หลักฐานของอะไร” ก็ไม่ต่างกัน แต่ถ้าจะใช้
คำว่า “สนเทศ” ก็แคบไป อย่างเขียนคำใครด้วยถ้อยคำทีโกหก ไม่ใช่ “สนเทศ”

นายจรัญฯ ควรใช้คำว่า “แห่งสถานที่ปรากฏนั้น”

ม.จ. สกตฯ จะใช้คำว่า “สิ่งปรากฏนั้น” ก็ไปได้

นายประมุตฯ ควรใช้คำว่า “เพื่อเป็นหลักฐานความที่ปรากฏนั้น” ไม่รักคำ
ว่า “สิ่ง” เพราะตอนขั้นตอนเราไปพูดถึง “กระดาษ”

ม.จ. สกตฯ คำว่า “ความ” กับ “สิ่ง” ไม่กินกัน แต่จะใช้คำว่า “ความหมาย”
ก็ไปได้

ประธานฯ ที่ใช้คำว่า “ความหมาย” ถกต้งแล้ว

นายอรรถกรมฯ ความหมายนั้นหมายถึงความหมายที่อยู่ในใจหรือ

ม.จ. สกตฯ การคำนึงนั้น แสดงว่า convey meaning คือเกิด conception
ขึ้นจากนั้น

นายจรัญฯ คำว่า “ความหมายปรากฏ” ไม่เข้าใจอย่างเขียนการต้นคำเขา
ความหมายเรามองเห็น แต่ underlined meaning ยังม่

นายประมุตฯ ต้องเป็นวิญญูชน

นายอรรถกรมฯ ควรใช้คำว่า “ซึ่งได้ทำให้ปรากฏตามความหมายด้วยตัว
อักษร” แต่อาจแคยไป ควรแก้คำว่า “เพื่อ” เพราะจะต้องการเจตนา

นายประมุตฯ ควรใช้คำว่า “อันอาจเป็นหลักฐาน”

ม.จ. สกตฯ ควรใช้คำว่า “อันเป็นหลักฐาน”

นายอรรถกรมฯ คำว่า “อันเป็น” ก็ เป็นคำกลาง ๆ รวมถึง “อาจเป็น”

นายจรัญฯ ถ้าไปก็ถือว่า “อาจเป็น” จะยุ่งกันใหญ่เพราะอาจไม่เป็นที่ได้

นายอรรถกรมฯ คำว่า “อันเป็น” นั้น แสดงว่าผู้นั้นอาจไม่ตั้งใจก็ได้

นายจรัญฯ อย่างเขียนไม่เขียนเรื่องเข่นราว ไม่เป็นหลักฐาน

ที่ประชุมตกลงให้ใช้คำในร่างมาตรา ๑(๑๒)(ตรงกับมาตรา ๑(๗)ปัจจุบัน) ดังนี้

“เอกสาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอันใด ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความ

หมายด้วยตัวอักษรตัวเลข ผังหรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ

หรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น

มาตรา ๑ (๘)

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๑ (๑๓) (ตรงกับมาตรา ๑ (๘) ปัจจุบัน) ซึ่งมด้อยคำ ดังนี้

“หนังสือราชการ” หมายความว่า หนังสือซึ่งเจ้าพนักงานใด ๆ ในตำแหน่งหน้าที่
โลกาชน หรือรับรองว่าเป็นหนังสือที่แท้จริง และให้หมายความรวมถึงสำเนาของหนังสือ
นั้น ๆ ที่ เจ้าพนักงานรับรองด้วย

ม.จ. สกตฯ ทำให้ไม่ใช่คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่”

นายอรรถกรมฯ ใช้คำนี้ไม่ได้ อย่างเร่งที่เสมือนไม่ควรทำ เสมือนทำ
ไม่ใช่ in official capacity คือไม่ใช่ในตำแหน่งหน้าที่ แต่ข้าราชการที่ดั่งรายงานการ
เดินทางรถไฟและเรือเมล์ แล้วรายงาน ไม่ใช่ competent official แต่เป็น in official
capacity ถ้าทำไม่ตรงกับความจริงเช่นนั้นเป็นความผิดอะไร

นายประมุทฯ เป็นผิดฐานปลอมหนังสือ

นายอรรถกรมฯ เป็นการทำหนังสือเท็จ

นายประมุทฯ เป็นลัทธิโกง

นายอรรถกรมฯ เขาไปไว้ทำเพื่อให้สิ่งทรัพย์

ม.จ. สกตฯ เจ้าพนักงานนั้นรับรองด้วย

นายประมุทฯ ขาดเป็นคนอื่น

ม.จ. สกตฯ ควรใช้คำว่า “ใดๆ” ออก

นายจรรย์ฯ คำว่า “รับรอง” แสดงว่ารับรองในตำแหน่งจึงต้องเอาคำว่า
“ใดๆ” ไว้

ม.จ. สกตฯ ควรใช้คำว่า “ได้ทำขึ้นหรือรับรองว่าแท้จริงในตำแหน่งหน้าที่”

นายจรรย์ฯ ไม่ชัด อย่างทำให้การไปยื่นต่ออำเภอ มีคดีเกิดขึ้น นายอำเภอ
รับรองว่าเป็นเอกสารที่จริง ยังไม่แท้

นายอรรถกรมฯ เป็น authenticate เจ้าพนักงานต้องการสร้างคอกหลังหนึ่ง
เขียนแปลนไม่เขียน ให้นายช่างเขียนแปลนและออกแบบขย่นประมุข เจ้าพนักงานไม่ได้
ทำอะไรเลย

นายจัญญูฯ แต่กรณินไม่ใช้ authenticate

ประธานฯ หมายความว่ารับรองว่าเป็นหนังสือราชการ

ม.จ. สกตฯ authenticata แปลว่า recognize

นายจัญญูฯ ต้องเป็น accepted as if done by the official himself

ประธานฯ หมายความว่ารับรองเป็นหนังสือราชการที่แท้จริง

นายจัญญูฯ ไม่ใช่ กรณินเป็น certify

นายอรรถกรมฯ และคำว่า “หน้า” และคำ “แทนหน้า” ก็
ต่างกันมาก เช่น “เบิกเงิน” เจ้าพนักงานมีหน้า

นายอรรถกรมฯ คำว่า “รับรองว่าเป็น” ควรแก่เป็น “รับเป็น”

นายพิชานูฯ คำว่า authenticate นี้ เข้าใจว่านายปากซ์เอามาจาก
กฎหมายฝรั่งเศส คิดถือว่าหนังสือนั้นต้องเป็นความจริง เว้นแต่จะฟ้องให้ทำลาย

ม.จ. สกตฯ ควรใช้คำว่า “รับรองว่าสมบุรณ์”

นายอรรถกรมฯ อย่างสำนวนความ จะถือว่าอันไหนเป็น authenticate
อย่างที่เขาเขียนมา เช่นคำให้การจำเลยเขียนใหม่ เพราะศาลต้องบันทึกว่า “รับไว้”

นายประมุขฯ หรือบันทึกไว้ว่า “โจทก์สั่ง”

นายอรรถกรมฯ จะเขาถึงแค่นั้นหรือไม่

นายประมุขฯ คิดว่าเป็น

ม.จ. สกตฯ certificate genuine ไม่ใช่ authenticate

นายจัญญูฯ รับรองเสมือนหนึ่งเขียนเอกสารที่เจ้าพนักงานทำ

นายอรรถกรมฯ ถ้าวรับรองว่าแท้ ก็เป็นเอกสารราชการแน่

นายจัญญูฯ อย่างเจ้าพนักงานอำเภอรับรองว่าเป็นคำร้องที่ยื่นต่ออำเภอ ไม่
ใช้เอกสารราชการ

นายพิชาญฯ นายปากซ์ไม่ให้ใช้คำว่า “authenticate” เป็น certify
 นายจำรูญฯ อย่างย่นหนังสือต่อนายอำเภอขอบัตรขึ้นส่วนนำศาล เมื่อมี
 เรื่องชน เจ้าพนักงานรับรองหนังสือนั้น หนังสือนั้นไม่ใช่เอกสารราชการ
 นายอรรถกรมฯ ปัญหาว่ามีว่าจะเอาแค่ไหน ถ้าเอาหนังสืออย่างนั้นด้วย ก็
 เขียนลงไว้ได้

นายประมุทฯ เขาขึ้นใบมอบฉันทะแต่งตั้งนาย จำศาลแพ่งรับรองว่าคู่ความ
 ลงชื่อจริง ส่งไปยังอีกศาลหนึ่งเป็นเอกสารราชการหรือไม่

ม.จ. สกตฯ ควรใช้คำว่า “ได้ทำขึ้นหรือรับรองเป็นหนังสือราชการ”
 หนังสือที่ทำขึ้นไม่ใช่หนังสือราชการเสมอไป

นายประมุทฯ ปัญหาในทางนโยบายว่ามีว่าจะคุ้มครองใหม่

นายจำรูญฯ ถ้าปลอมทั้งฉบับ เข้าตอนแรก

นายประมุทฯ ต้องพิจารณาว่าเป็นเอกสารราชการทั้งฉบับหรือไม่

นายอรรถกรมฯ อย่างปลอมหมายไปยึดทรัพย์พิจารณาจ่าย แต่ถ้าเป็น
 หนังสือเจ้าพนักงานเป็นแต่เพียงรับรอง ยาก

นายประมุทฯ ถ้าจำศาลรับรองใบแต่งตั้งนายก่อนมาปลอมภายหลัง จะเป็น
 อย่างไร

นายจำรูญฯ กรณีนั้น จำศาลทำเอกสารตนเอง

นายพิชาญฯ ในทางนโยบายควรจะเป็น certify เว้นแต่ท่านจะแสดงได้ว่ามี
 กรณีที่จำเป็นจะต้องขออนุญาตอย่างอื่น

นายอรรถกรมฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่งฯ พันัยกรรมบางอย่างต้องถือว่า
 เป็นเอกสารราชการ

ม.จ. ลกลฯ ควรจะใช้คำว่า “รับรอง”

นายอรรถกรมฯ คำว่า “รับรอง” เฉยๆ ไปได้

ม.จ. สกตฯ ควรใช้คำว่า “ได้ทำขึ้นหรือรับรองในตำแหน่งหน้าที่”

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

ม.จ. สกตฯ ในเรื่องสำเนา จะต้องใช้คำว่า “ในตำแหน่งหน้าที่” หรือไม่

นายจำรูญฯ ควรใช้คำก่อนหลังว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่”

ม.จ. สกตฯ ไม่ใช่ competent official

นายอรรถกรมฯ อย่างเจ้าพนักงานเดินทาง เขียนรายงานเพื่อเบิกเงินค่าเดินทาง ไม่ใช่ในฐานะ competent official แต่เป็น in his official capacity และหน้าที่รับรองที่จริงก็มีแต่ นายอำเภอ เจ้าศาล หอทะเบียน

ที่ประชุมให้ใช้คำว่า “สำเนาเอกสารนั้น ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรองในตำแหน่งหน้าที่ด้วย”

นายประมุลฯ อย่างคำสั่งของรัฐมนตรี เมื่อหัวหน้ากองกลางเขารับรองมาก็ควรเข้าด้วย

นายอรรถกรมฯ แต่ถ้าเอาไปให้หัวหน้ากองหมายรับรองไม่เข้า

นายจำรูญฯ และถ้าให้เสมียนรับรอง ไม่ควรเอา

ม.จ. สกตฯ คำว่า “หน้าที่” ไม่ใช่ capacity

นายประมุลฯ เห็นควรตัดตอนที่ เจ้าพนักงานรับรองออกไม่ต้องบอกว่า “ในตำแหน่งหน้าที่”

นายจำรูญฯ ถ้าเราไปนึกว่า ที่รับรองถูกต้องเสมอไป ก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง

นายประมุลฯ ขอตัดแต่ตอนที่่ายเท่านั้น

นายจำรูญฯ เสมียนคัตตะไรมาแล้วรับรองว่าถูกต้อง ถูกหรือไม่ไม่รู้ ถ้าใครไปแก้เขาจะถือว่าปลอมหนังสือก็เกินไป

นายประมุลฯ แต่ก็ไม่ควรไปปลอมหนังสือเช่นนั้น

ม.จ. สกตฯ แก่คำว่า “เจ้าพนักงาน” ตอนหลังเป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ก็ไปได้

นายประมุลฯ จะตั้งระวังว่า เรามีความผิดเจ้าพนักงานได้กระทำ จะแก้เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” หรือไม่

ม.จ. สกตฯ เมื่อกำหนดความหมายคำว่า “เจ้าพนักงาน” อย่างฉันทมา ร่างกฎหมาย ก็เป็น “เจ้าพนักงาน” แต่เจ้าพนักงานต้อง competent ด้วย

นายจำรูญฯ คำว่า “พนักงาน” ของเรากว้าง เพราะความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงาน เรา specify ไว้หมด

นายประมุขฯ ถ้าจะแก้ ก็ใช้คำว่า “เจ้าพนักงานผู้หนึ่ง” อย่างเดียวกับที่เราใช้ในภาค ๒

นายเขมฯ ในร่างนี้ ก็มีหน้าที่ในตัว

นายจำรูญฯ ถึงจะใช้ “พนักงานเจ้าหน้าที่” ก็เห็นจะไม่เป็นไร

นายประมุขฯ อยากใช้ให้คำลงรอยกับมาตรา ๑๕๔ (เลขมาตราของต้นร่างในเวลานั้น)

นายจำรูญฯ หมายถึง competent official for that action

นายประมุขฯ ทชชของเรื่องคำก็เพราะว่า ทำไมจึงใช้คำต่างกัน

ม.จ.สกลฯ ด้วยบทความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานซึ่งใช้คำว่า “เจ้าพนักงานผู้หนึ่ง” นั้น เจ้าพนักงาน คำหนึ่ง ผู้หนึ่ง คำหนึ่ง

นายประมุขฯ อย่างเสมียนรับรองคำสั่งบัญชาการทหารสูงสุด ใช้ได้หรือ

ม.จ.สกลฯ เราต้องกระชับปฏิขัต แล้วแต่ว่าเสมียนเป็น competent official หรือไม่

นายประมุขฯ ศาลอาจจะไปแปลว่า ต้องแสดงตำแหน่งหน้าที่อันนั้น

นายจำรูญฯ คำว่า “ตำแหน่ง” แสดงว่าต้องตั้งขึ้น ถ้าใช้คำว่า “หน้าที่” ย่อมเป็นไปได้

นายอรรถกรฯ ถ้าใช้คำว่า “ตำแหน่งหน้าที่” ก็เป็นคำรว แต่ถ้าใช้คำว่า “หน้าที่” ก็ชัดเจน

ที่ประชุมตกลงให้ใช้คำในร่างมาตรา ๑ (๑๓) (ตรงกับมาตรา ๑ (๘) ปัจจุบัน)

“เอกสารราชการ” หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ และหมายความรวมถึงสำเนาเอกสารนั้นๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย

บันทึก ร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอสภาผู้แทนราษฎร มีข้อความตามทชชเส้นใต้ไว้ข้างบนนี้ แต่ในประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน มีคำว่า “ให้” เพิ่มขึ้นหน้าคำว่า “หมายความรวมถึง” อีกคำหนึ่ง

บทบรรณาธิการ

คณะบรรณาธิการมีความยินดีที่จะขอเรียนให้ท่านผู้อ่านทราบทั่วกันว่า บทบรรณาธิการที่ตีพิมพ์ในนิตยสารนี้ ท่านอธิบดีพิพากษาภาค ๗ คุณเพ็ญโรจนวิทย์ และคุณโกวิท ธีระวัฒน์ ได้ทำการพิจารณาไม่ตรงคดีที่ส่งเข้าประกวดแล้ว ปรากฏผลของการตัดสินดังนี้คือ รางวัลที่หนึ่งได้แก่เรื่อง “ความสงสัยของจำเลย” ของ “ส.สิงห์” รางวัลชมเชยอีกสามรางวัลได้แก่เรื่อง “ทิศตรงบ้าน” ของคุณบรรจบ เสาวรรณ เรื่อง “ไหวพริบพยาน” ของคุณสมหมาย มณรัตน์ และเรื่อง “ท่านจำเริญ” ของ “นายสุพรรณ” ทุกเรื่องที่ใคร่ขอร้องรางวัลได้จกพิมพ์ไว้แล้วในฉบับนี้ ท่านปลัดกระทรวง ฯ ในฐานะเป็นประธานกรรมการหน่วยวิทยากร ได้กรุณาเอื้อเฟื้อจกรางวัลให้แก่ท่านผู้ใคร่ขอร้องรางวัลทุกท่านเรียบร้อยแล้ว คณะบรรณาธิการใคร่ขอถือโอกาสขอบพระคุณท่านปลัดกระทรวง ฯ และท่านกรรมการตัดสินประกวดเกร็ดคดีทุกท่านที่ได้มีจิตเอื้อเฟื้อแก่กันด้วยสารคุณพาทในด้านการประกวดเกร็ดคดีกันด้วยอย่างจริงใจ

อันที่จริง การประกวดเกร็ดคดีครั้งนี้ ในเบื้องแรก คณะบรรณาธิการก็ถือเป็นเพียง “การชิมลาง” เท่านั้น แต่กลับมาปรากฏผลดีเกินคาด นอกจากเรื่องที่ใคร่ขอร้องรางวัลทั้งสิ้นแล้ว ใช้นแล้วเชื่อว่าเรื่องอื่น ๆ จะด้อยในรสชาติ และความเข้มข้นก็หาไม่ มีหลายเรื่องซึ่งท่านผู้อ่านบางท่านอาจจะอยากให้อาจารย์รางวัลด้วยก็มี ดังที่ท่านผู้อ่านคงจะได้มีโอกาสอ่านในคุณพาทเล่มต่อไป ๆ ไปตามวาระอันควรเป็นแน่ ... แต่จะอย่างไรก็ดี ยังมีเรื่องที่จะส่งเข้าประกวดอีกประเภทหนึ่งซึ่งแม้ว่าจะมีรสไม่เข้มข้น แต่ก็ไม่น่าจะนำมาลงพิมพ์ได้ โดยขอขอก่อนที่ปกคุณพาทนี้ขอความอนุเคราะห์ “สะดวกจิตใจ” บรรณาธิการและคณะเสมอคือ “นิตยสารของกระทรวงยุติธรรม” และ “ในวงราชการกระทรวงยุติธรรม” จึงได้แต่อ่านกันฟังเพลินเพลินในคณะกรรมการตัดสิน และในระหว่างชาวคณะบรรณาธิการด้วยกันเท่านั้นเอง!

โดยที่การประกวดเกร็ดคติธรรมนี้ไตร่ตรองความนิยมและได้รับการสนับสนุนโดยทั่วไป คณะบรรณาธิการจึงดำริที่จะให้มีการประกวดบทประพันธ์ร้อยกรองขึ้น และจะได้นำกติกากาการประกวดดังกล่าวลงพิมพ์ในโอกาสต่อไป

สำหรับฉบับประจำเดือนกุมภาพันธ์นี้ คณะบรรณาธิการขอจัดเรื่องเสนอท่านผู้อ่านตามลำดับต่อไปนี้คือ บทกลอน สุภาษิต ของ *คุณเริ่ม ธรรมคุณท์* อันไพเราะว่าด้วยการทำกตัญญู ทำชั่วได้ชั่ว เปรียบเสมือนหว่านพืชโดยยอมได้ผลแห่งพชนั้น ถัดไปเป็นเรื่องของท่านผู้อาวุศการนิเทศสารคูลพาท คือเรื่อง *ศรัทธาในเด็ก* ซึ่งเป็นเรื่องที่ท่านได้บรรยายทางวิทยกระจายเสียงในวันกำเนิดของศาลเด็กและเยาวชน ถัดไปเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่สุดคือเรื่องหนึ่งในวงการ "นิเทศ" ปัจจุบัน คือเรื่อง "ปัญหาการตอนมนุษย์" ของท่านศาสตราจารย์ *ดร. สงกรานต์ นิยมเสน* ซึ่งท่านผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นส่วนแตกต่างระหว่างการตอนกับการทำให้เป็นหมัน ผลของการตอนในแง่ของแพทย์ ในแง่ของสังคมกฎหมายและอื่น ๆ อย่างละเอียด เรื่อง การทำสัญญาในอังกฤษ ของ *คุณบัญญัติ สุขีชะ* ซึ่งท่านผู้เขียนได้กรุณาเขียนเล่าเรื่องการทำสัญญาตามกฎหมายของอังกฤษให้ฟังอย่างแจ่มแจ้งจากนั้นเป็นเรื่อง อำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ของ *คุณจำรัส เขมะจารุ* ซึ่งท่านผู้เขียนได้แสดงให้เห็นอำนาจของศาลโลกในแง่ต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เช่นเรื่องที่น่ารู้โดยแท้จริง ... เรื่องต่อไปคือ ข้อคิดเกี่ยวกับการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ของ *คุณเพ็ญ ญาณประสาธ* ซึ่งท่านผู้เขียนได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับปัญหาและการวางระเบียบปฏิบัติในเรื่อง การวางเงื่อนไขเพื่อความประพฤติของผู้กระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องให้จำเลยไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานศาลระยะไว้ว่า เจ้าพนักงานนั้น ศาลควรจะแต่งตั้งผู้ใด เรื่องนี้เป็นเรื่องนำคดีเรื่องหนึ่ง..... ถัดไปเป็น "จดหมายจากปารีส" อันแท้จริงเรื่องนี้มีคามผิดปกตอยู่หลายอย่าง อาทิเช่น เป็นเรื่องเขาสมองก็จริงอยู่ แต่เขียนคนเดียวไม่ไหว ต้องช่วยกันถึงสองแรง! คือ *คุณสมบัติ วัจตาล* ช่วย *คุณอำนาจ คัล้ายสังข์* และกลั่นกัน ความผิดกรรมค้ำอีกประการก็คือ เป็นจดหมายจากปารีสก็จริงอยู่ แต่ไม่เห็นคำย่อมีเรื่องปารีส กลับไปมีเรื่องของกรุงลอนดอนเป็นส่วนใหญ่..... กรุขอบกลออยู่..... ขอเชิญท่านผู้อ่านวินิจฉัยส่วนอื่น ๆ ถัดไปด้วย

ตนเอง บรรณาธิการขอรับรองว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องน่าอ่านมิใช่น้อย..... คำพิพากษาศาลฎีกา
 และบันทึกประกอบ ของ คุณยล ธีรกุล มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่สำคัญหลายเรื่อง มีอาทิ
 เช่น การเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดในระหว่างรอกาลลงโทษ, การจำยอม, การโต้สิทธิทางทะเบียน
 และเรื่องตัวการตัวแทน เป็นต้น..... จากนั้นเป็น โฉนดจากปลัดกระทรวง ซึ่งมีเรื่องนารี
 เกี่ยวกับการเดินทางไปเขตศาลจังหวัดกำแพงเพชร และการเยี่ยมศาลอื่น ๆ..... ในรายการ
 “เรื่องเก่าเล่าใหม่” ของเราฉบับนี้มีเรื่องที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งในด้านประวัติศาสตร์ศาล
 ยุติธรรมไทย คือ จารีตประวัติก่อสร้างศาลสถิตย์ยุติธรรมในแผ่นดินพระที่นั่ง ทพในการ
 รื้อศาลแพ่งเดิม คุณกุดั่น กลมพากร ได้บันทึกเกี่ยวกับลักษณะพระที่นั่งและการพบไว้อย่าง
 ละเอียดประกอบความในพระที่นั่งแล้ว..... รายการ วงการกฎหมายสากล มีข่าวการเคลื่อนไหวทาง
 กฎหมายในต่างประเทศหลายด้านด้วยกันมีอาทิเช่น กฎหมายว่าด้วยการแยก
 ลโหิต สิทธิบัตรกวีชาชีพนายความ ศักดิ์ลาเรียในศาลโลก ท่านถาม-เราตอบ
 ฉบับนี้ ในด้าน “ท่านถาม” มีปัญหากฎหมายวินิจฉัยพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๕๖ ของ
คุณสมศักดิ์ เกิดลาภผล สำหรับด้าน “เราตอบ” มีความเห็นของท่านที่เห็นหลักสำคัญ
 ในด้านวินิจฉัยพิจารณาความแพ่งอันแท้จริง คือความเห็นของ ท่านประธานศาลฎีกา ซึ่งท่าน
 อุตส่าห์สละเวลาอันมีค่าเรียบเรียงมาให้โดยตัวท่านเอง ทั้งยังมีความคิดเห็นของ คุณจิตติ
 ดิงสภักดิ์ และความเห็นของ คุณทวี กสิยพงศ์ ผู้พิพากษาอาวุโสอีกด้วย อันเห็นความคิดเห็น
 ซึ่งพิจารณากันคนละด้าน..... ประมวลข่าว ของ คุณถาวร โพธิ์ทอง มีข่าวแต่งตั้ง
 ข้าราชการตุลาการ อธิการ ผู้พิพากษาสมทบของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และข่าว
 ผู้พิพากษาช่วยราชการ..... จากนั้นเป็นผลการประกวดเกร็ดคดีคดีดังได้แถลงรายละเอียด
 ไว้ตอนต้นแล้ว..... ขมรมยติธรรม ของ พ.๑๖ มีเรื่องที่น่าสนใจคือ ข่าวพิชิตศาลกำแพง
 เพชร ข่าวทั่วไปเกี่ยวกับผู้พิพากษา..... บ้านเรา - บ้านเขา ฉบับนี้ท่านเขียนเปลี่ยนแปลง
 ทิศทางแห่งการพิจารณาโดยครั้งน “มุ่งอินเดีย”..... นอกจากนี้ ท่านเขียนขงมมมมมมมม
 บ้านภาพล้อเสียดภัย โปรดดักสืบฝีมือท่านด้วยตนเองเด็ดครึบ..... รายงานการประชุม
 ร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ) ของ คุณโชค จารุจินดา กล่าวถึง
 มาตรา ๑ ท่อ คือความหมายของคำว่า “ใช้กำลังประทุษร้าย” “เอกสาร” และ

“เอกสารของทางราชการ” อันเป็นเรื่องที่น่าสนใจยิ่ง..... ถัดจากขบถบรรณาธิการนถถึงเรื่อง
แก้คำผิด อันเป็นการแก้คำผิดครั้งแรกภายหลังจากที่คณะบรรณาธิการได้เข้ามารายงาน
ตั้งแต่ฉบับเดือนกุมภาพันธ์แล้ว แต่ทั้งนี้ใช้เป็นความผิดครั้งแรกไม่ โปรดอย่าได้
สันนิษฐานไว้อีกก่อนว่า คำที่ไม่มีการแก้คำผิดคงถือว่าถูกต้องเป็นอนขาด ความจริงที่ไม่ขอแก้
นั้นอาจมีเหตุหลายประการเป็นต้นว่า ไม่ทราบว่ามีคำผิด หรือทราบแต่เป็นคำไม่สำคัญก็ไม่
อยากที่จะรบกวนท่านผู้อ่านโดยไม่จำเป็น..... ฯลฯ

แก้คำผิด

(๑) สำหรับใบแทรกที่สอดมา เป็นใบแทรกสำหรับ คุลพาห เล่มที่ ๑ บที่ ๗
ประจำเดือน มกราคม ๒๕๐๓ ระหว่างหน้า ๒๔ และหน้า ๒๕ ทางโรงพิมพ์แจ้งว่า
เหตุที่ต้องมีใบแทรกนี้เพราะหลังจากที่ทางบรรณาธิการได้ตรวจปรึฟและส่งพิมพ์แล้ว ทาง
เจ้าหน้าที่ของโรงพิมพ์เข้าหน้าแบบผิดจึงทำให้หน้าแทรกมานตกไป และทางโรงพิมพ์ขอ
พิมพ์ใบแทรกเป็น หน้า ๒๔ ก ของฉบับเดือนที่แล้วแนบมาพร้อมนี้

(๒) สำหรับ เล่ม ๑ บที่ ๗ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๐๓

หน้า ๕๔ บรรทัดที่ ๑๑: ขอแก้เป็น

อย่างอื่น” แต่ในด้วยที่ปัจจุบันไม่มี “เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น” เข้าใจ

หน้า ๕๔ บรรทัดที่ ๑๕: ขอเติมคำว่า

“เพื่อผู้อ่าน” ระหว่าง การแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองก็ กับ อันเป็นประโยชน์

หน้า ๕๕ บรรทัดที่ ๕: ขอแก้

คำว่า “บุคคล” เป็น “บุคคล”

หน้า ๑๐๓ บรรทัดที่ ๒๕: ขอแก้

eeiment เป็น element

เจ้าหน้าที่ดำเนินการนิเทศสาร "กมลพาท"

ผู้อำนวยการ:	นายไพยม เสงขานนท์
บรรณาธิการ:	นายธานีกร กรัยวิเชียร
คณะบรรณาธิการ:	นายสมบัติ รัตกาล นายสก สกธา นายทวี กสิยพงศ์ นายประมุข สวัสดิ์มงคล นายถาวร โพธิ์ทอง นายประภาศน์ ชวยชัย นายจำรัส เหมะจาร นายทวี ดงกะจันทร์
เศรษฐนิกร:	
เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ:	นายสรวง รุณทอง